

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ የትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

መበል 15 ዓመት ቁ.1 መቼለ
116/1999 ዓ.ም

ብሓልዮት ቤት ምክር ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወፀ

15ኛ ዓመት ቁ. 1 መቼለ
116/1999 ዓ/ም

አዋጅ ቁፅሪ 116/1999 ዓ.ም

ተማሓይሹ ዝወፀ ሕጊ ቤተሰብ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

ቤተሰብ መሰረት ሕብረተሰብ ብምዃኑ ብሕብረተሰብን መንግስትን ሓለዋ ክግበረሉ ዝግባእ ምዃኑ ብምእማን ሓለዋ መንግስቲ ዝግለፅሉ ሓዲኡ መንገዲ ርክብ ቤተሰብ ብሕጊ ምድንጋግ ወይ ክውሰን ምግባር አድላይ ምዃኑ ብምርዳእ፤

አብ ሃገርና እናተሰርሓሉ ዝነበረ ሕጊ ቤተሰብ ኢትዮጵያ አብ ቀንዲ መትከላቱን ትሕዝትኡን ምስ ሕገ-መንግስታዊ ስርዓትናን ምስ ዝበዓሕናዮ ደረጃ ዕብዮትን ክጠዓዓም ብዘይምክኣሉ፤

አብ ፆታ አፈላላይ /ዘይማዕርነት/ ርክብ ተመሰሪቱ ፍትሒ ክጓዳል ብምፅንሑ አብ ማዕርነታዊ ርክብ ዝተመሰረተ ቤተሰብ ንምህናፅን ብኡ አቢሉ'ውን ፅኑፅ መሰረት ዘለዎ ሕብረተሰብ ንምህናፅ ዘየክእል ብምንባሩ፤

ብሓፈሻ ካብዞም ልዕል ክብሉ ዝተገለፁ መሰረታዊ ፀገማት ብምብጋስ ምስ ዝበዓሕናዮ ደረጃ ምዕባል ዝስማማዕ ኮይኑ ተማይሹ ከምሓዱሽ ክመዓራረ አድላይ ምዃኑ ብምእማን ቤት ምክር ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ብአዋጅ ቁፅሪ 33/91 ዓ.ም ሕጊ ምውፅኡ ብምዝካርን፤ ኮይኑ ግና በዚ አዋጅ ሕብረተሰብና አብ ቀረብኡ ፍትሒ ክረክብን ቀደም ዝነበሩ ፀገማት አብ ምፍታሕ ዓብይ እጃም ዘወፈየ እኳ እንተኾነ ሓደስቲ ጠቐምቲ ሓሳባት ምውሳኽ አድላይ ምዃኑ ብምእማን፤

አዋጅ ቁጥር 116/1999 ዓ.ም

ተሻሽሎ የወጣ የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የቤተሰብ ሕግ

ቤተሰብ የሕብረተሰብ መሰረት በመሆኑና በሕብረተሰብና በመንግስት ጥበቃ ሊደረግለት የሚገባ መሆኑን በማመን፤ የመንግስት ጥበቃ የሚገለጽበት አንዱ መንገድም የቤተሰብ ግንኙነትን በሕግ መደንገግ ወይም እንዲወሰን ማድረግ አስፈላጊ መሆኑ በመረዳት፤

በአገራችን በስራ ላይ የነበረው የኢትዮጵያ የቤተሰብ ሕግ በዋና ዋና መርሆዎቹና ይዘቱ ከሕገ-መንግስታዊ ስርዓታችንና ከደረሰንበት የእድገት ደረጃ ሊጣጣም ባለመቻሉ፤

በፆታ ልዩነት /እኩልነት ያልተመሰረተ/ ላይ ተመስርቶ ፍትሕ ሲጓደል በመቆየቱና በእኩልነት ግንኙነት ላይ የተመሰረተ ቤተሰብ ለመፍጠርና በዚህም ፅኑ መሰረት ያለው ሕብረተሰብ ለመገንባት የማያስችል ሆኖ በመቆየቱ፤

በአጠቃላይ ከዚህ በላይ ከተገለጹት መሰረታዊ ችግሮች በመነሳት ከደረሰንበት የእድገት ደረጃ የሚስማማ ሆኖ እንደ አዲስ እንዲሻሻልና እንዲስተካከል አስፈላጊ መሆኑ በማመን የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ምክር ቤት በአዋጅ ቁጥር 33/91ዓ.ም ሕግ ማውጣቱ ግምት ውስጥ በማስገባት፤ ሆኖም ግን አዋጁ ሕብረተሰባችን በአቅራቢያው ፍትሕ እንዲያገኝና ቀደም ብለው የነበረበትን ችግሮች በመፍታት ረገድ ድርሻውን ያበረከተ ቢሆንም አዳዲስ ጠቃሚ ሓሳቦች መጨመር አስፈላጊ መሆኑን በማመን፤

ስለዝቸነ እቲ ኣብ ስራሕ ዘሎ ሕጊ ቤተሰብ ትግራይ ዝተማለኣ ብዘይምዃኑ ኣብ ኣፈፃፅማ ፀገም ይፈጥር ዘሎ ምዃኑ ብምግንዛብ ንሕብረተሰብና ብዝግባእ ግልጋሎት ምሃብ ብዘኸእል ኣግባብ ምቕራፅ ኣድላይ ምዃኑ ብምእማን፤

ሕጊ ቤተሰብ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ምስ ተመሳሰልቲ ሕጊ ቤተሰብ ካልኣት ክልላት ዝመሳሰለሉን ዝቀራረበሉን ኣግባባት ምፍጣር ንኣፈፃፅማ ምቕውነት ዝፈጥር ምዃኑ ብምእማን፤

ቤት ምክሪ ክልል ትግራይ ተማሓይሹ ብዝወፀ ሕገ መንግስቲ ትግራይ ዓንቀፅ 49/3/ሀ/ ብዝተውሃቦ ስልጣን መሰረት እዚ ዝተመሓየሸ ሕጊ ቤተሰብ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ኣውጂኡ'ሎ።

1. ሓፂር ርእሲ

እዚ አዋጅ "ተመሓይሹ ዝወፀ ሕጊ ቤተሰብ ትግራይ አዋጅ ቁፅሪ 116/1999 ዓ/ም" ተባሂሉ ክጥቀስ ይኽእል።

ምዕራፍ ሓደ

ብዛዕባ ዝምድናን ሓዳርን ብሓፈሻ

ዓንቀፅ 1. ስጋ ዝምድና

1. ብዝምድና ምትእስሳር ዝርከብ ካብ ስጋ ዝምድና እዩ፤
2. ኣብ መንጎ ወለድን ተወላድን ብቀጥታ መስመር ዝቐፀር ምትእስሳር ዝምድና እዩ፤
3. ካብ ሓደ ኦቦን ኣደን ዝተወለዱ ወይ ብሓደ ወላዲ ጥራሕ ብዝራኸቡ ሰባት ናብ ጎኒ ዝቐፀር መስመር ትውልዲ ኣሎ።

ዓንቀፅ 2. ብርኪ ስጋ ዝምድና

1. ኣቆፃፅራ ስጋ ዝምድና ሓበራዊ መበቆል ካብ ዝኾነ ወላዲ ዝርከብ ብርኪ ዝምድና የማንን ፀጋምን ካብ ዘለዎ መስመር ትውልዲ ጀሚሩ ክሳብ ሸውዓተ ትውልዲ እዩ፤
2. ስጋ ዝምድና ካብ ሻውዓይ ብርኪ እንተሓለፉ ውፅኢት የብሉን።

ስለሆነም በስራ ላይ ያለው የትግራይ የቤተሰብ ሕግ የተሟላ ባለመሆኑ በኣፈፃፀም ላይ ችግር እየፈጠረ ያለ መሆኑን በመገንዘብ ለሕብረተሰባችን በሚገባ ኣገልግሎት መስጠት በሚያስችል መልኩ መቅረጽ ኣስፈላጊ መሆኑን በማመን፤

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የቤተሰብ ሕግ ከሌሎች ተመሳሳይ ክልሎች የቤተሰብ ሕግ ጋር የሚመሳሰልበትንና የሚቀራረብበትን ኣግባቦች መፍጠር ለኣፈፃፀም ኣመቺነት የሚፈጥር መሆኑን በማመን፤

የትግራይ ክልል ምክር ቤት ተሻሽሎ በወጣው የትግራይ ሕገ-መንግስት ኣንቀጽ 49/3/ሀ/ በተሰጠው ስልጣን መሰረት ይህን የተሻሻለው የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የቤተሰብ ሕግ ኣውጥቷል።

1. አጭር ርእሰ

ይህ አዋጅ "ተሻሽሎ የወጣው የትግራይ የቤተሰብ ህግ አዋጅ ቁጥር 116/1999 ዓ/ም" ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

ምዕራፍ አንድ

ስለዝምድናና ስለጋብቻ በጠቅላላው

አንቀጽ 1. የስጋ ዝምድና

1. በዝምድና መተሳሰር የሚገኘው ከስጋ ዝምድና ነው፤
2. በወላጅና በተወላጅ መካከል በቀጥታ መስመር የሚቆጠር የዝምድና መተሳሰር ነው፤
3. ከአንድ አባትና እናት የተወለዱ ወይም በአንድ ወላጅ ብቻ በሚገናኙ ሰዎች መካከል ወደ ጎን የሚቆጠር የትውልድ መስመር ኣለ።

አንቀጽ 2. የስጋ ዝምድና ደረጃ

1. የስጋ ዝምድና ኣቆጣጠር የጋር ከሆነ የአንድ ወላጅ የዝድምና ደረጃ ጀምሮ ግራና ቀኝ ካለው ትውልድ መስመር እስከ ሰባት ትውልድ ድረስ ነው፤
2. የስጋ ዝምድና ከሰባተኛ የትውልድ ደረጃ ካለፈ ውጤት የለውም።

ዓንቀፅ 3. ዝምድና ሓዳር

1. ሓዳር ዝምድና ካብ ሓዳር ይርከብ፤
2. ሰብአይ ካብ ሰበይቲ ጀሚሩ ንሓፅሊ ምስ ዝቐፀሩ ወለዲ ወይ ንታሕቲ ምስ ዝቐፀሩ ተወለድቲ፤ ሰበይቲ ካብ ሰብአይ ጀሚሩ ንሓፅሊ ምስ ዝቐፀሩ ወለዲ ወይ ንታሕቲ ምስ ዝቐፀሩ ተወለድቲ ቀጥታ ዝኾነ ዝምድና ሓዳር ኣለዎም፤
3. ሰብአይ ምስ ናብ ጎረ ዝቐፀሩ ኣዝማድ ሰበይቲ፤ ሰበይቲ ድማ ምስ ናብ ጎረ ዝቐፀሩ ኣዝማድ ሰብአይ ዝምድና ሓዳር ኣለዎም።

ዓንቀፅ 4. ዝምድና ሓዳር ብሓሳይ ብርኪ ብዛዕባ**ምውሳኔ**

ዝምድና ሓዳር ናብ ጎረ ካብ ዝቐፀሩ ሓሳይ ብርኪ ዝምድና እንተሓላፉ ውፅኢት የብሉን።

ዓንቀፅ 5. ብክልተ ወገን ዘሎ ዝምድና ሓዳር

1. ሰብአይ ምስ ሰበይቲ ዘሙኡ ምስ ሰበይቲ ሓኖኡ ወይ ድማ ምስ ሰበይቲ ሓሙታ ወይ ምስ ሰብአይ ንዕልታ ድርብ ዝኾነ ዝምድና ሓዳር ኣለዎም፤
2. እዚ ድርብ ዝኾነ ዝምድና ሓዳር ውፅኢቲ ልክዕ ከምቲ ተራ ዝኾነ ዝምድና ሓዳር እዩ።

ዓንቀፅ 6. ምቁራፅ ዝምድና ሓዳር

ምኽንያት ምትእስሳር ዝምድና ሓዳር ዝኾነ እንተፈረሰ'ኳ ብሓዳር ዝተረኸበ ቀጥታዊን ጎናዊን ምትእስሳር ዝምድና ሓዳር ዝፀንዐ ይኸውን።

ዓንቀፅ 7. ዝምድና ውላድ ጡብ (1) መትከል

ውፅኢ ሓደ ውላድ ጡብ ስጋ ዝምድናን ሓዳር ዝምድናን ብመሰረት ድንጋገ ምዕራፍ ዓሰርተ ሓደ እዚ ሕጊ ክቐውም ይኸእል።

ዓንቀፅ 8. (2) ውፅኢት

ኣብ ዓንቀፅ 9 እዚ ሕጊ ዝተደንገገ ከምዘሎ ኮይኑ ውላድ ጡብ ብዝኾነ መልክዑ ከም ውላድ እቲ ብውላድ ጡብ

አንቀጽ 3. የጋብቻ ዝምድና

1. የጋብቻ ዝምድና ከጋብቻ ይገኛል፤
2. ባል ከሚስቱ ወደ ላይ ከሚቆጠሩ ወላጆች ወይም ወደ ታች ከሚቆጠሩ ተወላጆች ጋር፤ ሚስት ከባልዋ ወደ ላይ ከሚቆጠሩ ወላጆች ወይም ወደ ታች ከሚቆጠሩ ተወላጆች ጋር ቀጥታ የሆነ የጋብቻ ዝምድና አላቸው፤
3. ባል ከሚስቱ የጎን ዘመዶች፤ ሚስት ደግሞ ከባሏ የጎን ዘመዶች ጋር ወደ ጎን የሚቆጠር የጋብቻ ዝምድና አላቸው።

አንቀጽ 4. የጋብቻ ዝምድና በሶስተኛ ደረጃ**ስለመወሰኑ**

የጋብቻ ዝምድና ወደ ጎን ከሚቆጠር ሶስተኛ የዝምድና ደረጃ ካለፈ ውጤት የለውም።

አንቀጽ 5. በሁለቱ በኩል ያለ የጋብቻ ዝምድና

1. ባል ከሚስቱ ወንድም ሚስት ፣ ወይም ከሚስቱ እህት ባል፤ ሚስት ከባልዋ ወንድም ሚስት ወይም ከባልዋ እህት ባል ጋር ድርብ የሆነ የጋብቻ ዝምድና አላቸው።
2. የዚህ ድርብ የሆነ የጋብቻ ዝምድና ውጤቱ ተራ ከሆነው የጋብቻ ዝምድና ነው።

አንቀጽ 6. የጋብቻ ዝምድና መቋረጥ

ዝምድናውን ያስገኘው ጋብቻ ቢፈርስም በጋብቻ የተገኘው የቀጥታና የጎን ዝምድና መተሳሰር እንደጸና ይኖራል።

አንቀጽ 7. የጉዲፊቻ ዝምድና (1) መሰረቱ

በአንድ የጉዲፊቻ ውል የስጋ ዝምድናና የጋብቻ ዝምድና በዚህ ሕግ ምዕራፍ አስራ አንድ መሰረት ሊቋቋም ይችላል።

አንቀጽ 8. (2) ውጤት

በዚህ ህግ በአንቀጽ 9 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ በማንኛውም አስተያየት የጉዲፊቻ ልጅ እንደ ጉዲፊቻ

ዘዕቢ ዘሎ ሰብ ኮይኑ ይቐፀር።

ዓንቀፅ 9. (3) ዝተሓለዉ ኩነታት

1. ውላድ ጡብ ንዝገብር ሰብ ንላዕሊ ዝቐፀሩ ወለዲ ወይ ንጎረ ዝቐፀር ዝምድና ዘለዎም ነቲ ውላድ ጡብ ዝቐመጥ ምዃኖም እንድሕር ኣፋሊጦም ርክብ እቲ ውላድ ጡብ ኣብ ልዕሊኦም ምንም ዓይነት ውፅኢት ኣየሰዕብን፤
2. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝቐርብ ተቓውሞ ውዕል ውላድ ጡብ ካብ ዝፀደቐሉ ዕለት ጀሚሩ ክሳብ ኣደ ዓመት ኣብ ውዕል መዝጋቢ ኣካል ቀሪቡ እንተዘይተመዝገቡ ፈራሲ እዩ።
3. ውላድ ጡብ ኣብ ልዕሊ'ቶም ውላድ ጡብ ዝገበሩ ሰብኣይን ሰበይቲን ከምኡ'ውን ኣብ ልዕሊ ደቐምን ዝፀንዐ ይኸውን።

ዓንቀፅ 10. ተፈጥሮዊ ቤተሰብ ውላድ ጡብ

1. ውላድ ጡብ ምስ ተፈጥሮዊ ቤተሰቡ ዘለዎ ዝምድና ምትእስሳር ከምዘለዎ ይነብር ፤
2. ከምኡ'ውን ውላድ ጡብ ኣብ ልዕሊ ዝኾነ ሰብ፡ ሰብኣይ ወይ ሰበይትን ተወለድትን ምትእስሳር ዝምድና ይፀንዕ።

ምዕራፍ ክልተ

አፈፃፀማ ሓዳር

ዓንቀፅ 11. ዝተፈላለዩ አፈፃፀማ ስርዓታት ሓዳር

1. መርዓ ኣብ ቅድሚ ሓዳር ከምዝግብ ዝኸመ መንግስታዊ ኣካል ክግበር ይኸእል፤
2. ከምኡ'ውን ብሃይማኖት ወይ ሃገር ልማድ ክልቲኦም ተመራፀውቲ ወገናት ዝግበር መርዓ ብሕጊ ተቐባልነት ኣለዎ።

ዓንቀፅ 12. ብሄራዊ ሓዳር

ሓደ ወዲ ተባዕታይን ሓንቲ ንል ኣንስተይትን ክመራዓው ኣብ ቅድሚ ሓዳር መዝጋቢ ሰራሕተኛ ምስ ቀሪቡን እቲ ምዝገባ ሓላፊ ፍቓዶም ሓቲቱ ነቲ ሓዳር ምስ መዝገብ

አድራጊው ሰው ልጅ ይቆጠራል።

አንቀጽ 9. (3) የተጠበቁ ሁኔታዎች

1. የጉዲፈቻ አድራጊው ወደ ላይ የሚቆጠሩ ወላጆች ወይም ወደ ጎን የሚቆጠሩ ዘመዶች ጉዲፈቻውን የሚቃወሙ መሆናቸውን በግልጽ ካስታወቁ ጉዲፈቻው በእነርሱ ላይ አንዳችም ውጤት ኣያስከትልም፤
2. በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ 1 የተጠቀሰው መቃወሚያ የጉዲፈቻው ውል ከጸደቀበት ቀን አንስቶ እስከ አንድ አመት በአንድ ውል መዝጋቢ ኣካል ቀርቦ ካልተመዘገበ ፈራሽ ነው፤
3. ጉዲፈቻ በጉዲፈቻ አድራጊዎቹ ባልና ሚስት እንዲሁም በልጆቻቸው ላይ የጸና ይሆናል።

አንቀጽ 10. የጉዲፈቻ ልጅ የተፈጥሮ ቤተሰብ

1. የጉድፈቻ ልጅ ከተፈጥሮ ቤተሰቦቹ ጋር ያለውን የዝምድና መተሳሰር እንደያዘ ይኖራል፤
2. እንዲሁም የጉዲፈቻ ልጅ በሆነው ሰው ባል ወይም ሚስትና ተወላጆች ላይ የዝምድናው መተሳሰር ይጸናል።

ምዕራፍ ሁለት

የጋብቻ አፈጻጸም

አንቀጽ 11. ልዩ ልዩ የጋብቻ አፈጻጸም ስርዓቶች

1. ጋብቻ ጋብቻን ለመመዝገብ በተቋቋመ መንግስታዊ ኣካል ፊት ሊደረግ ይችላል፤
2. እንዲሁም በሁለቱ ተጋቢ ወገኖች ሃይማኖት ወይም ባሕር ልማድ መሰረት የሚደረግ ጋብቻ በሕግ ተቀባይነት ኣለው።

አንቀጽ 12. ብሄራዊ ጋብቻ

አንድ ወንድና አንዲት ሴት ጋብቻ ለማድረግ በጋብቻ መዝጋቢ ሰራተኛ ሲቀርቡና የምዝገባ ሓላፊው ፈቃዳቸውን ጠይቆ ጋብቻውን ሲመዘግብ ብሄራዊ

ብሄራዊ ሓዳር ተፈጻሙ ይበሃል።

ዓንቀፅ 13. ብሃይማኖት ዝፍፀም ሓዳር

ሓደ ወዲ ተባዕታይን ሓንቲ ንል አንስተይትን ብውሳኔኦምን ብስርዓቶምን ከከም ሃይማኖቶም ወይ ከዓ ካብ ክልቲኦም ብሓዲኦም ሃይማኖት ሓዳር እንትፍፅሙ ዋጋ ዘለዎን ዝፀንዐን ሓዳር ከምዝፈፀሙ ይቐፀር።

ዓንቀፅ 14. ብልማድ ዓዲ ዝፍፀም ሓዳር

ሓደ ወዲ ተባዕታይን ሓንቲ ንል አንስተይትን ብከባቢኦም ልማድ ወይ ብናይ ሓዲኦም ልማድ ዓዲ ኣብ መንጎኦም ቀዋሚ ዝኾነ ርክብ ሓዳር ዘስዕብ ስርዓት ፈጻሞም እንትርከቡ ኣብ መንጎኦም ሓዳር ኣሎ ይበሃል።

ክፍሊ ሓደ

ንዝኾነ ስርዓት ሓዳር ዝኾነ ሓፈሻዊ ኩነታት

ዓንቀፅ 15. ፍቓድ

ዝፀንዐ ሓዳር ተፈጻሙ ዝብሃል ሓደ ወድን ሓንቲ ንልን ንምምርዓው ነፃን ሙሉእን ፍቓዶም እንትህቡ ጥራሕ'ዩ።

ዓንቀፅ 16. ዕድመ

እቲ ወዲ ኮነ እታ ንል አንስተይቲ ዓሰርተ ሾሞንተ ዓመት እንተይመልኦም ሓዳር ምግባር ክልኩል'ዩ።

ዓንቀፅ 17. ስጋ ዝምድና

ኣብ መንጎ ስጋ ዝምድና ዘለዎም ሓደ ወድን ሓንቲ ንልን ሓዳር ምግባር ክልኩል'ዩ።

ዓንቀፅ 18. ሓዳር ዝምድና

ኣብ መንጎ ሓዳር ዝምድና ዘለዎም ሓደ ወድን ሓንቲ ንልን ሓዳር ምግባር ክልኩል'ዩ።

ዓንቀፅ 19. ተወላድነቱ ብሕጊ ዘይተረጋገፀ ቆልዓ

ካብ ሓዳር ወፃኢ ዝተወለደ ቆልዓ ተወላድነቱ ብሕጊ ዝተረጋገፀ እንተዘይኾነኳ ተወላድነቱ ብሕብረተሰብ

ጋብቻው ተፈጻመ ይባላል።

አንቀጽ 13. የሃይማኖት ጋብቻ

አንድ ወንድና አንዲት ሴት በውሳኔቸውና በስርአታቸው እንደ የሃይማኖታቸው ወይም ከሁለቱ ባንደኛው ሃይማኖት ጋብቻ ሲፈጽሙ ዋጋ ያለውና የሚጸና ጋብቻ እንደፈጸሙ ይቆጠራል።

አንቀጽ 14. በሃገር ልማድ የሚፈፀም ጋብቻ

አንድ ወንድና አንዲት ሴት በአከባቢያቸው ልማድ ወይም በአንዳቸው የአከባቢ ልማድ በመካከላቸው ቋሚ የሆነ ግንኙነት የሚያስከትል ስርዓት ፈጽመው ሲገኙ በመካከላቸው ጋብቻ አለ ይባላል።

ክፍል አንድ

ለማንኛውም የጋብቻ ስርዓት የሚሆኑ አጠቃላይ

ሁኔታዎች

አንቀጽ 15. ፈቃድ

የሚጸና ጋብቻ ተፈጻመ የሚባለው አንድ ወንድና አንዲት ሴት ለመጋባት ነፃና ሙሉ ፍቃዳቸውን ሲሰጡ ብቻ ነው።

አንቀጽ 16. ዕድሜ

ወንዱም ሆነ ሴቷ አስራ ስምንት ዓመት ሳይሞላቸው ጋብቻ መፈፀም ክልክል ነው።

አንቀጽ 17. የስጋ ዝምድና

የስጋ ዝምድና ባላቸው አንድ ወንድና አንዲት ሴት መካከል ጋብቻ መፈጸም ክልክል ነው።

አንቀጽ 18. የጋብቻ ዝምድና

የጋብቻ ዝምድና ባላቸው አንድ ወንድና አንዲት ሴት መካከል ጋብቻ መፈጸም ክልክል ነው።

አንቀጽ 19. ተወላጅነቱ በሕግ ያልተረጋገጠ

ልጅ

ከጋብቻ ውጭ የተወለደ ልጅ ተወላጅነቱ በሕግ ባይረጋገጥም እንኳ በማህበረሰቡ ዘንድ በተወላጅነት

ዝፍለጥ እንተኾይኑ ብመሰረት ዓንቀፅ 17ን 18ን እዚ ሕጊ ሓዳር ንምክልካል ብቁዕዮ።

ዓንቀፅ 20. አብ ልዕሊ ሓዳር ሓዳር

ዝኾነ ሰብ አቐዲሙ ብሓዳር ዝተአሰረ እንተኾይኑ፤ እዚ ዝፀንዐ ሓዳር አብ ዝሃለወሉ እዋን ካልእ ሓዳር ምግባር አይከኣልን።

ዓንቀፅ 21. ብወኪል መርዓ ምፍፃም ዘይከኣል ምዃኑ

1. ተመራዓውቲ መርዓ አብ ዝፈፀመሉ ዕለት ብግምባር ተረኽቦም ፍቓደኛነቶም ክህቡ አለዎም፤
2. ብቐፅ ምክንያት ዘጋጠመ ምዃኑ ተፈሊጡ መንግስታዊ ዓቃቢ ሕጊ እንተዘይፈቐዱ መርዓ ብውክልና ምፍፃም አይከኣልን፤

ዓንቀፅ 22. ብፍርዲ ብዛዕባ ዝተኸልከለ ሰብ ሓዳር

1. ዝኾነ ብፍርዲ ዝተኸልከለ ሰብ እንድሕር ቤት ፍርዲ ዘይፈቐድሉ ሓዳር ክገብር አይክእልን፤
2. ብዛዕባ'ዚ ጉዳይ ንቤት ፍርዲ ሕቶ ዘቐርብ ባዕሉ እቲ ዝተኸልከለ ሰብ ወይ መመሓዳሪኡ'ዩ፤
3. ብፍርዲ ዝተኸልከለ ሰብ ውዕሊ ሓዳር ክፍፅም ዝክእሉ ስርዓት አብ 1952 ዓ.ም አብ ዝወፀ ፍታብሄር ሕጊ ኢትዮጵያ ብዛዕባ ክእለት ሰባት አብ ዝብል ክፍሊ ብዝተገለፀ መሰረት ይኸውን።

ዓንቀፅ 23. ብሓይሊ ተግባር ዝተረኸበ ፍቓድ

1. ብሓይሊ ተግባር ብዝተረኸበ ፍቓድ ዝተፈፀመ ሓዳር አይፀንዕን፤
2. ብሓይሊ ተግባር ዝተረኸበ ፍቓድ'ዩ ዝበሃል ባዕሉ ፍቓድ ዝሃበ ሰብ ወይ ወለዱ ወይ ካብ ተወለድቲ ሓደ ወይ ንካልኦት ቀረባ ኣዝማዱ ዝኾኑ ክፍፀሞም ካብ ዝበለ ካብ ከቢድ ሓዳጋ ንምድሓን ክብል ፍቓድ ዝሃበ እንተኾይኑ'ዩ።

የሚታወቅ ከሆነ በዚህ ሕግ አንቀጽ 17 እና 18 መሰረት ጋብቻን ለመከልከል በቂ ነው።

አንቀጽ 20. በጋብቻ ላይ ጋብቻ

ማንኛውም ሰው አስቀድሞ በጋብቻ የተሳሰረ ከሆነ፤ ይህ ጋብቻ ፀንቶ ባለበት ጊዜ ሌላ ጋብቻ መፈጸም አይችልም።

አንቀጽ 21. ጋብቻን በወኪል መፈጸም የማይቻል ስለመሆኑ

1. ተጋቢዎች ጋብቻው በሚፈጸምበት ጊዜ በግንባር ተገኝተው ፈቃደኝነታቸውን መስጠት አለባቸው፤
2. ብቁ ምክንያት ያጋጠመ መሆኑን ታውቆ መንግስታዊ ዓቃቢ ሕጊ ካልፈቐደ በስተቀር ጋብቻ በወኪል መፈጸም አይችልም።

አንቀጽ 22. በፍርድ ስለተከለከለ ሰው ጋብቻ

1. በፍርድ የተከለከለ ማንኛውም ሰው፤ ፍርድ ቤት ካልፈቀደለት በስተቀር ጋብቻ መፈጸም አይችልም፤
2. ስለዚህ ጉዳይ ለፍርድ ቤት ጥያቄ የሚቀርበው የተከለከለው ሰው ራሱ ወይም አሳዳሪው ነው፤
3. በፍርድ የተከለከለ ሰው የጋብቻ ውል ሊፈጽም የሚችልበትን ስርዓት በ1952 ዓ.ም በወጣው የኢትዮጵያ ፍትሃብሄር ሕግ ስለሰዎች ችሎታ በሚል ክፍል በተገለጠው መሰረት ይሆናል።

አንቀጽ 23. በኃይል ተግባር የተገኘ ፍቓድ

1. በኃይል ተግባር በተገኘ ፈቃድ የተፈጸመ ጋብቻ አይጸናም፤
2. ፈቃድ በኃይል የተገኘው ነው የሚባለው፤ ፈቃዱን የሰጠው ተጋቢ ራሱን ወይም ከወለጆቹ ወይም ከተወላጆቹ አንዱን ወይም ሌላ ለእርሱ የቅርብ ዘመድ የሆነን ሰው ሊፈጸምበት ከተቃረበ ከባድ አደጋ ለማዳን ሲል ፈቃዱን የሰጠ ሲሆን ነው።

ዓንቀፅ 24. መሰረታዊ ስሕተት

2. ብስሕተት ዝተረኸበ ፍቓድ ዝተፈፀመ ሓዳር አይፀንዕን፤
2. ብምኽንያት ስሕተት ፍቓድ ተጓዲሎ ዝበሃል እቲ ስሕተት መሰረታዊ ኮይኑ እንትርከብዮ።
3. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ (2) ዝተገለፀ ሓፈሻዊ ድንጋገ ሕልው ኮይኑ ዝሰዕሱ እንተጋጥሙ መሰረታዊ ስሕተት ከምዝተፈፀመ ይቐፀር፤

ሀ. ኣብ መንነት እቲ ንሓዳር ዝዳሊዮ ሰብ ብምስሕሓብ ምኽንያት ክምርዓዎ እየ ኢሉ ምስ ዘይሓሰበ ሰብ ሓዳር ጌሩ እንትርከብ፤

ለ. እቲ ንሓዳር ዝደለዮ ሰብ ዘይድሕን ከቢድ ሕማም ወይ ካብ ትውልዲ ናብ ትውልዲ ዝማሓለፍ ነባሪ ሕማም ዘለዎ ምዃኑ እንተይፈለጠ ዘእተዎ እንተኾይኑ፤

ሐ. እቲ ሓደ ተማራዓዊ ይታዊ ርክብ ክፍፅም ዘይኸእል ምዃኑ ብዘይምፍላጡ ምኽንያት ዝተመርዓዎ እንተኾይኑ፤

መ. ኣብ ልዕሊ ንሓዳር ዘሓሰበዎ ሰብ ሃይማኖት ዝተሳሓሓተ እንተኾነውን፤

ረ. እቲ ካለእ መማራዕውቱ ምስ ተመሳሳሊ ይታ ርክብ ግብረ ስጋ ምፍፃም ልምዲ ዘለዎ ምዃኑ ብዘይምፍላጥ ምኽንያት ሓዳር ዝገበረ እንትኾነውን።

ዓንቀፅ 25. ሰበይቲ ንበይና ብዘይሓዳር**እትነብረሉ ዝተወሰነ እዋን**

1. ሓንቲ ሰበይቲ ቅድም ዝነበራ ሓዳር ካብ ዝተረፈሉ ዕለት ጀሚሩ ተስዓ /90/ መዓልታትት እንተይሓለፈ ምስ ካለእ ሰብ እንደገና ሓዳር ምግባር አይትኸእልን፤
  2. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ (1) ዝተደንገገ ተፈፃሚ ዘይኸውን እታ ሰበይቲ ኣቐዲሙ ካብ ዝነበራ ሓዳር ምስተረፈ ተስዓ (90) መዓልቲታትት እንተይመልእ፤
- ሀ. ቆልዓ እንድሕር ወሊዳ፤ ወይ

አንቀጽ 24. መሰረታዊ ስህተትwww.abbyssinialaw.com

1. በስህተት በተገኘ ፈቃድ የተፈጸመ ጋብቻ አይጸናም፤
2. በስህተት ምክንያት ፈቃድ ተጓደለ የሚባለው ስህተቱ መሰረታዊ ሆኖ ሲገኝ ነው፤
3. በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ (2) የተገለጸው አጠቃላይ ድንጋጌ እንደተጠበቀ ተፈፃሚ ዘይኸውን፤ እታ ሰበይቲ ቅድም ሆኖ፤ የሚከተሉት ሁኔታዎች ሲያጋጥሙ መሰረታዊ ስህተት እንዳለ ይቆጠራል፤
- ሀ. በሚያገባው ሰው ማንነት ላይ በመሳሰቱ ምክንያት አገባዋለሁ ብሎ ያሳሰበውን ሰው ያገባ ሲሆን፤
- ለ. የሚያገባው ሰው ሊድን የማይችል ከባድ በሽታ ወይም ለተወላጆች ሊተላለፍ የሚችል ነዋሪ በሽታ ያለበት መሆኑንም ሳያውቅ ያገባው ሲሆን፤
- ሐ. ሌላው ተጋቢ የግብረ ስጋ ግንኙነት መፈጸም የማይችል መሆኑን ባለማወቁ ምክንያት ያገባ ሲሆን፤
- መ. በሚያገባው ሰው ሃይማኖት ላይ የተሳሳተ ሲሆን፤
- ረ. ሌላው ተጋቢ ከተመሳሳይ ጾታ ጋር የግብረ ስጋ ግንኙነት የመፈጸም ልማድ ያለው መሆኑን ባለማወቅ ምክንያት ያገባ ሲሆን።

አንቀጽ 25. ሴት በብቸኝነት ያለትዳር**የምትኖርበት የተወሰነ ጊዜ**

1. አንዲት ሴት አስቀድሞ የነበራት ጋብቻ ከቀረ በኋላ ዘጠና /90/ ቀናት ካላለፈ በስተቀር እንደገና ከሌላ ሰው ጋር ጋብቻ መፈጸም አትችልም፤
  2. በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ (1) የተደነገገው ተፈጻሚ የማይሆነው፤ ሴቲቱ አስቀድሞ የነበራት ጋብቻ ከቀረ በኋላ ዘጠና (90) ቀናት ሳይሞላ፤
- ሀ. ልጅ የወለደች እንደሆነ፤ ወይም

- ለ. እትፍፅሞሐዳር ምስ ናይ ቀደም ሰብኢያ እንተኾይኑ፣ ወይ
- ሐ. ጥንስቲ ዘይምዃና ብሓኪም እንትረጋገፅ ፣ ወይ
- መ. በይና ክትነብር ዝተወሰነ እዋን ክይትፅበ ቤት ፍርዲ እንትውስን።

ክፍሊ ክልተ

ሓዳር ክይፍፅም ብዛዕባ ምቅዋም

ዓንቀፅ 26. ብዛዕባ ምቅዋም

ሓዳር ንምፍፃም አድላይቲ ዝኾኑ ኩነታት ኣይተማልኡን ብምባል ክፍፅም ንዝተሓሰበ ሓዳር ክይፍፅም ምቅዋም ይከኣል።

ዓንቀፅ 27. ምቅዋም ብዛዕባ ዝኸለሉ ወገናት

ሓዳር ክይፍፅም ምቅዋም ዝኸለሉ ወገናት ዝስዕቡ ጥራሕ'ዮም፡-

1. እቲ ዝቐርብ ተቓውሞ ብምክንያት ዕድመ እንተኾይኑ ወለዲ፣ ዓቃቢ ሕጊ ወይ ካልኦት የእትወና'ዩ ዝብሉ ሰባት፣
2. እቲ ዝቐርብ ተቓውሞ ብምክንያት ስጋ ወይ ሓዳር ዝምድና እንትኸውን ናብ ላዕሊ ዝቐፀሩ ናይ ተማራዓውቲ ወይ ናይ ሓዲኦም ወለዲ፣ 18 ዓመት ዝመልኦም ኣሕዋት ወይ ኣሓት ወይ ዓቃቢ ሕጊ፣
3. እቲ ዝቐርብ ተቓውሞ ብምክንያት ኣብ ርእሲ ሓዳር ሓዳር ምፍፃም እንተኾይኑ ምስቲ ካልእ ሓዳር ዝፍፅም ሰብ ስሩዕ ሓዳር ኣለኒ ዝብል ሰብ ወይ ዓቃቢ ሕጊ፣
4. እቲ ዝቐርብ ተቓውሞ ብምክንያት ብፍርዲ ዝተኸልከለ ሰብ እንተኾይኑ መማሓደሪኡ ወይ ዓቃቢ ሕጊ፣

ዓንቀፅ 28. ተቓውሞ ዝቐርበሉ ስርዓትን እዋንን

1. ሓዳር ክይፍፅም ዝቐርብ ተቓውሞ ብፅሑፍ ኮይኑ ኣዝዩ እንተደንጉዩ እቲ መርዓ ካብ ዝፍፀመሉ ዕለት ቅድሚ 15 መዓልቲ ናብ መርዓ ውዕሊ መፈፀሚ ኣካል ክቐርብ ኣለዎ፣

- ለ. ጋብቻ የምትፈጽመው ክቐድሞ ባሏ ጋር የሆነ እንደሆነ፣ ወይም
- ሐ. እርጉዝ ኣለመሆኑ በሕክምና የተረጋገጠ እንደሆነ፣ ወይም
- መ. በብቸኝነት ለመኖር የተወሰነውን ጊዜ እንዳትጠብቅ ፍርድ ቤት የወሰነ እንደሆነ።

ክፍል ሁለት

ጋብቻ እንዳይፈጸም ስለመቃወም

አንቀጽ 26. ስለመቃወም

ጋብቻ ለመፈጸም ኣስፈላጊ የሆነ ሁኔታ ኣልተሟላም በማለት ሊፈጸም የታሰበ ጋብቻ እንዳይፈጸም ተቃውሞ ማቅረብ ይቻላል።

አንቀጽ 27. መቃወም ስለሚችሉ ወገኖች

ጋብቻ እንዳይፈጸም መቃወም የሚችሉት ወገኖች የሚከተሉት ብቻ ናቸው፣

1. የሚቀርበው ተቃውሞ በዕድሜ ምክንያት ሲሆን ወላጆች፣ ዓቃቤ ሕግ ወይም ሌላ ማናቸውም ያገባናል የሚሉ ሰዎች፣
2. የሚቀርበው ተቃውሞ በስጋ ወይም በጋብቻ ዝምድና ምክንያት ሲሆን፣ የተጋቢዎቹ ወይም የአንደኛው ተጋቢ ወደ ላይ የሚቆጠሩ ወላጆች፣ 18 ዓመት የሞላቸው ወንድሞች ወይም እህቶች ወይም ዓቃቤ ሕግ፣
3. የሚቀርበው ተቃውሞ በጋብቻ ላይ ጋብቻ ሊፈጸም ሲሆን ሌላ ጋብቻ ከሚፈጽመው ሰው ጋር የቀደመ ጋብቻ ኣለኝ የሚለው ተጋቢ ወይም ዓቃቢ ሕግ፣
4. የሚቀርበው ተቃውሞ በፍርድ በተከለከለ ሰው ምክንያት ሲሆን ኣሳዳሪው ወይም ዓቃቢ ሕግ፣

አንቀጽ 28. ተቃውሞ ስለሚቀርብበት ስርዓትና

ጊዜ

1. ጋብቻ እንዳይፈጸም የሚቀርበው ተቃውሞ በጽሑፍ ሆኖ እጅግ ቢዘገይ ጋብቻው ከሚፈጸምበት ከ15 ቀን በፊት ለጋብቻ ውል ኣስፈጻሚ ኣካል መቅረብ ኣለበት፣

2. ውዕሊ ሓዳር መፈፀሚ አካል አብቲ ዝቐረበ ተቓውሞ ቅድሚ ውሳኔ ምሃቡ ሪኢቶ ተማራጻውቲ ክቕበል አለዎ።

ዓንቀፅ 29. አብ ዝቐረበ ተቓውሞ ዝውሃብ ውሳኔ

1. ሓዳር ዘፈፅም አካል አብ ልዕሊ ዝቐረበ ተቓውሞ አብ ውሽጢ ሓሙሽተ መዓልቲ ውሳኔ ክህብ አለዎ፤
2. ሓዳር ዘፈፅም አካል ንዝቐረበ ተቓውሞ ብዘይምቕባል መርዓ ክፍፀም ዝህቦ ውሳኔ ናይ መወዳእታ ይኸውን፤
3. ሓዳር ዘፈፅም አካል ነቲ ዝቐረበ ተቓውሞ እንተተቐቢሉዎ ሓዳር ከይፈፀም ክገብር አለዎ፤
4. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ (3) ዝተመልከተ ውሳኔ ዝሃቦ አካል ንውሳኔኡ ምክንያት ዝገበርም ነጥብታት ሽዑ ንሽዑ ተማራጻውቲ ክፈልጡዎም ክገብር አለዎ።

ዓንቀፅ 30. ብዛዕባ ይግባይ

1. ኣብዚ ሕጊ ዓንቀፅ 29 ንኡስ ዓንቀፅ 3 ኣብ ዝተመልከተ ኩነታት ኣብ ዝውሃብ ውሳኔ ተማራጻውቲ ወይ ካብ ተማራጻውቲ ሓዲእም ናብ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ይግባይ ምቕራብ ይኸእሉ፤
2. ይግባኣኒ ዝቐረበሉ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ነቲ ኣብዚ ሕጊ ዓንቀፅ 29 ንኡስ ዓንቀፅ 3 ዝተመልከተ ዝተውሃበ ውሳኔ እንተስዒሩዎ ሓዳር ኣፈፃሚ አካል ነቲ ሓዳር የፈፅም፡

ክፍሊ ሰለስተ

ብሄራዊ መርዓ

ዓንቀፅ 31. ስልጣን ዘለዎ ሓዳር መዝጋቢ ሰራሕተኛ

ካብቶም ተማራጻውቲ ሓደ ወይ ካብ ተማራጻውቲ ወለዲ ወይ ካብ ቀረባ ኣዝማድ ሓደ ቅድሚ መርዓ ዝገበረሉ ዕለት እንተወሓደ ከየቋረፀ ንሽዱሽተ ወርሒ ኣብ ዝነበረሉ ቦታ ኣብ ዝርከብ ሓዳር መዝጋቢ ሰራሕተኛ እቲ ሓዳር ይፍፀም።

2. የጋብቻ ውል ኣስፈጻሚው አካል በተቃውሞው ላይ ውሳኔ ከመስጠቱ በፊት የተጋቢዎቹን አስተያየት መቀበል ይኖርበታል።

አንቀጽ 29. በቀረበው ተቃውሞ ላይ ስለሚሰጠው ውሳኔ

1. ጋብቻ የሚያስፈጽም አካል በሚቀርብለት ተቃውሞ ላይ በአምስት ቀናት ጊዜ ውስጥ ውሳኔ መስጠት አለበት፤
2. ጋብቻ ኣስፈጻሚው አካል ተቃውሞውን ባለመቀበል ጋብቻው እንዲፈጸም የሚሰጠው ውሳኔ የመጨረሻ ይሆናል፤
3. ጋብቻ ኣስፈጻሚው አካል ተቃውሞውን የተቀበለው እንደሆነ ጋብቻው እንዳይፈጸም ማድረግ አለበት፤
4. በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ (3) የተመለከተው ውሳኔ የተሰጠው አካል ለውሳኔው ምክንያት ያደረጋቸውን ነጥቦች ተጋቢዎቹ ወዲያውኑ እንዲያውቁዋቸው ያደርጋል።

አንቀጽ 30 ስለይግባኝ

1. በዚህ ሕግ አንቀጽ 29 ንኡስ አንቀጽ 3 በተመለከተው ሁኔታ በሚሰጠው ውሳኔ ላይ ተጋቢዎቹ ወይም ከተጋቢዎቹ አንዳቸው ለማሕበራዊ ፍርድ ቤት ይግባኝ ማቅረብ ይችላሉ፤
2. ይግባኝ የቀረበለት ማሕበራዊ ፍርድ ቤት በአንቀፅ 29 ንኡስ አንቀፅ (3) በተመለከተ የተሰጠን ውሳኔ የጋብቻ ኣስፈጻሚውን አካል የሻረው እንደሆነ ጋብቻ ኣስፈፃሚ አካሉ ጋብቻውን ያስፈጽማል።

ክፍል ሶስት

ብሄራዊ ጋብቻ

አንቀጽ 31. ስልጣን ያለው የጋብቻ መዝጋቢ ሰራተኛ

ጋብቻ ከተጋቢዎቹ አንዱ ወይም ከተጋቢዎቹ ወላጆች ወይም የቅርብ ዘመዶች ጋብቻው ከሚፈጸምበት ጊዜ በፊት ቢያንስ ለስድስት ወራት ያህል ሳያቋርጥ በሚኖርበት ቦታ በሚገኘው የጋብቻ መዝጋቢ ሰራተኛ ፊት ይፈጽማል።

ዓንቀፅ 32. ንዘይምምርዓው ዝግበር ውዕል

1. ሓደ ሰብ ሓዳር አይገብርን እየ ወይ ድማ ደጊመ ሓዳር አይገብርን ኢሉ/ላ ቃል ምእታው ብሕጊ ውዕሊት የብሉን፤
2. ሓዳር መዝጋቢ ሰራሕተኛውን አብዚ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1 ዘሎ ዋኒን አይምልከቶን።

ዓንቀፅ 33. ሓዳር ከይፍፀም ብዛዕባ ምኽልካል

1. ሓዳር መዝጋቢ ሰራሕተኛ ኩነታት ሓዳር ብዝግባእ ከምዝተፈፀመ የረጋግፅ፤
2. ሓዳር ከይፍፀም ዝኽልክል ብቐፅ ምኽንያት ከም ዘሎ እንድሕር ፈሊጡ ሓዳር ከይገብሩ ይኽልክሎም፤
3. እዚ አብ ዝኾነሉ እዋን ሓዳር መዝጋቢ ሰራሕተኛ ነቶም ሓዳር ክገብሩ ዝደልዩ ጓል አንስተይትን ወዲ ተባዕታይን ዝተኸልከሉሉ ምኽንያት ይገልፀሎም።

ዓንቀፅ 35. ኣብ ላዕሊ ንዝተገበረ ክልከላ ዝቐርብ ጥርዓን

1. ሓዳር መዝጋቢ ሰራሕተኛ ብዝገብሮ ክልከላ ካብ ተማራዓውቲ ሓዲኦም ናብ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ጥርዓን ከቐርቡ ይኽእሉ። እቲ ቤት ፍርዲ ድማ ብዛዕባ እቲ ክልከላ ውሳኔ ይህብ፤
2. ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ እቲ ክልከላ ዘይግቡእ'ዩ ኢሉ ውሳኔ እንተዕረፍሉ ሓዳር መዝጋቢ ሰራሕተኛ ብዝኾነ ምኽንያት እቲ መርዓ ከይፍፀም ክኽልክል አይኽእልን።

ዓንቀፅ 36. ሓዳር ዝፈፀመሉ ዕለት ብዛዕባ ምውሳኔ

ሓዳር ዝፈፀመሉ መዓልቲ ብስምምዕ እቶም ተማራዓውቲ ይውሰን።

ዓንቀፅ 37. ብዛዕባ አፈፃፀማ ሓዳር ምፍላጥ

1. ሓዳር በቶም ዝመራዓዉ ወገናት ኣብ ቅድሚ ብነብሲ ወከፍም ዝቐርቡ ከክልተ መሳኻኽር ብግልፂ ይፍፀም፤

አንቀጽ 32. ላለመጋባት የሚደረግ ውል

1. አንድ ሰው አላገባም ብሎ ወይም ዳግም አላገባም ብሎ ቃል ቢገባ በህግ ውጤት የለውም፤
2. የጋብቻ መዝጋቢ ሰራተኛም በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1 ያለው ነገር አይመለከተውም።

አንቀጽ 33 ጋብቻ እንዳይፈጸም ስለመከልከል

1. የጋብቻ መዝጋቢ ሰራተኛ የጋብቻው ሁኔታዎች በሚገባ የተፈፀመ መሆኑን ያረጋግጣል፤
2. ጋብቻው እንዳይፈጸም የሚከለክል በቂ ምክንያትን መኖሩን ካወቀ ጋብቻውን እንዳይፈጸም ይከለክላቸዋል፤
3. እንዲህ በሚሆንበት ጊዜ የጋብቻ መዝጋቢው ሰራተኛ ጋብቻን ለመፈጸም ለሚፈልጉት ሴትና ወንድ የተከለከሉበትን ምክንያት ይገልጽላቸዋል።

አንቀጽ 35. እሳይ ለተደረገው ክልከላ የሚቀርብ አቤቱታ

1. የጋብቻ መዝጋቢው ሰራተኛ ባደረገው ክልከላ ላይ ከተጋቢዎቹ አንዳቸው ለማሕበራዊ ፍርድ ቤት አቤቱታ ሊያቀርቡ ይችላሉ። ፍርድ ቤቱም ስለዚህ ክልከላ ውሳኔ ይሰጣል፤
2. ማሕበራዊ ፍርድ ቤቱ ክልከላው ያለአገባብ መሆኑን የወሰነ እንደሆነ የጋብቻ መዝጋቢው ሰራተኛ በማናቸውም ምክንያት ጋብቻው እንዳይፈጸም ሊከለክል አይችልም።

አንቀጽ 36. ጋብቻው የሚፈጸምበትን ቀን**ስለመወሰን**

ጋብቻው የሚፈጸምበት ቀን በተጋቢዎች በስምምነት ይወሰናል።

አንቀጽ 37. የጋብቻ አፈጻጸም ስለማሳወቅ

1. ጋብቻው ሁለት ተጋቢዎች እና ከእያንዳንዱ ተጋቢ ሁለት ሁለት ምስክሮች በተገኙበት በግልጽ ይፈጽማል፤

2. ምስክራት፥ አዝማራ ተማራዊው ወይ ካልኦት ሰባት ክኾኑ ይኸክሉ'ዮም።

ዓንቀፅ 38. ስርዓት አፈፃፀማ ሓዳር

1. ምስክራት ሓዳር ዝኸልክል ምክንያት ምህላው አይንፈልጥን ኢሎም ማሓላ ቃሎም ክህቡ አለዎም፤
2. ሓዳር መዝጋቢ ሰራሕተኛ ካብቶም ዝመራዎው ንል ኣንስተይቲን ወዲ ተባዕታይን በቢተራ ንምምርዓው ከምዝፈቐዱ ቃል ክቕበል አለዎ፤
3. ሓዳር መዝጋቢ ሰራሕተኛ ኣብ ትሕቲ ስልጣኑ ንዝኾነ ጉዳይ ብስም ሕጊ ብሓዳር ዝተኣሳሰሩ ከምዝኾኑ ኣፋሊጡ ሽዑ ንሽዑ ናይ ሓዳር ምስክር ወረቀት ይህበም።

ክፍሊ አርባዕተ

አፈፃፀማ ካልኦት ስርዓታት ሓዳር

ዓንቀፅ 39. ብሃይማኖት ብዛዕባ ዝፍፀም ስርዓት

ሓዳር

1. ብሃይማኖት ዝፍፀም ሓዳር ዝፍፀመሉ ኩነታትን ዓይነት አፈፃፀምኡን ከምቲ ሃይማኖቱ ዝፈቐዱ ኮይኑ ይውሰን፤
2. ኣብዚ ሕጊ ውሽጢ ብዛዕባ ምዝገባ ሓዳር ኣብ ዝብል ካብ ዓንቀፅ 141 ክሳብ 149 ዝተደንገገ መሰረት ብምግባር ምስክር ወረቀት ምዝገባ ሓዳር ምውፃእ ይግባእ፤

ዓንቀፅ 40. ብልማዳዊ ብዛዕባ ዝፍፀም ስርዓት

ሓዳር

1. ልማዳዊ ሓዳር ክፍፀም ዝኸከለሉ ኩነታትን ስርዓት አፈፃፀምኡን ብመሰረት ናይቲ ከባቢ ልምዲ ስርዓት አፈፃፀማ ይውሰን።
2. ኣብዚ ሕጊ ውሽጢ ብዛዕባ ምዝገባ ሓዳር ኣብ ዝብል ካብ ዓንቀፅ 143 ክሳብ ዓንቀፅ 151 ብዝተደንገገ መሰረት ምስክር ወረቀት ምዝገባ ሓዳር ምውፃእ ይግባእ።

2. ምስክሮች የተጋቢዎቹ ዘመዳሞች ወይም ሌሎች ሰዎች ሊሆኑ ይችላሉ።

አንቀጽ 38. የጋብቻ አፈጻጸም ስርዓት

1. ምስክሮች ጋብቻን የሚከለክል ነገር መኖሩን አናውቅም ብለው በመሓላ ቃላቸውን መስጠት አለባቸው፤
2. ጋብቻ መዝጋቢ ሰራተኛው ከሴትና ወንድ ተጋቢዎች ጋብቻ ለመፈጸም መፍቀዳቸውን በየተራ ቃል መቀበል አለበት፤
3. ጋብቻ መዝጋቢ ሰራተኛው በስልጣኑ ውስጥ ለሆኑ ጉዳይ በሕጋዊ ጋብቻ የተሳሰሩ መሆናቸውን አስታውቆ ወዲያውኑ ለተጋቢዎቹ የጋብቻ የምስክር ወረቀት ይሰጣቸዋል።

ክፍል አራት

ሌሎች የጋብቻ አፈጻጸም ስርዓቶች

አንቀጽ 39. ብሃይማኖት ስርዓት የሚፈጸም ጋብቻ

1. ጋብቻ ብሃይማኖት ስርዓት መሰረት ሊፈጸም የሚችልበት ሁኔታዎችና የአፈጻጸሙ ዓይነት እንደየሃይማኖቱ ይወሰናል፤
2. በዚህ ሕግ ውስጥ ስለጋብቻ ምዝገባ በሚለው ክእንቀጽ 143-151 በተደነገገው መሰረት የጋብቻ ምስክር ወረቀት ማውጣት ይገባል።

አንቀጽ 40. በልማዳዊ ስርዓት ስለሚፈጸም ጋብቻ

1. ጋብቻ በልማዳዊ ስርዓት መሰረት ሊፈጸም የሚችልበትን ሁኔታዎችና የአፈጻጸሙ ስርዓት እንደየአከበቢው ልማድ ይወሰናል።
2. በዚህ ሕግ ውስጥ ስለጋብቻ ምዝገባ በሚለው ክእንቀጽ 143 እስከ አንቀጽ 151 በተደነገገው መሰረት የጋብቻ ምስክር ወረቀት ማውጣት ይገባል።

ምዕራፍ ሰለስተ**ስርዓታት ሓዳር ብዙይምኸባር ዝውሃብ መቕፃዕቲ****ክፍሊ ሓደ****ንኹሉ ዓይነታት ሓዳር ዝኸውን ሓፈሻዊ ስርዓት****ዓንቀፅ 41. ዕድመ (1) ገበን መቕፃዕቲ**

ዕድመ ወዲ ተባዕታይን ንል ኣንስተይቲን ካብ 18 ዓመት ንታሕቲ ምዃኖም እንዳፈለጠ ወይ ክፈልጥ እንዳተገበኦ ስርዓት ሓዳር ክፍፀም ዝገበረ ሓዳር መዝጋቢ ሰራሕተኛ ኣብ ገበን ሕጊ ብዝተደንገገ መሰረት ይቕፃዕ፤

2. ክልቲኦም ተማራዓውቲ ዕድሚኦም ካብ 18 ዓመት ንታሕቲ ምዃኖም እንዳፈለጡ ኣብቲ ሓዳር ምስክርነቶም ዝሃቡ ኣብ ገበን ሕጊ ብዝተደንገገ መሰረት ይቕፅዑ።

ዓንቀፅ 42. ምፍራስ ሓዳር (2)

1. ኣብ ዓንቀፅ 41 እዚ ሕጊ ብዝተገለፀ ኩነታት ዝተፈፀመ ሓዳር ብዝኸነ ሕቶ በዓል ጉዳይ ወይ ኣኸባሪ ሕጊ ይፈርስ።

2. ሕጊ ብዘገድዶ መሰረት ንሓዳር ዝተወሰነ ዕድመ ተማሊኡ እንትርከብ ሓዳር ክፈርስ ጥርዓን ክቐርብ ኣይከእልን።

ዓንቀፅ 43. ብስጋ ወይ ብሓዳር ዝምድና (1)**ምፍራስ ሓዳር**

ብስጋ ወይ ብሓዳር ዝምድና ዘሎ ክልከላ ብምጥሓስ ሓዳር ተፈጻሙ እንትርከብ ዝኸነ በዓል ጉዳይ ወይ ብዓቃቢ ሕጊ ብዝቐርቦ ጥርዓን እቲ ሓዳር ክፈርስ ይግበር።

ዓንቀፅ 44.(2) መቕፃዕቲ

1. ብስጋ ወይ ብሓዳር ዝምድና ምክንያት ዝኸልክል ነገር ከምዘሎ እንዳፈለጠ ወይ ክፈልጥ እንዳተገበኦ ኣብ መንጎ ክልቲኦም ተማራዓውቲ ሓዳር ዘፈፀመ በዓል መዚ ወይ ሓዳር መዝጋቢ ሰራሕተኛ ኣብ ገበን ሕጊ ብዝተደንገገ መሰረት ይቕፃዕ።

2. ከምኡ'ውን ናይ ስጋ ዝምድና ወይ ብሓዳር ምትእስሳር ምህላው እንዳፈለጡ ወይ ክፈልጡ ዝግበኦም ተመራዓውትን ኣብቲ ሓዳር ምስክር ዝኸኑ ሰባትን ኣብ ገበን ሕጊ ብዝተደንገገ መሰረት ይቕፅዑ።

3. እዚ ቅፅዓት ዝፍፀም ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ነቲ ሓዳር እንፍሪስዎ እዩ።

ምዕራፍ ሶስት**የጋብቻ ስርዓቶች ባለማክበር የሚሰጥ ቅጣት****ክፍል አንድ****ለሁሉም የጋብቻ ዓይነቶች የሚሆን አጠቃላይ ስርዓት አንቀጽ 41. ዕድሜ (1) የወንጀል ቅጣት**

1. የወንድና ሴት ተጋቢዎች ዕድሜቸው ከ18 ዓመት በታች መሆኑ እያወቀ ወይም ማወቅ ሲገባው የጋብቻ ስርዓት እንዲፈጸም ያደረገ የጋብቻ መዝገቢ ሰራተኛ በወንጀል ሕግ በተደነገገው መሰረት ይቀጣል፤

2. የሁለቱም ተጋቢዎች ዕድሜ ከ18 ዓመት በታች መሆኑን እያወቁ በጋብቻው ምስክርነታቸው የሰጡ በወንጀል ሕግ በተደነገገው መሰረት ይቀጣሉ።

አንቀጽ 42. የጋብቻው መፍረስ

1. የዚህ ሕግ አንቀጽ 41 በተገለጸው አኳኋን የተፈጸመ ጋብቻ በማናቸውም ባለጉዳይ ወይም በሕግ አስከባሪ ጥያቄ ይፈርሳል፤

2. ሕግ በሚያስገድደው መሰረት ለጋብቻ የተወሰነው ዕድሜ ተሟልቶ የተገኘ እንደሆነ ጋብቻው እንዲፈርስ አቤቱታ ሊቀርብ አይችልም።

አንቀጽ 43. የስጋ ወይም የጋብቻ ዝምድና (1) የጋብቻ መፍረስ

በስጋ ወይም በጋብቻ ዝምድና ያለውን ክልከላ በመተላለፍ ጋብቻ ተፈጽሞ ሲገኝ በማንኛውም ባለጉዳይ ወይም አቃቢ ሕግ በሚያቀርበው አቤቱታ ጋብቻው እንዲፈርስ ይደረጋል።

አንቀጽ 44. (2) ቅጣት

1. በስጋ ወይም በጋብቻ ዝምድና ምክንያት የሚከለክል ነገር መኖሩን እያወቀ ወይም ይህን ሁኔታ ማወቅ ሲገባው በሁለት ተጋቢዎች መካከል ጋብቻን ያስፈጸመ ባለስልጣን ወይም ጋብቻ መዝገቢ ሰራተኛ በወንጀል ሕግ በተደነገገው መሰረት ይቀጣል።

2. እንዲሁም የስጋ ዝምድና ወይም በጋብቻ መተላለፍ መኖሩን እያወቁ ወይም መዋቅ ሲገባቸው ተጋቢዎችና ለጋብቻ ምስክር የሆኑት ሰዎች በወንጀል ህግ በተደንገገው መሰረት ይቀጣሉ።

3. ይህ ቅጣት የሚፈፀመው ማህበራዊ ፍርድ ቤት ጋብቻውን ካፈረሰው ነው።

ዓንቀፅ 45. አብ ርእሲ ሓዳር ዝገበር ሓዳር

(1) መቐጻፅ

1. ቅድም ኢሉ ብሓዳር ዝተኣሰረ ምዃኑ እንዳፈለጠ ወይ ክፈልጥ እንዳተገበኦ ሓዳር ዘፈፀመ በዓል መዚ ወይ ሓዳር መዝጋቢ ሰራሕተኛ አብ ገበን ሕጊ ብዝተደንገገ መሰረት ይቐጻፅ፤
2. ከምኡውን እዚ ኩነታት እንዳፈለጠ ወይ ክፈልጥ እንዳተገበኦም ሓዳር ዝገበሩ ተማራዓውትን ምስክር ዝኾኑ ሰባትን አብ ገበን ሕጊ ብዝተደንገገ መሰረት ይቐፅፁ።

ዓንቀፅ 46. (2) ምፍራስ ሓዳር

1. አብ ልዕሊ ሓዳር ሓዳር ዝተፈፀመ ምዃኑ እንትረጋገፅ ብተበዳሊ ወይ ብዓቃቢ ሕጊ ብዝቐርብ ጥርዓን መሰረት እቲ ሓዳር ይፈርስ፤
2. ማሕበራዊ ቤት ፍርድ እቲ ሓዳር ክፈርስ ዝገብር አብ ርእሲ ሓዳር ሓዳር አብ ዝተፈፀመሉ እዋን ብዘየጠራጥር ኩነታት በዓል ሓዳር ወይ በዓልቲ ሓዳር ብህይወት ከምዝነበረ ወይ ከምዝነበረት ክረጋገፅ እንክሎ እዩ።

ዓንቀፅ 47. (3) ብዛዕባ መርትዖ

መርትዖ ከቐርብ ዘለዎ እቲ አብ ርእሲ ሓዳር ሓዳር ተፈጻሙ ዝብል ወገን እዩ።

ዓንቀፅ 48. ሓዳር ክፍፅም ክእለት ዘየብሉ ሰብ (1)

መቐጻፅ

1. ብአእምሮ ምንዋዕ ዝተኸልኸለ ወይ ትሕቲ ዕድመ ምዃኑ እንዳፈለጠ ወይ ምፍላጥ እንዳተገበኦ ሓዳር ዘፈፀመ በዓል መዚ ወይ ሓዳር መዝጋቢ ሰራሕተኛ አብ ገበን ሕጊ ብዝተደንገገ መሰረት ይቐጻፅ፤
2. ከምኡውን ምስ ትሕቲ ዕድመ ዝኾነ ወይ ብፍርድ ዝተኸልኸለ ሰብ ሓዳር ዝገብሩ ወይ ነዚ ሓዳር ምስክር ዝኾኑ ሰባት አብ ገበን ሕጊ ብዝተደንገገ መሰረት ይቐፅፁ።

ዓንቀፅ 49./2/ ምፍራስ ሓዳር

1. ሓዳር ክፈርስ ንዳያኑ ከሓትት ዝኸለል እቲ ትሕቲ ዕድመ ዝኾነ ሰብ ወይ ብአእምሮ ምንዋዕ ምክንያት ሓዳር ዝተኸልኸለ ሰብ ወይ መማሓሪኡ'ዩ፤

አንቀጽ 45. በጋብቻ ላይ የሚፈፀም ጋብቻ

(1) ቅጣት

1. ቀደም ሲል በጋብቻ የታሰረ መሆኑን እያወቀ ወይም ማወቅ ሲገባው ጋብቻውን ያስፈጸመ ባለስልጣን ወይም ጋብቻ መዝጋቢ ሰራተኛ በወንጀል ሕግ በተደነገገው መሰረት ይቀጣል፤
2. እንዲሁም ይህን ሁኔታዎች እያወቁ ወይም ማወቅ ሲገባቸው ጋብቻ የፈጸሙ ተጋቢዎችና ምስክሮች የሆኑ ሰዎች በወንጀል ሕግ በተደነገገው መሰረት ይቀጣሉ።

አንቀጽ 46.(2) የጋብቻው መፍረስ

1. በጋብቻ ላይ ጋብቻ የተፈጸመ መሆኑን ሲረጋገጥ በተበዳዩ ወይም በአቃቢ ሕግ በሚቀርብ አቤቱታ መሰረት ጋብቻው ይፈርሳል፤
2. ማሕበራዊ ፍርድ ቤት ጋብቻው እንዲፈርስ የሚያደርገው በጋብቻ ላይ ጋብቻ በተፈጸመበት ጊዜ በማያጠራጥር አኳኝን ባለትዳሩ ወይም ባለትዳሩ በህይወት እንደነበረ ወይም እንደነበረች ሲረጋገጥ ነው።

አንቀጽ 47. ስለማስረጃ

ማስረጃ ማቅረብ ያለበት በጋብቻ ላይ ጋብቻ ተፈጽሟል የሚል ወገን ነው።

አንቀጽ 48. ጋብቻ ሊፈጽም ችሎታ የሌለው ሰው (1)

ቅጣት

1. በአእምሮ መናወጥ የተከለከለውን ወይም ከጋብቻ ዕድሜ በታች መሆኑን እያወቀ ወይም እንዲያውቅ እየተገባው ጋብቻ ያስፈጸመ ባለስልጣን ወይም ጋብቻ መዝጋቢ ሰራተኛ በወንጀል ሕግ በተደነገገው መሰረት ይቀጣል፤
2. እንዲሁም ከጋብቻ ዕድሜ በታች የሆኑ ወይ በፍርድ ከተከለከለው ሰው ጋር ጋብቻ የፈፀሙ ወይም ለጋብቻው ምስክር የሆኑት ሰዎች በወንጀል ህግ በተደነገገው መሰረት ይቀጣሉ።

አንቀጽ 49.(2) የጋብቻ መፍረስ

1. ጋብቻው እንዲፈርስ ዳኞችን መጠየቅ የሚችለው ከጋብቻ ዕድሜ በታች የሆነው ሰው ወይም በአእምሮ መናወጥ ምክንያት ጋብቻ የተከለከለ ሰው ወይም

2. ክእለት ዝሰኣነ ሰብ ሓዳሩ ክፈርስ ዘቐርቦ ጥርዓን ክእለት ምስኣኑ ምስኣቋረፀ ድሕሪ ሽዱሽተ ወርሒ ክቐርብ ኣይኽእልን፤

3. ብዛዕባ እዚ ዋኒን ካልኣት ሰባት ዘቐርቡዎ ጥርዓን ሓዳር ከምዝተፈፀመ ካብ ዝፈለጡሉ ዕለት ጀሚሩ ካብ ሽዱሽተ ወርሒ ንዳሓር ከምኡ'ው እቲ ትሕቲ ዕድመ ዘሎ ሰብ ወይ ዝተኸልከለ ሰብ ብኻልእ ብዝኾነ ይኹን ምክንያት ክእለት ምስኣኑ ምስ ኣቋረፀ ክቐርብ ኣይኽእልን።

ዓንቀፅ 50. ብሓይሊ ተግባር ዝተለዓለ ጉድለት

(1) መቐፃዕቲ

1. ብሓይሊ ተጠቐሞም ሓደ ሰብ ሓዳር ክፈቅድ ዝገበሩን ነዚ ሓዳር ክፍፀም ምስክር ዝኾኑ ሰባትን ኣብ ገበን ሕጊ ብዝተደንገገ መሰረት ይቐፃዕቲ፤

2. ከምኡ'ውን እዚ ኩነታት እንዳፈለጠ ወይ ክፈልጥ እንዳረገበኡ ሓዳር ዘፈፀመ በዓል መዚ ወይ ሓዳር መዝጋቢ ሰራሕተኛ ኣብ ገበን ሕጊ ብዝተመልከቱ መቐፃዕቲታት መሰረት ይቐፃዕቲ።

ዓንቀፅ 51. ምፍራስ ሓዳር (1)

ዝኾነ ሰብ ብሓይሊ ተገዲዱ ሓዳር ዝገበረ እንተኮይኑ ኣብ ዝኾነ እዋን ሓዳር ንክፈርስ ናብ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ክጠርዕ ይኽእል።

ዓንቀፅ 52. ስሕተት

ብዝኾነ ሰብ ካብ ቀንዲ ስሕተት ተላዒሉ ሓዳር ዝገበረ እንተኮይኑ ኣብ ዝኾነ እዋን ሓዳር ክፈርስሉ ናብ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ክጠርዕ ይኽእል።

ዓንቀፅ 53. ምቕዋም

1. ኣብ ልዕሊ ሓዳር ዝቐረበ ግቡእ መቃወሚ ብምቅላል ሓዳር ዘፈፀመ በዓል መዚ ወይ ሓዳር መዝጋቢ ሰራሕተኛ ኣብ ገበን ሕጊ ብዝተደንገገ መሰረት ይቐፃዕቲ፤

2. ኣብዚ ኣንቀፅ ንኡስ ኣንቀፅ 1 ብዝተመልከተ መሰረት ንምምርፃው ፍቓደኛታት ዝኾኑ ዕድሚኦም ካብ

እሳዳሪው ነው

2. ችሎታ ያጣ ሰው ጋብቻው እንዲፈርስ የሚያቀርበው ኣቤቱታ ችሎታ ማጣቱ ከተቋረጠ ከስድስት ወር በኋላ ሊቀርብ ኣይችልም፤

3. ስለዚህ ጉዳዩ ሌሎች ሰዎች የሚያቀርቡት ኣቤቱታ ጋብቻ መፈጸሙን ካወቁበት ጊዜ ጀምሮ ከስድስት ወር በኋላ እንዲሁም ክጋብቻ ዕድሜ በታች ካለው ሰው ወይም ጋብቻ የተከለከለው ሰው በሌላ በማንኛውም ምክንያት ችሎታ ማጣቱን ካቋረጠ በኋላ ሊቀርብ ኣይችልም።

አንቀጽ 50. ከኃይል ተግባር የተነሳ ጉድለት (1)

ቅጣት

1. ሃይል ተጠቅመው አንድ ሰው ጋብቻን እንዲፈቅድ ያደረጉና ይህ ጋብቻ እንዲፈጸም ምስክር የሆኑ ሰዎች በወንጀል ሕግ በተደነገገው መሰረት ይቀጣሉ፤

2. እንዲሁም ይህን ሁኔታ እያወቀ ወይም ማወቅ ሲገባው ጋብቻ እንዲፈጸም ያደረገ ባለስልጣን ወይም የጋብቻ መዝጋቢ ሰራተኛ በወንጀል ሕግ በተመለከቱት ቅጣቶች መሰረት ይቀጣል።

አንቀጽ 51. የጋብቻ መፍረስ

ማንኛውም ሰው በኃይል ተገዶ ጋብቻ ያደረገ እንደሆነ በማንኛውም ጊዜ ጋብቻው እንዲፈርስ ወደ ማሕበራዊ ፍርድ ቤት ሊያመልክት ይችላል።

አንቀጽ 52. ስህተት

ማንኛውም ሰው ከመሰረታዊ ስህተት የተነሳ ጋብቻ የፈጸመ እንደሆነ በማንኛውም ጊዜ ጋብቻው እንዲፈርስለት ወደ ማሕበራዊ ፍርድ ቤት ኣቤቱታ ሊያቀርብ ይችላል።

አንቀጽ 53. መቃወም

1. በጋብቻው ላይ የተደረገውን ተገቢ መቃወሚያ በማቃለል ጋብቻውን ያስፈጸመ ባለስልጣን ወይም የጋብቻ መዝጋቢ ሰራተኛ በወንጀል ሕግ በተደነገገው መሰረት ይቀጣል፤

2. በዚህ ኣንቀፅ ንኡስ ኣንቀፅ 1 በተመለከተው መሰረት ለመጋባት ፍቃደኛ የሆኑት ዕድሚያቸው ከአስራ

ዓሰርተ ሾሞንተ ዓመት ንላዕሊ ዝኾኑ ተማራዓውትን መሰኻኸሮምን ኣብ ገበን ሕጊ ብዝተደንገገ መሰረት ይቕፅዑ፤

3. ኣብ ልዕሊ እቲ ሓዳር ዝቐርብ መቃወሚ ዋጋ ኣይተውሃበን ብዝብል ምክንያት ጥራሕ እቲ ሓዳር ንክፈርስ ክውሰን ኣይክእልን።

ዓንቀፅ 54. ብብሕቲ ንምንባር ዝተወሰነ እዋን

ብዛዕባ ዘይምሕላው

1. ንብሕታ ንምንባር ዝተወሰነእ እዋን ዘይወደአት ሰበይቲ ተቐቢሉ ሓዳር ዘፈፀመ በዓል መዚ ወይ ሓዳር መዝጋቢ ሰራሕተኛ ኣብ ገበን ሕጊ ብዝተደንገገ መሰረት ይቕፅዑ፤
2. ኣብዚ ኣንቀፅ ንኡስ ኣንቀፅ 1 ብዝተጠቀሰ መሰረት ሓዳር ክፍፅሙ ፍቓደኛ ዝኾኑ ተማራዓውትን መሰኻኸሮምን ኣብ ገበን ሕጊ ብዝተደንገገ መሰረት ይቕፅዑ፤
3. በይንካ ንምንባር ዝተወሰነ እዋን ኣይተኸበረን ብዝብል ምክንያት ጥራሕ ሓዳር ንክፈርስ ክእዘዝ ኣይክእልን።

ክፍሊ ክልተ

ብሄራዊ ሓዳር

ዓንቀፅ 55. ሓዳር መዝጋቢ ሰራሕተኛ ስልጣን

ዘይብሉ ምዃኑ

1. ሓዳር መዝጋቢ ሰራሕተኛ ኣብ ዓንቀፅ 31 እዚ ሕጊ ዝተቐመጡ ኩነታት ዘይተማለኡ ምዃኑ እናፈለጠ ወይ ከዓ ክፈልጥ እንዳተገበኦ ተቐቢሉ ሓዳር ዘፈፀመ ኣብ ገበን ሕጊ ብዝተደንገገ መሰረት ይቕፅዑ፤
2. ሓዳር መዝጋቢ ሰራሕተኛ ክምዝግብ ስልጣን ኣይነበሮን ብዝብል ጥርዓን ጥራሕ ሓዳር ይፍረስ ዝብል ውሳኔ ክውሃብ ኣይክእልን።

ዓንቀፅ 56. ንስርዓታት ዘይምሕላው

1. ስርዓታት ኣፈፃፀማ ሓዳር ዘይሓለወ ሓዳር መዝጋቢ ሰራሕተኛ ኣብ ገበን ሕጊ ብዝተደንገገ መሰረት ይቕፅዑ፤

ስምንት ዓመት በላይ የሆኑት ተጋቢዎችና ምስክሮቻቸው በወንጀል ሕግ በተደነገገው መሰረት ይቀጣሉ፤

3. ቦጋብቻው ላይ ለቀረበው መቃወሚያ ዋጋ ኣልተሰጠውም በሚለው ምክንያት ብቻ ጋብቻው እንዲፈርስ ሊወሰን ኣይችልም።

አንቀጽ 54. በብቸኝነት ለመኖር የተወሰነውን

ጊዜ ስላለመጠበቅ

1. በብቸኝነት ለመኖር የተወሰነ ጊዜ ያልጨረሰች ሴት ተቀብሎ ጋብቻን ያስፈጸመ ባለስልጣን ወይም የጋብቻ መዝጋቢ ሰራተኛ በወንጀል ሕግ በተደነገገው መሰረት ይቀጣል፤
2. በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ 1 በተጠቀሰው መሰረት ጋብቻ ለመፈጸም ፍቃደኛ የሆኑት ተጋቢዎችና ምስክሮቻቸው በወንጀል ሕግ በተደነገገው መሰረት ይቀጣሉ፤
3. በብቸኝነት ለመኖር የተወሰነውን ጊዜ ኣልተከበረም በሚል ምክንያት ብቻ ጋብቻ እንዲፈርስ ሊታዘዝ ኣይችልም።

ክፍል ሁለት

ብሄራዊ ጋብቻ

አንቀጽ 55. የጋብቻ መዝጋቢ ሰራተኛ ስልጣን

የሌለው ስለመሆኑ

1. በዚህ ሕግ አንቀጽ 31 ላይ የተቀመጡትን ሁኔታዎች ኣለመሟላታቸውን እያወቀ ወይም ማወቅ ሲገባው ተቀብሎ ጋብቻ ያስፈጸመ የጋብቻ መዝጋቢ ሰራተኛ በወንጀል ሕግ በተደነገገው መሰረት ይቀጣል።
2. የጋብቻ መዝጋቢ ሰራተኛ ሊመዘግብ ስልጣን ኣልነበረውም በሚል ኣቤቱታ ብቻ ጋብቻ ይፍረስ የሚል ውሳኔ ሊሰጥ ኣይቻልም።

አንቀጽ 56. ስርዓቶችን ስላለመጠበቅ

1. የጋብቻ ኣፈጻጸም ስርዓቶችን ያልጠበቀ ጋብቻ መዝጋቢ ሰራተኛ በወንጀል ሕግ በተደነገገው መሰረት ይቀጣል፤

2. አብ ንኡስ አንቀፅ 1 ብዘሎ ምክንያት ጥራሕ ሓዳር ንክፈርስ ክውሰን አይከኣልን።

ክፍሊ ሰለስተ

ካልኦት ሓዳራት

ዓንቀፅ 57. ፈራሽነት

1. ብሃይማኖት ወይ ብልማዳዊ ክፍፀሙ ዝግበኦም ዝነበሩ አድለይቲ ዝኾኑ ኩነታት ወይ ስርዓታት ብዘይምፍፃም ምክንያት ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ነቲ ሓዳር ከፍርሶ አይክእልን፤
2. አብ ልዕሊ ልማዳዊ ሓዳር ብሽማግሌታት ዓዲ ዝግበር ምስዓር ወይ ምፍራስ አብ ቅድሚ ሕጊ ተቐባልነት የብሉን።

ምዕራፍ አርባዕተ

ውፅኢት ሓዳር

ክፍሊ ሓደ

ሓፈሻዊ ስርዓታት

ዓንቀፅ 58. ማዕርነት ዝተፈላለዩ ዓይነታት ሓዳር

ብዝኾነ ዓይነት ስርዓት ዝተፈፀመ ሓዳር ብሕጊ ማዕረ ውፅኢት አለዎ።

ዓንቀፅ 59. የታዊ ርክብ ምፍፃም

ሓዳር ንዘስዕበ ውፅኢት የታዊ ርክብ ምፍፃሙ ወይ ተፈፂሙ እዩ ኢልካ ምግማት አድላዩ አይከነን።

ዓንቀፅ 60. ሓዳር ውዕሊ

1. ሰብ ሓዳር ሓዳሮምን ሃብቶምን ብዝምልከት ቅድሚ ምምርዓዎም ወይ አብ ዕለቱ ብውዕሊ ክሰማምዑ ይክእሉ'ዮም፤
2. ከምኡ'ውን አብቲ ዝገብርዎ ውዕሊ ብዛዕባ አብ መንጎኦም ዘሎ ርክብ እቲ ሓደ ነቲ ሓደ ክገብሮ ዘለዎ ግቡእን ክረኽቦ ዝግባእ መሰልን ክገልፁ ይክእሉ'ዮም።
3. አብ መንጎኦም ፍልልይ ከይግበር ዝወፁ ሕጊታት ዝፀንዑ'ዮም።

2. በንኡስ አንቀፅ 1 ባለ ምክንያት ብቻ ጋብቻ እንዲፈርስ ሊወሰን አይቻልም።

ክፍል ሶስተ

ሌሎች ጋብቻዎች

አንቀጽ 57. ፈራሽነት

1. በሃይማኖት ወይም በልማዳዊ ሊፈጸሙ የሚገባቸው የነበሩ አስፈላጊ የሆኑ ሁኔታዎች ወይም ስርዓቶች ባለመፈጸማቸው ምክንያት ማሕበራዊ ፍርድ ቤት ጋብቻውን ሊያፈርሰው አይችልም፤
2. በልማዳዊ ጋብቻ ላይ በአገር ሽማግሌዎች የሚደረግ መሻር ወይም ማፍረስ በሕግ ፊት ተቀባይነት የለውም፤

ምዕራፍ አራት

የጋብቻ ውጤት

ክፍል አንድ

ጠቅላላ ስርዓቶች

አንቀፅ 58. የልዩ ልዩ የጋብቻ ዓይነቶች እኩልነት

በማናቸውም ዓይነት ስርዓት የተፈጸመ ጋብቻ በሕግ እኩል ውጤት አለው።

አንቀጽ 59. የሩካቤ ስጋ ግንኙነት መፈጸም

ጋብቻው ለሚያስከትለው ውጤት የሩካቤ ስጋ ግንኙነት መፈጸሙ ወይም ተፈጽሟል ብሎ መገመት አስፈላጊ አይደለም።

አንቀጽ 60. የጋብቻ ውል

1. ተጋቢዎች ትዳራቸውንና ሃብታቸውን በተመለከተ ከመጋባታቸው በፊት ወይም ጋብቻቸው በሚፈጽሙበት ዕለት በውል ሊሰማሙ ይችላሉ፤
2. እንዲሁም በዚህ ውል ውስጥ በመካከላቸው ስላለው ግንኙነት አንዱ ላንዱ ማድረግ ያለበትን ግዴታና ማግኘት ያለበትን መብት ሊገልጹ ይችላሉ።
3. በመካከላቸው ልዩነት እንዳይደረግ የወጡ ሕጎች የጸኑ ናቸው።

ዓንቀፅ 61. ክእለት ምስክር

1. ብፍርድ ዝተከለከለ ሰብ ዝገብሮ ውዕል ሓዳር ባዕሉ እንተዘይፈጸመዎን ማሕበራዊ ቤት ፍርድ እንተዘይኣዕዲኹዎን ውዕሊት ኣይህልዎን፤
2. ብሕጊ ዝተከለከለ ሰብ ውዕሊ ሓዳር ንምውዕዓል ብዝተመልከተ ክእለት ከምዘለዎ ይቐፀር።

ዓንቀፅ 62. ስርዓት ውዕሊ (ፎርም)

ውዕሊ ሓዳር ብፅሑፍ እንተዘይኮይኑን ኣርባዕተ ምስክራት ክልተ ብወገን ሰብኣይ ክልተ ብወገን ሰበይቲ ዝፈረመሉ እንተዘይኮይኑን ውዕሊት ኣይህልዎን።

ዓንቀፅ 63. ውዕሊ ሰነድ ዝቐመጠሉ ቦታ

1. ሓደ ቅዳሕ ኣብ ሓዳር ውዕሊ ንምውዕዓል ወይ ንምምዝጋብ ስልጣን ኣብ ዘለዎ ኣካል ይቐመጥ፤
2. እቶም ሰብ ሓዳር ክርእይዎ እንትደልዩ ወይ ካሊኦ ሰብ ንክሪኦ እንትፈቕዱ ወይ ማሕበራዊ ቤት ፍርድ ዝፈቐደሎም ሰባት ነቲ ውዕሊ ፅሑፍ ምርኣይ መሰል ኣለዎም።

ዓንቀፅ 64. ሓዳር ውዕሊ ኣብ ምውዕዓል ዘለዎ ደረጃ

1. ሓዳር ውዕሊ ኣብ ሳልሳይ ወገን ንዝኾነ ግብእ ከስዕብ ወይ ኣዛዝነት ኣብ ዘለዎም ሕጊ ድንጋጌታት ኩነታት ምቅዋም ከምዕእ ኣይክእልን፤
2. ከምኡ'ውን ተማራጻውቲ ሓፈሻዊ ብዝኾነ ልምዲ ወይ ሃይማኖት ወይ ሕጊ ጥራሕ ብምጥቃስ ተሰማሕሪብና ኢና ብምባል ዝገብሩዎ ሓዳር ውዕሊ ውዕሊት የብሉን።

ዓንቀፅ 65. ምምሕያሽ ሓዳር ውዕሊ

1. ሓዳር ውዕሊ ንክመሓየሽ ሰብኣይን ሰበይትን ብዝቐርብዎ ሕቶ መሰረት ማሕበራዊ ቤት ፍርድ ከዕድቑሎም ይክእሉ፤

አንቀጽ 61. ችሎታ ማጣት

1. በፍርድ የተከለከለ ሰው የሚያደርገው የጋብቻ ውል እርሱ ራሱ ካልፈጸመውና ማሕበራዊ ፍርድ ቤት ካላጸደቀው በስተቀር ውጤት አይኖረውም፤
2. በሕግ የተከለከለ ሰው የጋብቻ ውል መዋዋልን በተመለከተ ችሎታ እንዳለው ይቆጠራል።

አንቀጽ 62. የውሉ ስርዓት (ፎርም)

የጋብቻ ውል በጽሑፍ ካልሆነና አራት ምስክሮች ሁለት በባል ሁለት በሚስት ወገን የፈረመበት ካልሆነ በስተቀር ውጤት አይኖረውም።

አንቀጽ 63. የውሉ ሰነድ ስለሚቀመጥበት ቦታ

1. አንድ ቅጂ የጋብቻ ውል ለመዋዋል ወይም ለመመዝገብ ስልጣን ባለው አካል ይቀመጣል።
2. ተጋቢዎች ለማየት ሲፈልጉ ወይም ሌላ ሰው እንዲያየው ሲፈቅዱ ወይም በማሕበራዊ ፍርድ ቤት የተፈቀደላቸው ሰዎች የውሉን ጽሑፍ ለማየት መብት አላቸው።

አንቀጽ 64. የጋብቻ ውል ለመዋዋል ስላለው ወሰን

1. የጋብቻ ውል በሌሎች ሶስተኛ ወገኖች ላይ ማንኛውም ግዴታ የሚያስከትል ወይም አዛዥነት ባላቸው የሕግ ድንጋጌዎች ላይ የመቃወም ሁኔታን ማምጣት አይችልም፤
2. እንዲሁም ተጋቢዎቹ ልምድን ወይም ሃይማኖትን ወይም ሕግን በጥቅሉ በመጥቀስ ብቻ ተስማምተናል በማለት የሚያደርጉት የጋብቻ ውል ውጤት የለውም።

አንቀጽ 65. የጋብቻ ውልን ስለማሻሻል

1. የጋብቻ ውል እንዲሻሻል ባልና ሚስት በሚያቀርቡት ጥያቄ መሰረት ማሕበራዊ ፍርድ ቤት ሊያጸድቅላቸው ይችላል፤

2. ጥቅሚያ ስድራ ክሕሉ አድላይ አብ ዝኾነሉ እዋን ካብ ሰብ ሓዳር ብሓዲኦም ናብ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ሕቶ እንትቐርብ ሓዳር ውዕሊ ክማሓየሽ ይክእል።
3. እቲ ዝተማሓየሽ ሓዳር ውዕሊ ምዃኑ ዘመልክት ዕሑፍ አብ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ወይ አብ ሓዳር ውዕል ዘወፃዕል ወይ ክምዝግብ ስልጣን ዝተውሃበ አካል ይኾመጥ።

ዓንቀፅ 66. አብ መንጎ ሰብአይን ሰበይቲን

ዝግበር ውዕሊ

ሰብአይን ሰበይቲን ብሓዳር ክነብሩ እንተለው አብ መንጎኦም ዝግበር ውዕሊ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ እንተዘይኣፅዲቕዎ ብሕጊ ተቐባልነት የብሉን።

ዓንቀፅ 67. ሕጋዊ ተፈጻሚነት

ሓዳር ውዕሊ ዘየሎ እንተኾይኑ ወይ ሓዳር ውዕሊ ስምምዕ ወይ አብ መንጎ ሰብአይን ሰበይቲን ዝተገበረ ውዕሊ ከይፀደቐ ዝተረፈ እንትኾይኑ ካብዚ ቀዲሎም ብዝተመልከቱ ክፍሊ ክልተን ሰለስተን ድንጋጌታት መሰረት ይፍፀም።

ክፍሊ ክልተ

ሓዳር አብ ልዕሊ ሰብ ሓዳር ውልቃዊ ርክብ ዘለዎ

ውዕሊት

ዓንቀፅ 68. መራሒ ቤተሰብ

ሰብአይን ሰበይቲን ሓዳርም ዝምልከት ኩሉ ብሓዳርን ብማዕረን የመሓድሩ።

ዓንቀፅ 69. ምክብባር፣ምርድዳእን ምትሕግጋዝን

1. ሰብአይን ሰበይቲን ነንሕድሕዶም ምክብባር፣ ምርድዳእን ምትሕግጋዝን ኣለዎም፤
2. አብ ውሽጢ ሓዳር ውዕሊ ነዚ ዝፃባእ ስምምዕ ክገብሩ ኣይኽእሉን።

ዓንቀፅ 70. ግቡእ ምትእምማን

ሰብአይ ንሰበይቱ፥ ሰበይቲ ንሰብአያ ተአማኒ ናይ ምዃን ግቡእ ኣለዎም።

2. የቤተሰብን ጥቅም ለመጠበቅ አስፈላጊ በሚሆንበት ጊዜ ከተጋቢዎች በአንደኛው ጥያቄው ወደ ማሕበራዊ ፍርድ ቤት ሲቀርብ የጋብቻው ውል ሊሻሻል ይችላል፤
3. የጋብቻው ውል የተሻሻለ መሆኑን የሚያመለክት ጽሑፍ በማሕበራዊ ፍርድ ቤት ወይም የጋብቻ ውል ለማዋዋል ወይም ለመመዝገብ ስልጣን በተሰጠው አካል ይቀመጣል።

አንቀጽ 66. በባልና ሚስት መካከል የሚደረግ

ውል

ባልና ሚስት በጋብቻ አብረው ሲኖሩ በመካከላቸው የሚደረግ ውል ማሕበራዊ ፍርድ ቤት ካላጸደቀው በስተቀር በሕግ ተቀባይነት የለውም።

አንቀጽ 67. የሕግ ተፈጻሚነት

ጋብቻ ውል የሌለ እንደሆነ ወይም የጋብቻ ውል ስምምነት ወይም በባልና ሚስት መካከል የተደረገው ውል ሳይጸድቅ የቀረ እንደሆነ ከዚህ ቀጥሎ በተመለከቱት በክፍል ሁለትና ሶስት ድንጋጌዎች መሰረት ይፈጸማል።

ክፍል ሁለት

ጋብቻ በተጋብዎች ግላዊ ግንኙነት ላይ ስለሚኖረው

ውጤት

አንቀጽ 68. የቤተሰብ መሪ

ባልና ሚስት ትዳራቸውን በተመለከተ ሁሉ በጋራና በእኩልነት ያስተዳድራሉ።

አንቀጽ 69. መከባበር ፣ መረዳዳትና መተጋገዝ

1. ባልና ሚስት እርስ በርሳቸው መከባበር፣ መረዳዳትና መተጋገዝ ኣለባቸው፤
2. በጋብቻው ውል ውስጥ ይህንን የሚቃረን ስምምነት ማድረግ ኣይችሉም፤

አንቀጽ 70 የመተማመን ግዴታ

ባል ለሚስቱ፥ ሚስት ለባልዋ ታማኝ የመሆን ግዴታ ኣለባቸው።

ዓንቀፅ 71. ብዛዕባ ምምራሕ ስድራ (1) ሓፈሻዊ**ኩነታት**

ሰብአይን ሰበይትን ደሕንነትን ረብሐን ስድራአም ማእኸል ብምግባር ብዛዕባ ስነ-ምግባርን ተፈጥራዊ ዕብየትን ደቆም ንምርግጋፅ ከምኡ'ውን ንደቆም ብዕቡኹ ኩነታት ንምዕባይ ዓርሶም ዝኸእልሉ መንገዲ ብምትላም ክተሓበበሩን ብሓባር ኮይኖም ስድራ ክመርሑን ኣለዎም።

ዓንቀፅ 72. ካብ ሰብአይን ሰበይቲን ሓዲአም**ክእለት እንትሰእኑ/2/**

1. ካብ ሰብአይን ሰበይትን ሓዲአም ክእለት እንትሰእኖም ወይ ኣብቲ ዝነበርሉ ቦታ ዘይርከቡ እንትኾይኖም ወይ ድማ ስድርአም ብምግዳፍ ዝተፈረዱም እንትኾይኖም እቲ ሓዲ በይኑ ነቲ ሓላፍነት ስድራ ምምሕዳርን ምምራሕን ኣጠቓሊሉ ይፍፅም፤
2. ካብ ክልቲአም ሓዲ ሓበራዊ ናብረኦም ብፍቓዱ ገዲፉ ዝኸደ እንትኾይኑ ወይ ካብቲ ዝነበረሉ ቦታ ብምርሓቁ ይኹን ብዝኾነ ካልእ ምክንያት ሓሳቡ ንምግላፅ ኣብዘይኸእልሉ ኩነታት እንትርከብ በዚ ልዕል ኢሉ ዝተደንገገ መሰረት ይፍፀም፤
3. ሰብአይን ሰበይትን ኣብ ውሽጢ ሓዳር ውዕሎም ነዚ ዝፃባእ ስምምዕ ክገብሩ ኣይኽእሉን።

ዓንቀፅ 73. ቅድሚ ሓዳር ካብ ካሊእ ብዛዕባ**ዝተወለዱ ቆልዑ**

1. ካብ ሰብአይን ሰበይትን ሓዲአም ቅድሚ ሓዳር ካብ ካሊእ ዝወለድዎም ቆልዑ ኣታዓባብያ ብዝምልከት ብናይ ባዕሎም ሓሳብን መሪሕነትን ንምውሳኑ ሙሉእ መሰል ኣለዎም፤
2. ነዚ ስርዓት ዝፃባእ ዝኾነ ስምምዕነት ሕጋዊ ውፅኢት የብሉን።

ዓንቀፅ 74 ብሓባር ምንባር

1. ሰብአይን ሰበይቲን ብሓባር ክነብሩ ይግደዱ፤

አንቀጽ 71. ሰለቤተሰብ አመራር (1) ጠቅላላ

ባልና ሚስት በማናቸውም ረገድ የቤተሰቡን ድህንነትና ጥቅም ማእከል በማድረግ /ለማስጠበቅ/ ስለልጆቻቸው ስነ-ምግባርና ተፈጥሮአዊ እድገትን ለማረጋገጥ እንዲሁም ልጆቻቸው በጥሩ ሁኔታ ለማሳደግና ራሳቸው የሚችሉበትን መንገድ በመቀየስ መተባበርና በጋራ ሆነው ቤተሰብ መምራት አለባቸው።

አንቀጽ 72. ከባልና ሚስት አንደኛው ችሎታ**ሲያጡ (2)**

1. ከባልና ከሚስት አንደኛው ችሎታ ያጣ ወይም በሚኖርበት አካባቢ (ቦታ) የማይገኝ እንደሆነ ወይም ቤተሰቡን በመተው የተፈረደበት እንደሆነ ቤተሰብን የማስተዳደርና የመምራት ሓላፊነትን አንደኛው ብቻውን ኣጠቃልሎ ይፈጽማል፤
2. ከሁለቱ አንደኛው የጋራ ኑሮአቸውን በፈቃዱ ጥሎ የሄደ እንዳሆነ ወይም ከሚኖርበት ቦታ በመራቁም ሆነ በማናቸውም ሌላ ምክንያት ሃሳቡን መግለጽ በማይችልበት ሁኔታ ሲገኝ ከፍ ሲል በተደነገገው መሰረት ይፈጽማል፤
3. ባልና ሚስት በጋብቻ ውላቸው ውስጥ ይህንን የሚቃረን ስምምነት ማድረግ አይችሉም።

አንቀጽ 73. ከጋብቻ በፊት ከሌላ ስለተወለዱ**ልጆች**

1. ከባልና ሚስት አንዱ ከጋብቻ በፊት ከሌላ የወለዱዋቸውን ልጆች አስተዳደግ በሚመለከት በራሳቸው ሃሳብና መሪነት የመወሰነ ሙሉ መብት አላቸው፤
2. ይህንን ስርዓት የሚቃረን ማናቸውም ስምምነት ሕጋዊ ውጤት አይኖረውም።

አንቀጽ 74 አብሮ መኖር

1. ባልና ሚስት አብረው እንዲኖሩ ይገደዳሉ፤

2. ንጥዕነትም ሓደገኛ ክሳብ ዘይኮነ ሰብአይን ሰበይትን ካብ ሓዳር ዝሕሎ ስሩዕ ያታዊ ርክብ ክፍፅሙ ኣለዎም፣
3. ነዚ ዝፃባእ ዝኾነ ስምምዕነት ሕጋዊ ውፅኢት የብሉን።

ዓንቀፅ 75. ብዛዕባ ምውሳኔ መንበሪ ቦታ

1. መንበሪ ቦታ ሰብአይን ሰበይትን ብስምምዕነት ክልቲኦም ይውሰን፣
2. ኣብ ስምምዕ ክበዕሉ እንተዘይክኢሎም ብክልቲኦም ወይ ብሓዲኦም ናብ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ጥርፃን ክቐርብ ይኽእሉ።

ዓንቀፅ 76. ብስምምዕነት ተፈላሊኻ ምንባር

1. ኣብዚ ሕጊ ዓንቀፅ 74 ንኡስ ዓንቀፅ (1) ዝተጠቐሰ ከምዘሎ ኮይኑ ሰብአይን ሰበይትን ንዝተወሰነ ወይ ንዘይተወሰነ እዋን ተፈላልዮም ንምንባር ክስማዕም ይኽእሉ'ዮም፣
2. ብዛዕባ'ዚ ዝተደነገገ ስምምዕ ምልዋጡ ዘይግብእ እንተዘይኮይኑ ካብ ክልቲኦም ሰብ ሓዳር ሓዲኡ ሓሳቡ ክሰርዞ ይኽእሉ።

ዓንቀፅ 77. ሰብአይን ሰበይትን ብዛዕባ ምምራፅ ሙያዊ ስራሕ

ሰብአይን ሰበይትን ሕድ ሕደም ብዝመረፅዎ ሞያ ስራሕ ክሰርሑ ይኽእሉ።

ክፍሊ ሰለስተ

ሓዳር ኣብ ልዕሊ ንብረት ዘለዎ ውፅኢት

ዓንቀፅ 78 ውልቀ ሃፍቲ ሰብአይን ሰበይትን(1) ብዘይዕድጊት ዝተረኸበ ሃፍቲ

ሰብአይን ሰበይትን ክሳብ ዕለት መርዖኦም ዝነበረ ውልቀ ሃፍቲ ወይ ድሕሪ መርዖኦም ብውርሲ ወይ ብውህብቶ ዝረኸበዎ ሃፍቲ ንነብሲ ወኪፎም ውልቀ ሃፍቶም ኮይኑ ይነብር።

2. ለጤናቸው ኣደገኛ ካልሆነ በስተቀር ባልና ሚስት ከጋብቻ የሚጠበቀውን መደበኛውን የሩካቤ ስጋ ግንኙነት መፈጸም ኣለባቸው፣
3. ይህንን የሚቃረን ማናቸውም ስምምነት ሕጋዊ ውጤት የለውም።

አንቀጽ 75. የመኖሪያ ስፍራን ስለመወሰን

1. ባልና ሚስት የሚኖሩበትን ቦታ በሁለቱ ስምምነት ይወሰናል፣
2. ስምምነት ላይ ሊደርሱ ካልቻሉ በሁለቱም ወይም በአንደኛው ወደ ማሕበራዊ ፍርድ ቤት ኣቤቱታ ሊቀርብ ይችላል።

አንቀጽ 76. በስምምነት ተለያይቶ ስለመኖር

1. በዚህ ሕግ አንቀጽ 74 ንኡስ አንቀጽ (1) የተጠቀሰው እንደተጠበቀ ሆኖ ባልና ሚስት ለተወሰነ ወይም ላልተወሰነ ጊዜ ተለያይተው ለመኖር ሊስማሙ ይችላሉ፣
2. ስለዚህ ጉዳይ የተደነገገውን ስምምነት መለወጡ የማይገባ ካልሆነ በስተቀር ከሁለቱ ተጋቢዎች አንደኛው ኣስቦ ሊሰርዘው ይችላል።

አንቀጽ 77. የባልና ሚስት የሙያ ስራ ስለመምርጥ

ባልና ሚስት እያንዳንዳቸው በመረጡት የሙያ ስራ መስራት ይችላሉ።

ክፍል ሶስት

ጋብቻ በንብረት ላይ ስለሚኖረው ውጤት

አንቀጽ 78. የባልና ሚስት የግል ሃብት (1) ያለግብይት የተገኙ ሀብቶች

ባልና ሚስት ጋብቻቸውን በሚፈጽሙበት ጊዜ የነበረ የግል ሀብት ወይም ከጋብቻ በኋላ በውርስ ወይም በስጦታ በየግላቸው ያገኙዋቸው ሃብቶች የግል ሃብቶቻቸው ሆነው ይኖራሉ።

ዓንቀጽ 79. ብድረት ዝተረኸበ ሃፍቲ (2)

1. ምስተመራዓው ካብ ሰብኣይን ሰበይትን ሓደ ብገንዘቡ ዝገዝኦ ሃፍቲ ውልቀ ሃብቲ እዩ። እዚ ዝኸውን ድማ እቲ ሃፍቲ ዝተረኸበ ብናይ ውልቀ ሃፍቲ ገንዘብ ዝገዝኦ ክኸውን እንከሎ ወይ ብናይ ውልቀ ገንዘብ ለውጢ ዝረኸበ ሃፍቲ ክኸውን እንከሎ እዩ።
2. በዚ ዓይነት ዝተገዝኦ ወይ ዝተረኸበ ሃፍቲ ካብ ሰብኣይ ወይ ሰበይቲ ሓዲኦም ናይ ውልቀይ ይኹነለይ ኢሉ ሕቶ ብዘኸረበ መሰረት ብምግባር ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ እንተዘይኣዕዲኹዎ ተፈፃምነት የብሉን።

ዓንቀጽ 80. ውልቀ ሃፍቲ ብዛዕባ ምምሕዳር**(1) መትከል**

1. ሕድ ሕድ በዓል ሓዳር ውልቀ ሃፍቲ ምምሕዳርን ኣታዊኡ ምቕባልን ይኸእልዮ፤
2. ሕድ ሕድ በዓል ሓዳር ካብ ውልቀ ሃፍቲ ዝተረኸበ ኣታዊ ባዕሉ ክእዝዞ ነፃነት ኣለዎ።

ዓንቀጽ 81. ምምሕዳር ውልቀ ሃፍቲ ብሓዳር**ውዕሊ ብዛዕባ ምውሳኔ (2)**

1. ካብ ሰብኣን ሰበይትን ሓዲኦም ናይቲ ሓደ በዓል ሓዳር /ሓዳራ ውልቀ ሃፍቲ ብሙሉእ ወይ ብኸፋል ከማሓደርሉን ከምኣድላነይቲ ክእዝዝን ኣብ ሓዳር ውዕሎም ክውሰኑን ይኸእሉ፤
2. ኣብዚ ዓንቀጽ ንኡስ ዓንቀጽ (1) ብዝተደንገገ ውልቀ ሃፍቲ ከማሓደር ስልጣን ዝተውሃቦ በዓል ሓዳር ብዛዕባ እቲ ውልቀ ሃብቲ ምምሕዳር ዝምልከት ቦቲ በዓል ሓዳር /ሓዳራ እንትሕተት ዓመታዊ መግለፂ ሒሳብ ከቕርብ ግቡእ ኣለዎ።

ዓንቀጽ 82./3/ ስልጣን ውክልና

ካብ ሰብኣይን ሰበይትን ሓዲኦም ውልቀ ሃፍቲ ብሙሉእ ወይ ብኸፋል ከማሓደረሉ ንበዓል ሓዳር ውክልና ምሃብ ይኸእል።

አንቀጽ 79. በግብይት የተገኘ ሀብት(2)

1. ከተጋቡ በኋላ ከባልና ሚስት አንዱ በገንዘቡ የገዛው ሃብት የግል ሃብት ነው። ይህ የሚሆነው ሃብቱ የተገኘው በግል ገንዘብ የገዛው ሲሆን ወይም የግል ገንዘብ በሆነው ነገር ልዋጭ ያገኘው ሀብት የሆነ እንደሆነ ነው፤
2. በዚህ ዓይነት የተገዛ ወይም የተገኘ ሀብት የግል ይሁንልኝ ብሎ ከባልና ሚስት አንደኛው ወገን ባቀረበው ጥያቄ መሰረት በማድረግ ማሕበራዊ ፍርድ ቤት ካላጸደቀው በስተቀር ተፈጻሚነት የለውም።

አንቀጽ 80. የግል ሀብትን ስለማስተዳደር**(1) መሰረቱ**

1. እያንዳንዱ ተጋቢ የግል ሀብቱን ራሱ ለማስተዳደርና ገቢውንም መቀበል ይችላል፤
2. እያንዳንዱ ተጋቢ ከግል ሃብቱ የተገኘ ገቢ ራሱ ሊያዝበት ነፃነት አለው።

አንቀጽ 81. የግል ሀብት አስተዳደርን በጋብቻ**ውል ስለመወሰን (2)**

1. ከባልና ሚስት አንደኛው የሌላውን ተጋቢ የግል ሀብት በሙሉ ወይም በክፊል እንዲያስተዳድርለት እና እንደአስፈላጊነቱ እንዲያዝበት በጋብቻ ውላቸው ሊወሰኑ ይችላሉ፤
2. በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ(1) በተደነገገው አኳኋን የግል ሀብት እንዲያስተዳድር ስልጣን የተሰጠው ተጋቢ ስለየግል ሀብት አስተዳደርን በተመለከተ በሌላኛው ተጋቢ ሲጠየቅ ዓመታዊ የሂሳብ መግለጫ የማቅረብ ግዴታ አለበት።

አንቀጽ 82. የውክልና ስልጣን (3)

ከባልና ሚስት አንዱ የግል ሀብቱን በሙሉ ወይም በክፊል እንዲያስተዳድርለት ለሌላኛው ተጋቢ ውክልና መሰጠት ይችላል።

ዓንቀጽ 83. ሓበራዊ ሃፍቲ ሰብአይን ሰበይቲን

1. ሰብአይን ሰበይትን መሃያኦም ወይ ብውልቀ ወይ ብሓባር ዓዕሮም ከምኡውን ካብ ሓባር ወይ ካብ ውልቀ ሃፍቶም ዝረኽቡዎም እቶታት ኩሎም ሓባራዊ ሃፍቶም'ዮም፤
2. ሰብአይን ሰበይትን ምስተማራዓው ብገንዘብ ዝገዝኡዎ ሃፍቲ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ናይ ሓዲኦም ውልቀ ሃፍቲ'ዩ ኢሉ ዘይወሰኖ ኩሉ ሓበራዊ ሃፍቶም'ዮም።

ዓንቀጽ 84. ሕጋዊ ግምት

1. ካብ ሰብአይን ሰበይትን ሓዲኦም ውልቀ ሃፍቲ ምዃኑ ከረድእ እንተዘይክኢሉ ዝኾነ ሃፍቲ ዋላ ብሽም እቲ ሓዲ በዓል ሓዳሩ ዝተመዝገበ እንተኾነ ሓበራዊ ሃፍቲ ከምዝኾነ ይቐጥር፤
2. ውልቀ ሃፍቲ ምዃኑ ካልኦት ሳልሳይ ወገናት ክፈልጡዎ ወይ ክፈልጡዎ ዝግባእ እንተዘይኮይኑ ሰብአይን ሰበይትን ወይ ካብ ክልቲኦም ሓዲኡ እዚ ንብረት ናይ ውልቀ እዩ ብምባል ኣብ ልዕሊ ሳልሳይ ወገን መቃወሚ ጌሮም ከቕርቡዎ ኣይኽእሉን።

ዓንቀጽ 85. ብዛዕባ ኣታዊ ሰብአይን ሰበይትን /1/ ስሩዕ አማሓዳሪ ኣታዊ

1. ሰብአይን ሰበይትን ሕድ ሕደም ዝረኽቡዎም ኣታዊ ባዕሎም ይቕበሉ፤
2. ሰብአይን ሰበይትን በቢ ውልቆም ዝረኽበዎ ኣታዊ ብውልቀ ወይ ብሓባር ባንኪ ሒሳብ ብምኽፋት ምቕማጥ ይኽእሉ፤
3. ካብ ክልቲኦም ብሓዲኦም ሕቶ እንትቐርብ ካብ መሃያን ካብ ንብረትን ዝተረኽበ መጠን ኣታዊ ክገልፅ ግቡእ ኣለዎ።

ዓንቀጽ 86. ፍሉይ ኩነታት (2)

1. ካብ ሰብአይን ሰበይትን ሓዲኦም ዝግበኡ ኣታዊን መሃያን እቲ ሓዲ ንክቕበለሉ ሓላፍነት ክህብ ሙሉእ ነፃነት ኣለዎ፤
2. ካብ ሰብአይን ሰበይትን ብሓዲኦም ሕቶ መቕረብይነት ናይቲ ሓዲ እቶት እቲ ሓዲ ክቕበለሉን ንምቕባል

አንቀጽ 83. የባልና የሚስት የጋራ ሀብት

1. ባልና ሚስት ደመወዛቸው ወይም በግል ጥረታቸው ወይም በጋራ ጥረታቸው እንዲሁም ከጋራ ወይም በግል ሀብታቸው ያገኟቸው ገቢዎች ሁሉ የጋራ ሀብታቸው ናቸው፤
1. ባልና ሚስት ከተጋቡ በኋላ በገንዘብ የገዙት ሀብት ማሕበራዊ ፍርድ ቤት የአንዱ የግል ሀብት ነው ብሎ ያልወሰነው ሁሉ የጋራ ሀብታቸው ነው።

አንቀጽ 84. የሕግ ግምት

1. ከባልና ሚስት አንደኛው የግል ሀብቱ መሆኑን ካላስረዳ በስተቀር ማንኛውም ሀብት በአንደኛው ተጋቢ ስም ብቻ የተመዘገበ ቢሆንም እንኳ የጋራ ሀብት እንደሆነ ይቆጠራል፤
2. የግል ሀብት መሆኑን ሌሎች ሶስተኛ ወገኖች የሚያውቁት ወይም ሊያውቁት የሚገባ ካልሆነ በስተቀር ባልና ሚስቱ ወይም ከሁለቱ አንዱ ይኸው ሀብት የግል ነው በማለት በሶስተኛ ወገን ላይ መቃወሚያ አድርገው ሊያቀርቡት አይችሉም።

አንቀጽ 85. ስለባልና ሚስት ገቢ(1) መደበኛ የገቢ አስተዳደር

1. ባልና ሚስት እያንዳንዳቸው ገቢያቸውን በየራሳቸው ይቀበላሉ፤
2. ባልና ሚስት በየግላቸው የሚያገኙትን ገቢ የግል ወይም የጋራ የባንክ ሂሳብ በመክፈት ማስቀመጥ ይችላሉ፤
3. ከሁለቱ በአንዳቸው ጥያቄ ሲቀርብ ከደመወዝና ከንብረት የተገኘውን የገቢ መጠን የመግለጽ ግዴታ አለበት።

አንቀጽ 86. ልዩ ሁኔታ(2)

1. ከባልና ከሚስት አንዱ የሚገባውን ገቢ እና ደመወዙን ለአንደኛው እንዲቀበልለት ሀላፊነት ለመስጠት ሙሉ ነፃነት አለው፤
2. ከባልና ከሚስት በአንደኛው ጥያቄ አቅራቢነት የአንደኛው ገቢ ሊላኛው እንዲቀበልለት እና

ቅብሊት ክህብ ማሕበራዊ ቤት ፍርድ ክውስን ይኸክል'ዩ።

3. ብኻሊኦ ሕጊ ብፍሉይ እንተዘይተደንገጉ ካብ ሰብኣይን ሰበይትን ናይ ሓዲኦም ኣታዊ ብሙሉእ ወይ ብኸፋል ንኸእገድ ማሕበራዊ ቤት ፍርድ ክእዝዝ ይኸክል።

ዓንቀፅ 87. ብዛዕባ ምምሕዳር ሓባራዊ ሃፍቲ

1. ካብ ሰብኣይን ሰበይትን ሓዲኦም ናይ ሓባር ሃፍቶም ብሙሉእ ወይ ብኸፋል ከማሓድር ግልፂ ስምምዕ እንድሕር ዘይሃሊዩ ሰብኣይን ሰበይትን ሓባራዊ ሃፍቶም ብሓባር የማሓድሩ፣
2. ኣብዚ ኣንቀፅ ኣብ ንኡስ ኣንቀፅ 1 ዝተጠቐሰ ከምዘሉ ኾይኑ ኣብ ኣንቀፅ 72 ዘለዉ ድንጋጌታት'ውን ዝተሓለዉ'ዮም፣
3. ካብዚ ወፃኢ ብዘልዕልዎ ሕቶ መሰረት ማሕበራዊ ቤት ፍርድ ናይ ሓባር ንብረቶም ብሙሉእ ወይ ብኸፋል ንከማሓድርዎም ከም ኣድላይነቱ ነቲ ሰብኣይ ወይ ነታ ሰበይቲ ክፈቕድሎም ይኸክል።

ዓንቀፅ 88. ናይ ምፍላጥ ግቡእ

ካብቶም ሰብሓዳር ሓዲኡ በይኑ ሓበራዊ ንብረት ኣብ ዘማሓድረሉ እዋን ኣማሓዳራ እቲ ሃፍቲ ብዝምልከት ንበዓል ሓዳሩ መረዳእታ ናይ ምሃብ ግቡእ ኣለዎ።

ዓንቀፅ 89.(1) ስምምዕ ክልቲኦም ሰብ ሓዳር ኣድላይ ብዛዕባ ምኽኒ

ብኻሊኦ ሕጊ ብዝተፈለየ መልክዑ ክሳብ ዘይተደንገገ ቀዲሎም ኣብ ዘለዉ ዋኒናት ስምምዕ ሰብኣይን ሰበይትን ኣድላይ እዩ።

ሀ. ዝኾነ ዘይንቀሳቅስ ሓባራዊ ንብረት ንምሻጥ ንምልዋጥ፣ ንምክራይ፣ ብትሕጃ ወይ ብውሕስና ንምሃብ ወይ ብኻሊኦ መልክዑ ኣብ ርእሲ'ዚ ንብረት ካልኦት ሰባት መሰል ንኸረክቡ ንምግባር፣

ለ. ዋገኦም ካብ ብር 500 / ሓሙሽተ ሚኢቲ ብር / ንላዕሊ ዝኾኑ ዝንቀሳቅሱ ናይ ሓባር ንብረታት

ለመቀበሉም ደረሰኝ እንዲሰጥ ማሕበራዊ ፍርድ ቤት ሊወስን ይችላል፣

3. በሌላ ሕግ በተለየ ሁኔታ ካልተደነገገ በስተቀር ከባልና ከሚስት የአንደኛ ገቢ በሙሉ ወይም በከፊል እንዲታገድ ማሕበራዊ ፍርድ ቤት ሊያዝ ይችላል።

አንቀጽ 87. የጋራ ሀብትን ስለማስተዳደር

1. ከባልና ከሚስት አንዱ የጋራ ሀብታቸውን በሙሉ ወይም በከፊል እንዲያስተዳድር ግልጽ ስምምነት ከሌለ በስተቀር፣ ባልና ሚስቱ የጋራ ሀብታቸውን በጋራ ያስተዳድራሉ፣
2. በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ 1 የተጠቀሰው እንዳለ ሆኖ በአንቀጽ 72 ያሉት ድንጋጌዎችም የተጠበቁ ናቸው፣
3. ከዚህ ውጪ በሚያነሱት ጥያቄ መሰረት ማሕበራዊ ፍርድ ቤት የጋራ ሀብታቸው በሙሉ ወይም በከፊል እንዲያስተዳድሯቸው እንዳስፈላጊነቱ ለባል ወይም ለሚስት ሊፈቅድላቸው ይችላል።

አንቀጽ 88. የማስታወቂያ ግዴታ

ከተጋቢዎች አንዱ ብቻ የጋራ ሀብታቸውን በሚያስተዳድርበት ጊዜ የሀብቱን አስተዳደር በተመለከተ ለሌላኛው ተጋቢ መረጃ የመስጠት ግዴታ አለበት።

አንቀጽ 89.(1) የተጋቢዎች ስምምነት አስፈላጊ ስለመሆኑ

በሌላ ሕግ በተለየ ሁኔታ ካልተደነገገ በስተቀር በሚከተሉት ጉዳዮች ላይ የተጋቢዎቹ ስምምነት አስፈላጊ ነው።

ሀ. የጋራ የሆነውን የማይንቀሳቀስ ንብረት ለመሸጥ፣ ለመለወጥ፣ ለማክራየት፣ በመያዣ ወይም በዋስትና ለመስጠት ወይም በሌላ በማናቸው ሁኔታ በዚህ ንብረት ላይ ሌሎች ሰዎች መብት እንዲያገኙ ለማድረግ፣

ለ. ዋጋቸው ከ500 ብር /አምስት መቶ ብር/ በላይ የሆኑ የሚንቀሳቀሱ የጋራ ንብረቶችን ወይም

ወይ ናይ ገንዘብ ሰነዳት ንምሻጥ፣ ንምልዋጥ፣ ብመትሓጃ ወይ ብውሕስና ንምሃብ ወይ ብኻሊኡ መልክዕ ንምትሕልላፍ፣

ሐ. ካብ ብር 100 / ሓደ ሚኢቲ ብር / ንላዕሊ ዋጋ ዘለዎ ናይ ሓባር ንብረት ወይ ገንዘብ ንኻሊኡ ሰብ ብውህብቶ ንምትሕልላፍ፣

መ. ካብ ብር 500 / ሓሙሽተ ሚኢቲ ብር / ንላዕሊ ንምልቃሕ ወይ ብልቓሕ ንምሃብ ወይ ንኻሊኡ ሰብ ዋሕስ ንምጃን።

ዓንቀፅ 90.(2) ስምምዕ ዘይምህላው ዘስዕብ

ውፅኢት

1. ካብ ሰብኣይን ሰበይትን ሓዲኦም ካብዚ ንላዕሊ ብዝተጠቐሰ ድንጋገ ብዘይምክባር ግቡእ ዘእትው ውፅኢ ኣትዮም እንድሕር ተረኺቦም እቲ ሓደ በዓል ሓዳር ብመሰረት ንማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ብዘኸርቡ ሕቶ እቲ ግቡእ ክፈርስ ይኽእሉዮ።
2. ግቡእ ክፈርስ ዝኸርብ ሕቶ እቲ ሓታቲ ወገን ግቡእ ዝተኣተወ ምጃኑ ካብ ዝፈለጠሉ ዕለት ጀሚሩ ድሕሪ ሽዱሽተ ወርሒ ወይ ብኻሊኡ መልክዕ ግቡእ ካብ ዝተኣተወሉ ድሕሪ ክልተ ዓመት ክኸርብ ኣይኽእልን።

ዓንቀፅ 91. ዕዳ ሰብኣይን ሰበይትን

1. ካብ ሰብኣይን ሰበይትን ሓዲኦም ዝህልዎም ውልቀ ዕዳ ካብ ውልቀ ሃፍቶም ተቐኒሱ ነቲ ዕዳ መኽፈሊ ይኸውን። እቲ ዘለዎም ውልቀ ሃፍቲ ነቲ ዕዳ መኽፈሊ እኹል እንተዘይኮይኑ እቲ ዕዳ ዘለዎ በዓል ሓዳር ካብ ሓባር ንብረት ዝህልዎ ክፋል ተቐኒሱ ነቲ ዕዳ መኽፈሊ ይኸውን፣
2. ዝመፀ ዕዳ ንሓዳርም ጥቕሚ እንተደኣ ኮይኑ ግና ከምሓባር ዕዳ ተቆጻሩ ካብ ሓባር ሃፍቶም፣ እቲ ሓባርዊ ሃፍቶም ነቲ ዕዳ ንምክፋል እኹል ኣብ ዘይኾነሉ እዋን ካብ ሰብኣይ ወይ ሰበይቲ ውልቀ ሃብቲ ይኸፈል።

የገንዘብ ሰነዳት፣ ለውህስና፣ ለመልዋጥ፣ በመያዣ ወይም በዋስትና ለመስጠት ወይም በሌላ በማናቸውም ሁኔታ ለማስተላለፍ፣

ሐ. ከ100 ብር /አንድ መቶ ብር/ በላይ ዋጋ ያለውን የጋራ ንብረት ወይም ገንዘብ ለሌላ ሰው በስጦታ ለማስተላለፍ፣

መ. ከ500 ብር (አምስት መቶ ብር) በላይ ለመበደር ወይም ለማበደር ወይም ለሌላ ሰው ዋስ ለመሆን።

አንቀጽ 90.(2) ስምምነት አለመኖር

ስለሚያስከትለው ውጤት

1. ከባልና ሚስት አንደኛው ከዚህ በላይ የተጠቀሰው ድንጋጌ ባለማክበር የውል ግዴታ ገብቶ የተገኘ እንደሆነ ሌላኛው ተጋቢ ለማሕበራዊ ፍርድ ቤት በሚያቀርበው ጥያቄ ግዴታው ሊፈርስ ይችላል፣
2. ግዴታው እንዲፈርስ የሚቀርበው ጥያቄ ጠያቂው ወገን ግዴታው መገባቱን ከአወቀበት ቀን ጀምሮ ከስድስት ወር በኋላ ወይም በሌላ በማናቸውም ሁኔታ ግዴታው ከተገባ ከሁለት ዓመት በኋላ ሊቀርብ አይችልም።

አንቀጽ 91. የባልና ሚስት ዕዳ

1. ከባል ወይም ከሚስት በአንደኛው የሚኖራቸው የግል ዕዳ ከግል ሀብታቸው ተቀንሶ ዕዳውን መክፈያ ይሆናል። ያለውን የግል ሀብት ዕዳውን ለመክፈል በቂ ካልሆነ ዕዳ ያለበት ተጋቢ ከጋራ ንብረቱ የሚኖረው ድርሻ ተቀንሶ ለዕዳው መክፈያ ይሆናል፣
2. ዕዳው የመጣው ለትዳራቸው ጥቅም ከሆነ እንደጋራ ዕዳቸው ተቆጥሮ ከጋራ ሀብታቸው፣ የጋራ ሀብታቸው ዕዳውን ለመክፈል በቂ በማይሆንበት ጊዜ ከባል ወይም ከሚስት የግል ሀብት ይከፈላል።

ዓንቀፅ 92. ንሓዳር ጥቅሚ ከምዝወዳለ ዝቐፀር**ዕዳ**

ንሓዳር ጥቅሚ ከምዝወዳለ ዝቐፀር ዕዳ፣

- ሀ. ንሰብኣይን ሰበይትን ከምኡ'ውን ንደቆም ዕለታዊ መነባብሮ ኣድለይቲ ዝኾኑ ነገራት ንምምላእ ዝተኣተዉ ዕዳታት፣
- ለ. ሰብኣይ ወይ ሰበይቲ ቀለብ ንምቕራብ ዘለዎም ግቡእ ንምፍፃም ዝተገበሩ ወፃኢታት፣
- ሐ. ካብ ሰብኣይን ሰበይትን ሓዲኦምን ወይ ብመመልከታይነት ዕዳ ሓታቲ እቲ ዝመፀ ዕዳ ንጥቅሚ ሓዳር ከምዝኾነ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ፈሊጡዎ ዝተቐበሎ ካሊኦ ዕዳ።

ዓንቀፅ 93. ሰብኣይን ሰበይቲን ንሓዳርም ዘድሊ**መፃኢ ብዝምልከት ዝገብርዎ****ምትሕግጋዝ**

ሰብኣይን ሰበይትን ንሓዳርም ዝገብርዎ ወፃኢ ብመጠን ክእለቶምን ዓቕሞምን እናተሓጋዝኩ ክኸውን ኣለዎ።

ምዕራፍ ሓሙሽተ**ምፍራስ ሓዳር****ዓንቀፅ 94. ብዝተፈላለዩ ስርዓታት ዝተፈፀሙ****ሓዳራት ክፈርሱ እንተለዉ ማዕረ****ብዛዕባ ምኃኖም**

1. ብዝኾነ ይኹን ዓይነት ስርዓት ዝተፈፀመ ሓዳር ክፈርስ እንተሎ ዘስዕቦ ውፅኢት ማዕረ እዩ፣
2. እቲ ሓዳር ዝተፈፀመ ብዝኾነ ኣፈፃፀማ ስርዓት ሓዳር ዋላ እኳ እንተኾነ ናይቲ ሓዳር ምፍራስ ብዝተመልከተ ዝኾነ ኣፈላላይ ኣይግበረሉን።

አንቀጽ 92. ለትዳር ጥቅም እንደዋለ የሚቆጠር**ዕዳ**

ለትዳር ጥቅም እንደዋለ የሚቆጠር ዕዳ፡-

- ሀ. ለባልና ሚስት እንዲሁም ለልጆቻቸው የዕለት ኑሮ ኣስፈላጊ የሆኑትን ነገሮች ለማሟላት የተገቡ ዕዳዎች፣
- ለ. ባል ወይም ሚስት ቀለብ ለመስጠት ያለባቸውን ግዴታ ለመወጣት የተዳረጉ ወጪዎች፣
- ሐ. ከባልና ከሚስት በኣንደኛው ወይም በዕዳ ጠያቂው ኣመልካችነት ለትዳር ጥቅም ስለመሆኑ ማሕበራዊ ፍርድ ቤት ኣውቆት የተቀበለው ሌላ ዕዳ።

አንቀጽ 93. ባልና ሚስት ለትዳራቸው የሚያስፈ**ልግ ወጪ በሚመለከት የሚያደርጉ****ት መተጋዝዝ**

ባልና ሚስት ለትዳራቸው የሚያደርጉትን የወጪ መጠን እንደየኣቅማቸውና ችሎታቸው እየተጋዝዙ መሆን ኣለበት።

ምዕራፍ አምስት**ስለጋብቻ መፍረስ****አንቀጽ 94. በተለያዩ የጋብቻ ስርዓት የተፈጸሙ****ጋብቻዎች ሲፈርሱ እኩል****ስለመሆናቸው**

1. በማናቸውም ዓይነት ስርዓት የተፈጸመ ጋብቻ ሲፈርስ የሚያስከትለው ውጤት እኩል ነው፣
2. ጋብቻው የተፈጸመው በማናቸውም የጋብቻ ኣፈጻጸም ስርዓት ቢሆንም፣ የጋብቻውን መፍረስ በተመለከተ ማናቸውም ልዩነት ኣይደረግበትም።

ክፍሉ ሐደ**ሐዳር ዝፈረሰሉ ምክንያታት****ዓንቀፅ 95. ዝተፈላለዩ ምክንያታት**

ሐዳር ዝፈረሰ በዘም ዝስዕቡ ምክንያታት እዩ።

1. ካብቶም ሰብ ሐዳር ሓዲኡ ክመውት እንተሎ፣ ወይ ስልጣን ብዘለዎ ቤት ፍርዲ ካብ ሰብ ሐዳር ሓዲኡ ብምጥፋኡ ውሳኔ እንትህብ ፣ ወይ
2. ብምክንያት ሐዳር ንምፍጻም ክማልኡ ካብዘለዎም ኩነታት ሓዲኡ ብምጥፋኡ ብመሰረት ሕጊ ሐዳር ክፈርስ እንትውሰን፣ ወይ
3. ውሳኔ ፍትሕ እንትውሃብ እዩ።

ዓንቀፅ 96. ፍትሕ መሰል ብዛዕባ ምክንያት

ሰብኣይን ሰበይትን ብሐዳር ንምንባር ኣብ ዘይንክእለሉ በዓሕና ኢና ብምባል ኣብ ዝኾነ እዋን ሕቶ ፍትሕ እንተቐረበዎ ምፍታሕ መሰሎምዮ።

ዓንቀፅ 97. ብስምምዕ ዝገበር ፍትሕ

1. ሰብኣይን ሰበይትን ንምፍታሕ ዝገብርዎ ስምምዕ ብሕጋዊ መንገዲ እንተዘይተፈጸመ ኣይፍቀድን፣
2. ኣብዚ ሕጊ ካብ ዝተመልከቱ ድንጋጌታት ወፃኢ ብዝኾነ ኣፈፃፀማ ፍትሕ ንምውሳኔ ኣይከኣልን።

ዓንቀፅ 98. ንምፍታሕ ብዛዕባ ዝቐርብ ሕቶ

1. ካብ ሰብኣይን ሰበይትን ሓዲኦም ወይ ክልቲኦም ብሓንሳብ ኮይኖም ናብ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ሕቶ ፍትሕ ክቐርቡ ይኽእሉ፣
2. ካብዚ ወፃኢ ሕቶ ፍትሕ ብኻሊኦም ሰብ ክቐርብ ኣይኽእልን፣
3. ቅድሚ ናይ ፍትሕ ውሳኔ ምውሃቡ ካብ ሰብኣይን ሰበይትን ሓዲኦም እንተሞይቶም እቲ ንፍትሕ ተጀሚሩ ዝነበረ ከይዲ ይቋረፅ።

ክፍል ኣንጅ**ጋብቻ ስለሚፈርስባቸው ምክንያቶች****አንቀጽ 95. የተለያዩ ምክንያቶች**

ጋብቻ የሚፈርሰው በሚከተሉት ምክንያቶች ነው፣

1. ከተጋቢዎች አንዱ ሲሞት ወይም ስልጣን ባለው ፍርድ ቤት ከተጋቢዎቹ አንዱ በመጥፋቱ ውሳኔ ሲሰጥ፣ ወይም
2. ጋብቻ ለመፈጸም መሟላት ካለባቸው ሁኔታዎች አንዱ በመጣሱ ምክንያት በህግ መሰረት ጋብቻው እንዲፈርስ ሲወሰን፣ ወይም
3. የፍቺ ውሳኔ ሲሰጥ።

አንቀጽ 96. ፍቺ መብት ስለመሆኑ

ባልና ሚስት በጋብቻ አብረን ለመኖር በማንችልበት ደረጃ ደርሰናል በማለት በማንኛውም ጊዜ የፍቺ ጥያቄ ካቀረቡ መፋታት መብታቸው ነው።

አንቀጽ 97. በስምምነት የሚደረግ ፍቺ

1. ባልና ሚስት ለመፋታት የሚያደርጉት ስምምነት ብሕጋዊ መንገድ ካልተፈጸመ አይፈቀድም፣
2. በዚህ ሕግ ከተመለከቱት ድንጋጌዎች ውጪ በማንኛውም አፈጻጸም ፍቺን መወሰን አይቻለም።

አንቀጽ 98. የፍቺ ጥያቄ ስለማቅረብ

1. ከባልና ሚስት አንደኛው ወይም ሁለቱም ተጋቢዎች በአንድነት በመሆን ጋብቻቸው በፍቺ እንዲፈርስ ለማህበራዊ ፍርድ ቤት ጥያቄ ማቅረብ ይችላሉ፣
2. ከዚህ ውጭ የፍቺ ጥያቄ በሌላ ሰው ሊቀርብ አይችልም፣
3. የፍቺ ውሳኔ ከመሰጠቱ በፊት ከባልና ሚስት አንዱ የሞቱ እንደሆነ ተጀምሮ የነበረው የፍቺ ሂደት ይቋረጣል።

ዓንቀጽ 99. ንግዚኡ ዝውሃቡ ውሳኔታት

1. ማሕበራዊ ቤት ፍርድ ሕቶ ፍትሕ ምስ ቀረበሉ ሽዑ ንሽዑ ሰብኣይን ሰበይትን ደቆምን ዝነባበርሉ፣ መማሓደሪ ወይ ኣታሓላልዋ ንብረት ሰብኣይን ሰበይትን ዝምልከት ዋኒን ክሕዝ ዝግበኦ ስርዓት ኣተሓላልዋ ከምኹነታቱ ኣብቲ ዋኒን ዝፀንዕ ንግዚኡ ውሳኔ ይህብ፣
2. መንበሪ ቦታ ሰብኣይ ወይ ሰበይቲ ወይ ክልቲኦም ክኸድዎ ዘይግባእ ቦታ ፈልዮም ንውሱን እዋን ክውሱኑ ይኸእል።

ዓንቀጽ 100. መሰል ምልዋጥ ወይ ምምሕያሽ

ማሕበራዊ ቤት ፍርድ ንግዚኡ ዝሃቦ ውሳኔ ካብቶም ሰብ ኣዳር ብሓዲኦም ብዘቐርብዎ ጥርዓን ኣብ ዝኾነ እዋን ክልውጦ ወይ ክግደፍ ክገብሮ ይኸእል።

ዓንቀጽ 101. ንምትዕራቕ ዝግበር ፈተነ

1. ሕቶ ፍትሕ ዝቐረበሉ ማሕበራዊ ቤት ፍርድ ሰብኣይን ሰበይትን ብዝመረዕዎም ሽማግሌታት ክዕረቑን ናይ ምፍታሕ ሓሳቦም ክገድፍዎን ዕድል ክህቦም ኣለዎ፣
2. ማሕበራዊ ቤት ፍርድ ኣብ መንጎ ሰብኣይን ሰበይትን ዘሎ ዘይምስምማዕ ንምዕራይ ዕቡቕ መሰሉ ዝተራኣዮ ግዘ ገደብ ይውሰነሎም።

ዓንቀጽ 102. ብዛዕባ ኩነታት ፍትሕ ዝግበር ስምምነት

1. ሰብኣይን ሰበይትን ሓሳባቶም ዘይልውጡ ምጃናም ማሕበራዊ ቤት ፍርድ እንተደኣ ተረዲኡ ፍትሖም ብስምምነት ብምርድዳእን ንኸፈላለዩ ክዕዕር ኣለዎ፣
2. ከምዚ ዝመሰለ ስምምነት እንትርከብ እንተሎ ብቲ ንምፍታሕ ዝገብርዎ ስምምነት መሰረት ማሕበራዊ ቤት ፍርድ ውሳኔ ፍትሕ ይህብ።

ዓንቀጽ 103. ውሳኔ ፍትሕን ውፅኢቱን ንምሃብ ዝግበር ግዘ ገደብ

ማሕበራዊ ቤት ፍርድ ጥርዓን ፍትሕ ካብ ዝቐረበሉ እዋን ጀሚሩ ኣብ ውሽጢ ሽዱሽተ ወርሒ ውሳኔ ፍትሕ ይህብ።

ዓንቀጽ 104. ኣብ ውሳኔ ፍትሕ ዝፀሓፍ ቃል

1. ማሕበራዊ ቤት ፍርድ ውሳኔ ፍትሒ ዘስዕቦ ውፅኢት ኣብቲ ዝህቦ ብይን ክገልፅ ኣለዎ፣
2. ካብ ኣዳር ውሽጢ ዝተወለዱ ህፃናት ዝሕለፈሉን ዝዓብዩሉን ጉዳይ ብዝምልከት ከምኡ'ውን ሃፍቲ ሰብኣይን ሰበይትን ብዝምልከት መቐሎ ክፍፀም ይገብር።

አንቀጽ 99. ለጊዜው የሚሰጡ ውሳኔዎች

1. ማሕበራዊ ፍርድ ቤት የፍቺ ጥያቄ እንደቀረበለት ወዲያውኑ ባልና ሚስት እንዲሁም ልጆቻቸው የሚኖሩበትን መተዳደሪያ ወይም የባልንና ሚስት የንብረታቸው አጠባበቅ የሚመለከት ጉዳይና ሊይዝ የሚገባው ያጠባበቅ ስርዓት እንደየሁኔታው በጉዳዩ ላይ ለጊዜው የሚጸና ውሳኔ ይሰጣል፣
2. የባልየውን ወይም የሚስቲቱን መኖሪያ ቦታ ወይም ሁለቱም ሊሄዱበት የማይገባ ቦታ ለይቶ ለተወሰነ ጊዜ ሊገድብ ይችላል።

አንቀጽ 100. የመቀየር ወይም የማሻሻል መብት

ከተጋቢዎቹ አንዳቸው በሚያቀርቡት አቤቱታ ማሕበራዊ ፍርድ ቤት ለጊዜው የሰጠው ውሳኔ በማንኛውም ጊዜ ሊለውጠው ወይም ሊያስቀረው ይችላል።

አንቀጽ 101. ለማስታረቅ የሚደረግ መከራ

1. የፍቺ ጥያቄ የቀረበለት ማህበራዊ ፍርድ ቤት ባልና ሚስት በሽማግሌዎች እንዲታረቁና የመፍታት ሃሳባቸው እንዲተው ዕድል መስጠት ኣለበት፣
2. በባልና ሚስት መካከል ያለው ያለመስማማት ለማጣራት ማሕበራዊ ፍርድ ቤት ጥሩ መስሎ ከታየው የጊዜ ገደብ ይወሰንላቸዋል።

አንቀጽ 102. ስለፍቺ ሁኔታዎች የሚደረግ ስምምነት

1. ባልና ሚስት ሀሳባቸውን የማይለውጡ መሆናቸውን ማሕበራዊ ፍርድ ቤት ከተረዳ ፍቺያቸውን በስምምነትና በመግባባት እንዲለያዩ መጣር ኣለበት፣
2. እንዲህ የመሰለ ስምምነት ሲገኝ ለመፍታት የሚያደርጉት ስምምነት መሰረት በማድረግ ማሕበራዊ ፍርድ ቤት የፍቺ ውሳኔ ይሰጣል።

አንቀጽ 103. ስለፍቺና ውጤቱ ውሳኔ ለመስጠት የሚደረግ የጊዜ ገደብ

ማሕበራዊ ፍርድ ቤት የፍቺ አቤቱታ ከቀረበለት ጊዜ ጀምሮ በስድስት ወር ውስጥ የፍቺ ውሳኔ ይሰጣል።

አንቀጽ 104. በፍቺ ውሳኔ ላይ የሚጻፈው ቃል

1. ማሕበራዊ ፍርድ ቤት የፍቺ ውሳኔ የሚያስከትለውን ውጤት በሚሰጠው ብይን ላይ መግለጽ ኣለበት፣
2. ከጋብቻ ውስጥ የተወለዱ ህፃናት የሚጠበቁበትንና የአስተዳደራቸው ጉዳይ በተመለከተ እንዲሁም የባልና ሚስት ንብረት በሚመለከት ክፍፍል እንዲፈጸም ያደርጋል።

ዓንቀጽ 105. አተሓላዊ ህፃናት (1) መትከል

1. ካብቶም ሰብሓዳር ዝተወለዱ ህፃናት አተሓላዊን አታሓሕዛን ብዝምልከት ጉዳይ ዝተሓላለፈ ውሳኔ ጥቅምን ፅቡቕ ናብራን ህፃናት ዝሕሉ ክኸውን ኣለዎ፤
2. ካብዚ ዝተፈለየ ውሳኔ ንምሃብ ዘገድድ ምክንያት እንተዘይኣጋጠሙ እቶም ህፃናት ሓሙሽተ ዓመት ክሳብ ዝመልኡ ምስ ኣዲኦም ከምዝኾኑ ይግበር፤
3. ድሕሪ ሓሙሽተ ዓመት ህፃናት ምስ ዝመርፁዎ ኣቦ ወይ ኣዶ ክነብሩ ይኸእሉ እዮም።

106.(2) ውሳኔ ዝመሓየሸሉ ኩነታት

ብዛዕባ አታሓላዊን አታዓባብያን ህፃናት ዝተውሃበ ውሳኔ ብኣዶ ወይ ብኣቦ ወይ ንላዕሊ ብዝኸፀሩ ወለዲ ብዝቐርቡዎ ጥርዓን መሰረት ማሕበራዊ ቤት ፍርድ ኣብ ዝኾነ እዋን ከማሓይሾ ይኸእልዮ።

ክፍሊ ክልተ**ብዛዕባ ምዕራይ ሃፍቲ ሰብኣይን ሰበይትን****ንኡስ ክፍሊ ሓዳ****ካብ ሰብኣይን ሰበይትን ናይ ሓዲኦም ምሟት****ዓንቀጽ 107. ናይ ምስምማዕ ነፅነት**

1. ካብ ሰብ ሓዳር ሓዲኡ እንተሞይቱ ጉዳይ መቐሎ ሃፍቶም ዝሃረ ብመሰረት ኣብ ሓዳር ውዕሎም ብዝተገበረ ስምምዕ ቃል ወይ ብመሰረት ኣብ መንጎ ሰብ ሓዳር ብዝተገበረ ስምምዕ እዩ፤
2. ኣብዚ ዓንቀጽ ንኡስ ዓንቀጽ 1 ብዝተገለፀ ዓይነት ስምምዕ ዘየለ እንተኾይኑ ወይ እዚ ስምምዕ ብዝፀንዐ ከይተፈፀመ እንተተረፈ ኣገባብ ክፍፍል ሃፍቲ ሰብ ሓዳር ዝፍፀም ብመሰረት ኣብዚ ክፍሊ ብዝተደንገገ ስርዓት እዩ።

ዓንቀጽ 108. ብዛዕባ ውልቀ ሃፍቲ መለስካ ምውሳድ

1. ሰብኣይ ወይ ሰበይቲ ውልቀ ሃፍቱ ምዃኑ ብምርዳእ ውልቀ ሃፍቱ ዝኾነ ንብረት ብዓይነቱ መለሱ ናይ ምውሳድ መሰል ኣለዎ፤
2. ሰብኣይ ወይ ሰበይቲ ካብ ውልቀ ሃፍቱ ዝኾነ ንብረት ንኻሊእ ሰብ ዝተማሓለለፈ ምዃኑን ካብዚ መሸጣ ወይ ብክራይ ዝተረኸበ ገንዘብ ናብ ሓባራዊ ሃፍቶም ዝተሓወሰ ምዃኑን እንድሕር ኣረዲኡ ምስዚ ንብረት ተመጣጣኒ ዝኾነ ገንዘብ ወይ ንብረት ካብ ሓባራዊ ሃፍቶም ብመጀመሪያ ኣልዒሉ ክወስድ መሰል ኣለዎ፤

አንቀጽ 105. የህፃናት አጠባበቅ (1) መሰረቱ

1. ከተጋቢዎቹ የተወለዱትን ህፃናት አጠባበቅና አያያዝን በሚመለከት ጉዳይ የተላለፈውን ውሳኔ የህጻናቱ ጥቅምና መልካም ኑሮ የሚጠብቅ መሆን አለበት፤
2. ከዚህ የተለየ ውሳኔ ለመስጠት አስገዳጅ የሆነ ምክንያት ካላጋጠመ በስተቀር ህፃናቱ ዕድሜቸው አምስት ዓመት እስኪሞላቸው ድረስ ከእናታቸው እንዲሆኑ ይደረጋል፤
3. ከአምስት ዓመት በኋላ ህፃናቱ ከመረጡት አባት ወይም እናት መኖር ይችላሉ።

አንቀጽ 106. ውሳኔው የሚሻሻልባቸው ሁኔታዎች

ስለህፃናት አጠባበቅና አስተዳደግ የተሰጠውን ውሳኔ በእናት ወይም በአባት ወይም ወደ ላይ በሚቆጠሩ ወላጆች በሚያቀርቡት አቤቱታ መሰረት ማሕበራዊ ፍርድ ቤት በማንኛውም ጊዜ ሊያሻሽለው ይችላል።

ክፍል ሁለት**የባልና ሚስትን ሃብት ስለማጣራት****ንኡስ ክፍል አንድ****ከባልና ሚስት የአንዳቸው መሞት****አንቀጽ 107. የመስማማት ነጻነት**

1. ከተጋቢዎቹ አንደኛው የሞተ እንደሆነ የሀብታቸው የክፍፍል ጉዳይ የሚጣራው በጋብቻ ውላቸው መሰረት በተደረገው የስምምነት ቃል ወይም በተጋቢዎቹ መካከል በተደረገው ስምምነት መሰረት ነው።
2. በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ 1 የተገለጸው ዓይነት ስምምነት የሌለ እንደሆነ ወይም ይህ ስምምነት በሚጸና መንገድ ሳይፈጸም የቀረ እንደሆነ የተጋቢዎቹ የሀብት ክፍፍል የሚፈጸመው በዚህ ክፍል በተደነገገው ስርዓት መሰረት ነው።

አንቀጽ 108. የግል ሀብትን መልሶ ስለመውሰድ

1. ባል ወይም ሚስት የግሉ መሆኑን በማስረዳት የግል ሃብቱ የሆነውን ንብረት በዓይነት መልሶ የመውሰድ መብት ይኖረዋል፤
2. ባል ወይም ሚስት የግል ሀብት የሆነ ማናቸውም ንብረት ለሌላ ሰው የተላለፈ መሆኑንና ከዚህ ግብይት ወይም ኪራይ የተገኘው ገንዘብ ከጋራ ሀብታቸው ጋር የተቀላቀለ መሆኑን ያስረዳ እንደሆነ ከዚህ ንብረት ጋር ተመጣጣኝ የሆነ ገንዘብ ወይም ንብረት ከጋራ ሀብታቸው በቅድሚያ የማንሳት መብት ይኖረዋል፤

3. ሰብአይ ወይ ሰበይቲ ነናይ ውልቀ ሃፍቶም ዘልዕልሉ ኩነታት እንትህሉ ክልቲኦም ኣብ መወዳእታ ካብ ዝተረኸበ መጠን ሃፍቲ ከከም ኣስተዋዕኦም ንክበዕሉም ዝኸለል መጠን ከልዕሉ መሰል ኣለዎም፤

ዓንቀፅ 109. ብዛዕባ ካሕሳ

ተዓባኢ ዝኾነ ስምምዕ ወይ መተኣማመኒ ምስትኽኻል ሒሳብ ዋላኳ እንተሃለወ ብዝሰርሖ ስራሕን ንናይ ሓባር ንብረቶም ወይ ንናይ ሓዲኦም ውልቀ ሃፍቲ ብዝነድኡ ተግባራት ምኽንያት እንተኾይኑ ካብቶም ሰብ ሓዳር እቲ ሓደ ነቲ ሓደ ካሕሳ ክኸፍሎ ንምግባር ዝከኣል፤

1. ነቲ ተግባር ዝፈፀመ ወገን እዚ ንምግባር ሓላፍነት ዘይነበሮ እንተኾይኑ፤
2. ኣታሓላዊ ሃፍቲ ካብ ሕማች ኣማሓድራ ዝተበገሰ ተግባር እንተኾይኑ ወይ ኣብ ርእሲ ሃፍቲ ከሳሲ ናይ ምጭብርባር ተግባር ዝተፈፀመ እንተኾይኑ እዩ፤
3. ብመሰረት እዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1ን 2ን ዝቐረበ ሕቶ ካሕሳ እቲ ተፈጻሚ ዝበሃል ተግባር ሓዳር ቅድሚያ ምፍራሱ ቅድሚያ ሓሙሽተ ዓመት እንተኾይኑ ተቐባልነት የብሉን።

ዓንቀፅ 110. ብዘይ ኣግባብ ብዛዕባ ምህፍታም

ኣብ መንጎ ሰብኣይን ሰበይትን ተዓባኢ ስምምዕነት እንተዘይሃልዩ ካብ ሰብኣይን ሰበይትን ናይ ሓዲኦም ውልቀ ሃፍቲ ካብ ዝኾነ ንብረት ነቲ ካሊእ ውልቀ ሃፍቲ ወይ ካብ ሓባራዊ ሃፍቶም ብዘይኣግባብ ዝሃፍተመ ምዃኑ እንተኣረጺኡ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ግቡእ ካሕሳ ክኸፍሎ ክእዝዝ ይኽእል።

ዓንቀፅ 111. መሰል ዕዳ ሓተትቲ ብዛዕባ ምኽባር

ካብ ሰብኣይን ሰበይትን ሓዲኦም ወይ ክልቲኦም ብሓባር ብማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ዝተረጋገፀ ወይ ክልቲኦም ዘኣመንሉ ዕዳ ምህላዉ ዝተፈለጠ እንተኾይኑ እዚ ዕዳ ሃፍቲ ሰብኣይን ሰበይትን ቅድሚያ ምክፍፋሉ ተቐኒሱ ንበዓል ዕዳ ዝኸፈል ይኸውን።

ዓንቀፅ 112. ምምቻል ሓበራዊ ሃፍቲ

1. እዞም ልዕል ክብሉ ተጠቐሶም ዘለዉ ድንጋጌታትን ኣብ ሓዳር ውዕሊ ወይ ሰብ ሓዳር ብዝፀንዕ ኩነታት ዝተፈራረምሎም ውዕላትን ዝተሓለዉ ኮይኖም፤
- ሀ. መቐሎ ሓበራዊ ሃፍቲ ሰብ ሓዳር ዝፍፀም ማዕረ ብማዕረ ይኸውን።

3. ባልና ሚስት የየግል ሀብታቸውን የሚያነሱበት ሁኔታ ሲኖር ሁለቱም በመጨረሻ ከተገኘው የንብረት መጠን እንዳየአስተዋጽኦቸው ሊደርሳቸው የሚችለውን ያህል የማንሳት መብት ይኖራቸዋል።

አንቀጽ 109. ስለካሳ

ተቃራኒ የሆነ ስምምነት ወይም የሂሳብ ማስተካከል መተማመኛ ቢኖርም እንኳ በሰራቸው ስራዎችና የጋራ ሀብቶችን ወይም ያንዳኛውን የግል ሀብት በጎዱት ስራዎች ምክንያት ከተጋቢዎቹ አንዱ ለአንደኛው ካሳ እንዲከፍል ለማድረግ የሚችለው፤

1. ስራውን የፈጸመው ወገን ይህንን ለማድረግ ሓላፊነት ያልነበረው እንደሆነ፤
2. የሀብት ጠባቂነቱ ተግባር በመጥፎ ዓይነት አስተዳደር የተደረገ እንደሆነ ወይም በከሳሹ ሀብት ላይ የማጭበርበር ተግባር ተፈጽሞ እንደሆነ ነው።
3. በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ 1 እና 2 መሰረት የሚቀርብ የካሳ ጥያቄ ተፈጸመ የተባለው ድርጊት ጋብቻው ከመፍረሱ ከእምስት ዓመት በፊት የሆነ እንደሆነ ተቀባይነት አይኖረውም።

አንቀጽ 110. ያለ ኣግባብ ስለመበልጸግ

ባልና ሚስት ተቃራኒ ስምምነት ካላደረጉ በስተቀር ከባልና ሚስት የአንደኛው የግል ሀብት ንብረት የሌላኛው የግል ሀብት ወይም የጋራ ሀብታቸው ያለ ኣግባብ መበልጸጉን ያስረዳ እንደሆነ ማሕበራዊ ፍርድ ቤቱ ተገቢ ካሳ እንዲከፈለው ሊያዝ ይችላል።

አንቀጽ 111. የዕዳ ጠያቂዎችን መብት ስለማክበር

ከባልና ሚስት አንደኛው ወይም ሁለቱም በጋራ በማሕበራዊ ፍርድ ቤት የተረጋገጠባቸው ወይም ሁለቱም ያመኑት ዕዳ መኖሩ የታወቀ እንደሆነ፤ ይኸው ዕዳ የባልና ሚስት ሀብት ከመከፋፈሉ በፊት ተቀንሶ ለባለዕዳው የሚከፈል ይሆናል።

አንቀጽ 112. የጋራ ሀብትን ስለማከፋፈል

1. ከዚህ በላይ የተጠቀሱትን ድንጋጌዎች በጋብቻ ውል ወይም በተጋቢዎች በሚጸና አኳኋን የተፈራረሙበትን ውሎች እንደተጠበቁ ሆኖው፤
- ሀ. የተጋቢዎቹ የጋራ ሀብት ክፍፍል የሚፈጸመው በእኩል ይሆናል፤

ለ. አብዚ ዓንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1(ሀ) ዝተፈፀመ ብዓይነት ማዕረግ ንምክፍሩል ዘይኸእል እንተኾይኑ እቲ አፈላላይ ብገንዘብ ተሓሲቦ ክከሓሐስ ይግበር፤

ሐ. ሃፍቲ ክፍፍል ክግበር እንከሎ ንሕድ ሕድ ሰብ ሓዳር ብዝበለፀ ጠቓምነት ኣለዎ እዩ ተባሂሉ ዝተኣመነሉ ንብረት ብቐዳምነት ብዝረኽቡሉ አገባብ ክግበር ኣለዎ፤

ንኡስ ክፍሊ ክልተ

ኩነታት ፍትሕ

ዓንቀፅ 113. ሓፈሻዊ ስርዓት

- ካብዚ ቀሊሎም ኣብ ዝተመልከቱ ዓንቀፃት ዘለዉ ድንጋገታት ዝተሓለዉ ኮይኖም ሰብ ሓዳር ኣብ ዝፋትሖሉ እዋን ርክብ ሃፍቶም ዝፃረ ካብ ክልቲኦም ሓደ ክመውት እንተሎ ብዝገበር ስርዓት ምዕራይን መቐሎን ንብረት ዓይነት ይኸውን።
- ኣብ ውሽጢ እዞም ዓንቀፃት ተመልኪቶም ዘለዉ ድንጋገታት ብሓዳር ውዕሊ ኮነ ቅድሚ ሓዳር ውዕሊ ምፍራሱ ሰብ ሓዳር ብዝገብርዎ ብኻልእ ዓይነት ስምምዕ ክምዝተርፍ ምግባር ኣይከኣልን።

ዓንቀፅ 114. ኣብ ሓዳር ዝቐረበ ውህብቶን ጥቕምን

- ብምክንያት ሓዳር ካብ ዝኾነ ይኸን ነቶም ሰብ ሓዳር ዝውሃብ ውህብቶን ጥቕምን እቲ ሓዳር ፀኒዑ ኣብ ዘለሉ እዋን ኮነ ድሕሪ ምፍራሱ እቲ ሓዳር ንውሃብቲ ወይ ንውሃብቲ ወረስቶም ፈፂሙ ኣይምለስን፤
- ብምክንያት ሓዳር ካብ ሰብ ሓዳር ንሓዲኦም ወይ ንክልቶኦም ካብ ሳልሳይ ወገን ተገይሩ ዝነበረ ውህብቶ ተስፋ ቃል ኣብ ልዕሊቶም ውህብቶ ተስፋ ቃል ዝሃቡ ግቡእነት ኣየስዕብን።

ምዕራፍ ሽዱሽተ

መርተያ ሓዳር

ዓንቀፅ 115 ስርዓት ኣቀራርባ መርተያ ሓዳር

ሓዳር ምፍፃሙ ምርዳእ ዝከኣል ኣብዚ ምዕራፍ ብዝተመልከቱ መርተያታት ጥራሕ'ዩ።

ዓንቀፅ 116 መረዳእታ ፅሑፍ ሓዳር

- ሓዳር ምፍፃሙ ምርዳእ ዝከኣል ሓዳር ኣብ ዝተፈፀመሉ ዕለት ወይ ድሕሪኡ ብመሰረት ሕጊ ተዳሊዩ ዝተውሃበ ናይ ሓዳር መረዳእታ ምስክር ወረቐት ብምቕራብ እዩ።

ለ. በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ 1(ሀ) የተፈጸመው በዓይነት እኩል ለመከፋፈል የማይቻል እንደሆነ ልዩነቱ በገንዘብ ታስቦ እንዲካካስ ይደረጋል፤

ሐ. የሀብት ክፍፍሉ በሚደረግበት ጊዜ ለእያንዳንዱ ተጋቢ በይበልጥ ጠቃሚነት አለው ተብሎ የታመነባቸው ንብረቶች በቅድሚያ በሚያገኝበት አግባብ መደረግ አለበት።

ንዑስ ክፍል ሁለት

የፍቺ ሁኔታዎች

አንቀጽ 113. ጠቅላላ ስርዓት

- ከዚህ ቀጥሎ በተመለከቱት አንቀጾች ያሉት ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆነው ተጋቢዎቹ በተፋቱ ጊዜ የሀብታቸው ግንኙነት የሚጣራው ከሁለቱ አንዱ በሞተ ጊዜ የሚደረገው የንብረት ማጣራትና ማከፋፈል ስርዓት ዓይነት ይሆናል፤
- በእነዚህ አንቀጾች ውስጥ የተመለከቱት ድንጋጌዎች በጋብቻው ውል ሆነ የጋብቻው ውል ከመፍረሱ በፊት ተጋቢዎቹ በሚያደርጉት በሌላ ዓይነት ስምምነት እንዲቀር ማድረግ አይቻልም።

አንቀጽ 114. በጋብቻ የቀረበ ስጦታና ጥቅም

- በጋብቻ ምክንያት ከማንኛውም ወገን ለተጋቢዎቹ የሚሰጥ ስጦታና ጥቅም ጋብቻውን ጽንቶ ባለበት ጊዜ ይሁን ከፈረሰ በኋላ ስጦታውን ለሰጡ ሰዎች ወይም ለወራሾቻቸው በፍፁም አይመለስም፤
- በጋብቻ ምክንያት ከተጋቢዎቹ ለአንዱ ወይም ለሁለቱም ከሰስተኛ ወገን ተደርጎ የነበረው የስጦታ ተስፋ ቃል በስጦታ ተስፋ ቃል ሰጪዎች ላይ ግዴታን አያስከትልም።

ምዕራፍ ስድስት

የጋብቻ ማስረጃ

አንቀጽ 115 የጋብቻ ማስረጃን ያቀራረበ ስርዓት

ጋብቻ መፈጸሙን ማስረጃት የሚቻለው በዚህ ምዕራፍ በተመለከቱት ማስረጃዎች ብቻ ነው።

አንቀጽ 116 የጋብቻ የጽሑፍ ማስረጃ

- ጋብቻ መፈጸሙን ማስረጃት የሚቻለው ጋብቻው በተፈጸመበት ዕለት ወይም ከዚያ በኋላ በሕጉ መሰረት ተዘጋጅቶ የተሰጠውን የጋብቻ የምስክር ወረቀት በማቅረብ ነው።

2. እዚ አዋጅ ቅድሚያ ምዕዳቹ ዝተፈፀሙ ሓዳር ብመሰረት ኣብ 1952 ዓ/ም ዝወፀ ሕጊ ፍትሃብሄር ኢትዮጵያን ሕጊ ቤተሰብ ትግራይ አዋጅ ቁፅሪ 33/91ን ዝቐርብ መርትዖ ሓዳር ተቐባልነት ይህልዎ።

ዓንቀፅ 117. ናይ ሓዳር ምስክር ወረቐት ኣብዘየለሉ እዋን ብዛዕባ

ዝቐርብ መረዳእታ

ከይተመዝገበ ዝተረፈ ሓዳር ወይ መዝገብ ብምጥፍኡ ምክንያት ሓዳር ዝተፈፀመ ምዃኑ ብሓዳር ምስክር ወረቐት ምርዳእ ዘይተኸለለ እንተኾይኑ ሓዳር ንምፍፃሙን ኩነታት ሓዳር ምህላውን ብምርግጋዕ ምርዳእ ይከኣል።

ዓንቀፅ 118. ኩነታት ሓዳር ምህላው (1) ትርጉም

ሓደ ወዲ ተባዕታይን ሓንቲ ዓል ኣንስተይትን ኩነታት ሓዳር ኣለዎም ዝበሃሉ ባዕሉም ከም ሰብኣይን ሰበይትን ዝቐፅሩን ዝነበሩን ካብ ምዃኖም ንላዕሊ ብኣዝማዶምን ብሕብረተሰብን ከም ሰብኣይን ሰበይትን ዝቐበልዎም ኮይኖም እንትርከቡ እዩ።

ዓንቀፅ 119.(2) ሓዳር ንምፍፃሙን ኩነታት ሓዳር ምህላውን

ብዛዕባ ምርዳእ

1. ብመሰረት ልዕል ክብል ብዝተመልከተ ዓንቀፅ 118 ሓደ ሰብ ብባዕሉን ምስ ባዕሉ ሓዳር ኣለኒ ምስ ዝበሎ ወገን ኩነታት ሓዳር ምህላው ምርዳእ ዝኸለለ እንተኾይኑ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ሓዳር ተፈሂሙ እዩ ብምባል ሕጋዊ ግምት ይወስድ፤
2. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝተመልከተ ግምት፤ ሓዳር ዘይምፍፃሙ ብዝኾነ ዓይነት ዘተኣማምን መረዳእታ ብምቕራብ ምፍራስ ይከኣል።

ምዕራፍ ሽውዓተ

ሓዳር እንተይተፈፀመ ከም ሰብኣይን ሰበይትን ኣቢርካ ብዛዕባ ምንባር

ዓንቀፅ 120 (1) ትርጉም

ሓዳር እንተይተፈፀመ ከም ሰብኣይን ሰበይትን ኣቢርካ ምንባር ማለት ሓደ ወድን ሓንቲ ዓል ኣንስተይትን ብሕጊ ዝፀንዕ ዓይነት ሓዳር እንተይፈፀመ ብመልክዕ ሓዳር እንትነብሩ ማለት'ዩ።

ዓንቀፅ 121. (2) መብርሂ

1. ሓዳር እንተይፈፀመ ከም ሰብኣይን ሰበይትን ኣቢርካም ይነብሩ ንምባል እቲ ወድን እታ ዓል ኣንስተይትን ዘርእዩዎ ኩነታት (ተግባራት) ብሕጊ ከም ዝተማራዓዉ ዓይነት ሰባት ምዃኑ ኣድላይን ብቐፅን እዩ።
2. ንላዕሊ ወገኖት ከምዝተማራዓዉ ኮይኖም ክቐርቡ ኣድላይ ኣይኮነን፤

2. ይህ አዋጅ ከመዕደቁ በፊት ለተፈፀሙ ጋብቻዎች በ1952 ዓ/ም በወጣው የኢትዮጵያ የፍትሃብሄር ሕግ እና በትግራይ የቤተሰብ ህግ አዋጅ ቁጥር 33/91 ዓ/ም መሰረት የሚቀርብ ማስረጃ ተቀባይነት ይኖረዋል።

አንቀፅ 117. የጋብቻ ምስክር ወረቀት በማይኖርበት ጊዜ

ስለሚቀርብ ማስረጃ

የጋብቻ ምዝገባ ሳይደረግ የቀረ ወይም መዝገቡ በመጥፋቱ ምክንያት ጋብቻ መፈጸሙን በጋብቻ ምስክር ወረቀት ለማስረዳት ያልተቻለ እንደሆነ፤ ጋብቻ ለመፈጸሙና የጋብቻ ሁኔታ መኖሩን በማረጋገጥ ማስረዳት ይቻላል።

አንቀጽ 118. የጋብቻ ሁኔታ መኖር (1) ትርጓሜ

አንድ ወንድና አንዲት ሴት የጋብቻ ሁኔታ ኣላቸው የሚባሉት ራሳቸውን እንደባልና ሚስት የሚቆጥሩና የሚኖሩ ከመሆናቸውም በላይ ቤተ ዘመዶቻቸውና ማኅበረሰቡ እንዳባልና ሚስት የሚቀበሏቸው ሆነው ሲገኙ ነው።

አንቀጽ 119. (2) ጋብቻ ለመፈጸሙና የትዳር ሁኔታ ለመኖሩ

ስለማስረዳት

1. ከዚህ በላይ በተመለከተው አንቀጽ 118 መሰረት አንድ ሰው በራሱና ከእርሱ ጋር ጋብቻ ኣለኝ ከሚለው ወገን ጋር የትዳር ሁኔታ መኖሩን ለማስረዳት የቻለ እንደሆነ፤ ማሕበራዊ ፍርድ ቤቱ ጋብቻ ተፈጽሟል ሲል የህግ ግምት ይወስዳል።
2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 የተመለከተውን ግምት ጋብቻው ኣለመፈጸሙን ማናቸውንም ዓይነት ኣስተማማኝ ማስረጃ በማቅረብ ለማፍረስ ይቻላል።

ምዕራፍ ሰባት

ጋብቻ ሳይፈጽም እንደባልና ሚስት ኣብሮ ለመኖር

አንቀጽ 120 (1) ትርጓሜ

ጋብቻ ሳይፈጽሙ እንደባልና ሚስት መኖር ማለት አንድ ወንድና አንዲት ሴት በህግ በሚጸና ኣኳኃን ጋብቻ ሳይፈጽሙ በትዳር መልክ መኖሩ ማለት ነው።

አንቀጽ 121. (2) ማብራሪያ

1. ጋብቻ ሳይፈጽሙ እንደባልና ሚስት ኣብረው ኖሩ ለማለት ወንድየውና ሴትየዋ የሚያሳዩት ሁኔታ በህግ እንደተጋቡ ሰዎች ዓይነት መሆኑ ኣስፈላጊና በቂ ነው፤
2. ለሶስተኛ ወገኖች እንዳተጋቡ ሆነው መቅረብ ኣስፈላጊ ኣይደለም፤

3. ሓደ ወድን ሓንቲ ንል አንስተይትን ብዝተፈለጠን ብዝተደጋገመን ያታዊ ርክብ ምፍፃምም ጥራሕ ኣብ መንጎ ክልቲኦም ሓዳር እንተይተፈፀመ ከም ሰብኣይን ሰበይትን ርክብ ኣለዎም ንምባል ብቐፅ ምኽንያት ኣይኮነን።

ዓንቀፅ 122. ሓዳር ዝምድና ዘየሰፀብ ብዛዕባ ምጽኢ

1. ሓዳር እንተይፈፀመ ከም ሰብኣይን ሰበይትን ሓቢርካ ምንባር፣ ኣብ መንጎ ስጋ ኣዝማድ እቲ ወዲ ተባዕታይን ንል አንስተይትን ከምኡውን ኣብ መንጎ ስጋ ኣዝማድ እታ ንል አንስተይትን ወዲ ተባዕታይን ዋላ ሓንቲ ናይ ሓዳር ዝምድና ኣየሰፀብን፣
2. ኮይኑ ግና ዝምድና ሓዳር ኣብዘለሉ እዋን ንሓዳር ዝኸልክሉ ድንጋጌታት፣ ሓዳር እንተይተፈፀመ ከም ሰብኣይን ሰበይትን ሓቢርካ ምንባር ኣብ ዝህልወሉ እዋን'ውን ተፈፀምቲ ይኾኑ።

ዓንቀፅ 123. ወፃኢታት ሓብራዊ ናብረኦም ብዛዕባ ምሽፋን

ሓዳር እንተይፈፀመ ከም ሰብኣይን ሰበይትን ሓቢሮም ዝነበሩ ሰባት ወፃኢታት ሓብራዊ ናብረኦም ንምሽፋን ሕድሕዶም ከምዓቕምን ክእለቶምን ኣስተዋዕኦ ክገብሩ ኣለዎም።

ዓንቀፅ 124. ብዛዕባ ሓብራዊ ሃፍቲ

1. ብዛዕባ ንብረት ምምሕዳር ዝምልከት ዝገብሩዎ ውዕሊ ሕልው ኮይኑ፣ ሓዳር እንተይፈፀመ ከምሰብኣይን ሰበይትን ሓቢሮም ዝነበሩ ሰባት ንሰለስተ ዓመት ዘእክል ሓቢሮም እንተነበሮም፣ ሓቢሮም ኣብ ዝነበሩሉ እዋን ዘፍረዩዎ ንብረት ሓብራዊ ሃፍቶም ይኸውን።
2. ነዚ ዝፃባእ መረዳእታ ክሳብ ዘይቐረበ ሓቢሮም ኣብ ዝነበሩሉ ዝነበሮም ንብረት ሓቢሮም እንዳሃለዉ ከምዝተጠረዩ ሃፍቲታት ተጌሮም ይቐፁሩ፣
3. ሓዳር እንተይፈፀመ ከም ሰብኣይን ሰበይትን ሓቢሮም ዝነበሩ ወዲ ተባዕታይን ንል አንስተይትን ዘኣተውዎም ዕዳታት ሓቢሮም ኣብ ዝነበሩሉ እዋን ንሓብራዊ ናብረኦም ወይ ካብቲ ርክብ ንዝተወለዱ ቆልዑት መሰረታዊ ድሌት ንምምላእ ተባሂሉ ዝተኣተዉ ዕዳታት እንትኾኑ፣ ነቶም ዕዳታት ኣከፋፍላ ክልቲኦም ብሓባርን ብውልቅን ሓላፊነት ኣለዎም።

ዓንቀፅ 125. መሰል ምውራስ ዘየሰፀብ ብዛዕባ ምጽኢ

ሓዳር እንተይፈፀመ ከምሰብኣይን ሰበይትን ሓቢሮም ዝነበሩ ወዲ ተባዕታይን ንል አንስተይትን ኣብ ነንሕድሕዶም ዝኾነ ይኹን ዓይነት መሰል ምውራስ ዘሰፀብ ኣይኮነን።

3. አንድ ወንድና አንዲት ሴት በታወቀና በተደጋገመ ሁኔታ የሩካቤ ስጋ ግንኙነት መፈጸማቸው ብቻ በሁለቱ መካከል ጋብቻ ሳይፈጸም እንደባልና ሚስት ግንኙነት አላቸው ለማለት በቂ ምክንያት አይደለም።

አንቀጽ 122. የጋብቻ ዝምድና የሚያስከትል ስለመሆኑ

1. ጋብቻ ሳይፈጽሙ እንደባልና ሚስት ኣብሮ መኖር በወንድየውና በሴቲቱ የስጋ ዘመዶች መካከል እንዲሁም በሴትዮዋና በወንድየው የስጋ ዘመዶች መካከል አንዳችም የጋብቻ ዝምድና ኣያስከትልም፣
2. ሆኖም የጋብቻ ዝምድና ባለጊዜ ጋብቻን የሚከለክሉ ድንጋጌዎች፣ ጋብቻ ሳይፈጸም እንደባልና ሚስት ኣብሮ መኖር ባለ ጊዜም ተፈጻሚ ይሆናሉ።

አንቀጽ 123. የጋራ ኑሮ ወጪያቸውን ስለመሸፈን

ጋብቻ ሳይፈጽሙ እንደባልና ሚስት ኣብረው የሚኖሩ ሰዎች የጋራ ኑሮአቸውን ወጪ ለመሸፈን እያንዳንዳቸው እንደየአቅማቸውና ችሎታቸው ኣስተዋጽኦ ማድረግ ኣለባቸው።

አንቀጽ 124. ስለጋራ ሃብት

1. የንብረት ኣስተዳደራቸው ኣስመልክቶ የሚያደርጉት ውል እንደተጠበቀ ሆኖ ጋብቻ ሳይፈጽሙ እንደባልና ሚስት ኣብረው የሚኖሩ ሰዎች ለሶስት ዓመት ያክል ኣብረው ከኖሩ በግንኙነቱ ውስጥ እያሉ ያፈሩዋቸው ንብረቶች የጋራ ሀብታቸው ይሆናሉ፣
2. ተቃራኒ ማስረጃ እስካልቀረበ ድረስ ኣብረው በመኖር ላይ እያሉ የሚኖሯቸው ንብረቶች በግንኙነቱ ውስጥ እንደተፈሩ ሀብቶች ተደርገው ይቆጠራሉ፣
3. ጋብቻ ሳይፈጸሙ እንደባልና ሚስት ኣብረው የሚኖሩ ወንድና ሴት የሚገቧቸው ዕዳዎች ኣብረው በሚኖሩበት ጊዜ ለጋራ ኑሮአቸው ወይም ከግንኙነቱ የተወለዱ ልጆችን መሰረታዊ ፍላጎቶች ለማሟላት ሲባል የተገቡ ዕዳዎች ሲሆኑ፣ ለዕዳዎች ኣከፋፈል ሁለቱም በአንድነትና በተናጠል ኃላፊነት ኣለባቸው።

አንቀጽ 125. የመውረስ መብት የሚያስከትል ስለመሆኑ

ጋብቻ ሳይፈጸሙ እንደባልና ሚስት ኣብረው የሚኖሩ ወንድና ሴት በመካከላቸው ማናቸውም ዓይነት የመውረስ መብት የሚያስከትል ኣይደለም።

ዓንቀጽ 126. ሓባራዊ ንብረት ብዛዕባ ዘሰዕሶ ውፅኢት

አብዚ ሕጊ ዓንቀጽ 124 ንኡስ ዓንቀጽ (1) ብዝተመለከተ መሰረት ሓባራዊ ሃፍቲ አብ ዝፍጠረሉ እዋን ብዛዕባ እቲ ንብረት ምምሕዳር፣ አከፋፍላ ዕዳ ሳልሳይ ወገንን ከይዲ ንብረት ምዕራይን አመልኪቲ አብዚ ሕጊ አብ ሓዳር ብዛዕባ ዝፍጠር ሓባራዊ ንብረትን ከይዲ ምዕራይን ዝተገለፁ ድንጋጌታት (ዓንቀጽ 107-114) ተፈጻሚነት ይህልዎም።

ዓንቀጽ 127. ብዛዕባ ምውላድ ቆልዑት

ሓዳር እንተይተፈፀመ ከም ሰብኣይን ሰበይትን ሓቢሮም ካብ ዝነበሩ ወዲ ተባዕታይን ንል አንስተይትን ዝተወለዱ ቆልዑት ተወላድነቶም ዝረጋገፀ አብዚ ውሽጢ ሕጊ ብዛዕባ ተወላድነት አብ ዝብል ምዕራፍ ብዝተደንገገ መሰረት ይኸውን።

ዓንቀጽ 128. ብዛዕባ ርክብ ምቁራፅ

1. ሓዳር እንተይተፈፀመ ከም ሰብኣይን ሰበይትን ሓቢሮም ዝነበሩ ወዲ ተባዕታይን ንል አንስተይትን ርክቦም አብ ዝኾነ እዋን ክቋረፅ ክገብሩ ይኸእሉ፣
2. አብዚ አዋጅ ዓንቀጽ 124 ብዛዕባ ሓባራዊ ሃፍቲ ዝተገለፀ ሕልው ኮይኑ እቲ ርክብ ክቋረፅ ዝገበረ ወገን ጥፍኣት እንድሕር ዘይፈጸመ ካሕሳ ክኸፍል ኣይግደድን።

ዓንቀጽ 129. ርክብ ብዛዕባ ምንባር ዝቐርብ መርተዖ

1. ሓዳር እንተይተፈፀመ ከም ሰብኣይን ሰበይትን ሓቢርካ ብዛዕባ ምንባር ኩነታት ርክብ ምንባር ብምርግጋፅ ምርዳእ ይከኣል፣
2. ሓደ ወዲ ተባዕታይን ሓንቲ ንል አንስተይትን ሓዳር እንተይተፈፀመ ከም ሰብኣይን ሰበይትን ሓቢሮም ይነበሩ'ዮም ዝበሃል ብሕጋዊ መንገዲ ዝተኣተታዉ እኳ እንተዘይኮኑ ከም ኩነታት ሰብ ሓዳር ኮይኖም እንትራኣዩን ብቤተሰቦምን ብሕብረተሰብን ከምዝተማራዓዉ ሰባት ዝነበሩ'ዮም ኢሎም እንትግምትዎም እዩ።
3. አብዚ ዓንቀጽ ንኡስ ዓንቀጽ 2 ዝተመለከተ ኩነታት ምንባር ሓዲኡ ወገን ከረድእ እንተኸኢሉ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ከም ሰብኣይን ሰበይትን ሓቢሮም ዝነበሩ እዮም ብምባል ሕጋዊ ግምት ይወስድ፣
4. አብዚ ዓንቀጽ ንኡስ ዓንቀጽ (3) ዝተመለከተ ሕጋዊ ግምት ብዝኾነ ዓይነት ዘተአማምን መረዳእታ ብምቕራብ ርክብ ዘይምንባር ብምርዳእ ምፍራስ ይከኣል።

አንቀጽ 126. የጋራ ንብረት ስለሚሰከትለው ውጤት

በዚህ ህግ አንቀጽ 124 ንዑስ አንቀጽ (1) በተመለከተው መሰረት የጋራ ሀብት በሚፈጠርበት ጊዜ ስለንብረቱ አስተዳደር፣ የሶስተኛ ወገን ዕዳ አከፋፈልና ንብረት ማጣራት ሂደት በዚህ ህግ በጋብቻ ስለሚፈጠር የጋራ ንብረትና የማጣራት ሂደት የተነገሩት ድንጋጌዎች (አንቀጽ 107-114) ተፈጻሚነት ይኖራቸዋል።

አንቀጽ 127. ልጆች ስለመወለድ

ጋብቻ ሳይፈጸም እንደባልና ሚስት አብረው ከሚኖሩ ወንድና ሴት የተወለዱት ልጆች ተወላጅነታቸው የሚያረጋገጠው በዚህ ህግ ስለመወለድ በሚለው ምዕራፍ ውስጥ በተደነገገው መሰረት ይሆናል።

አንቀጽ 128. ግንኙነት ስለመቋረጥ

1. ጋብቻ ሳይፈጸም እንደባልና ሚስት አብረው የሚኖሩ ወንድና ሴት በማንኛውም ጊዜ ግንኙነታቸው እንዲቋረጥ ማድረግ ይችላሉ፣
2. በዚህ አዋጅ አንቀጽ 124 ስለጋራ ሀብት የተነገረው እንደተጠበቀ ሆኖ ግንኙነቱ እንዲቋረጥ ያደረገው ወገን ጥፋት ካልፈጸመ በስተቀር ካሳ እንዲከፍል አይገደድም።

አንቀጽ 129. ግንኙነት ስለመኖሩ የሚቀርብ ማስረጃ

1. ጋብቻ ሳይፈጸም እንደባልና ሚስት አብሮ ስለመኖር፣ የግንኙነቱ ሁኔታ መኖሩን በማረጋገጥ ማስረዳት ይቻላል፣
2. አንድ ወንድና አንዲት ሴት ጋብቻ ሳይፈጽሙ እንደባልና ሚስት አብረው ይኖራሉ የሚባለው ምንም እንኳን በሕጋዊ መንገድ የተጋቡ ባይሆኑም እንደተጋቡ ሰዎች ሁኔታ ሆነው ሲታዩና ቤተዘመዶቻቸውና ማኅበረሰቡ እንደተጋቡ ሰዎች የሚኖሩ ናቸው ብለው ሲገምቷቸው ነው፣
3. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 2 የተመለከተው ሁኔታ መኖሩን አንደኛው ወገን ለማስረዳት የቻለ እንደሆነ፣ ማሕበራዊ ፍርድ ቤቱ እንደባልና ሚስት አብረው የሚኖሩ ናቸው በማለት የህግ ግምት ይወስዳል፣
4. በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ (3) የተመለከተውን የህግ ግምት ማናቸውም ዓይነት አስተማማኝ ማስረጃ በማቅረብ ግንኙነት ያለመኖሩን በማስረዳት ማፍረስ ይቻላል።

ዓንቀፅ 130. ሓዳር እንተይተፈፀመ ዝግበሩ ካልኡት ርክባት

1. ካብ ስርዓት ሓዳር ወይ ሓዳር እንተይተፈፀመ ከም ሰብኣይን ሰበይትን ሓቢርካ ካብ ምንባር ወፃኢ ኣብ መንጎ ሓደ ወዲ ተባዕታይን ሓንቲ ንል ኣንስተይትን ዝግበሩ ካልኡት ርክባት ኣብ ቅድሚ ሕጊ ምንም ዓይነት ውፅኢት ኣይህልዎምን፤
2. ኣብዚ ሕጊ ብዛዕባ ውላድ ጡብ ወይ ውላድ ብዛዕባ ምቕባል ዝተወሰኑ ድንጋጌታት ሕልዋት ኮይኖም ብኸምዚ ዓይነት ርክብ ዝተወለዱ ህፃናት ብዘይካ ምስ ኣዲኦም ምስ ካልእ ሰብ ዝኾነ ዓይነት ሕጋዊ ርክብ ኣይህልዎምን።

ምዕራፍ ሾሞንተ

ኣብ ሓዳርን ኣብ ፍትሕን ከምኡውን ኣብ ሓዳር እንተይተፈፀመ

ከም ሰብኣይን

ሰበይትን ሓቢርካ ብምንባር ዝለዓሉ ክርክራት ብዛዕባ ምውሳን

ክፍሊ ሓደ

ሓፈሻዊ

ዓንቀፅ 131. ተፈፃሚነት ብዛዕባ ዝህልዎ ሕጊ

ኣብዚ አዋጅ ዝተመልከቱ ስነ-ስርዓት ድንጋጌታት ሕልዋት ኮይኖም ኣብዚ ሕጊ ውሽጢ ኣብ ልዕሊ ዝተመልከቱ ዋኒናት ኣብ ዝለዓሉ ክርክራት ድንጋጌታት ስነ-ስርዓት ፍትሃብሂር ሕጊ ኢትዮጵያ ተፈፃሚነት ኣለዎም።

ዓንቀፅ 132. ብዛዕባ ምዕራይ ሃፍቲ ሰብኣይ ሰበይትን ዝተደንገጉ

ተፈፀሚ ምዃናም

1. ሓዳር ዝፈረሰ ብፍትሕ ዋላ እንተዘይኮነ ምዕራይ ሃፍቲ ሰብኣይን ሰበይትን ዝምልከት ኣብዚ ሕጊ ምዕራፍ 5 ክፍሊ-ክልተ ዝተደንገጉ ከከም ኣግባብነቶም ተፈፀምቲ ይኾኑ፤
2. ብፍላይ ሓዳር ዝፈረሰ ብምኽንያት ሞት ኣብ ዝኾነሉ እዋን ኣብ መንጎ ብህይወት ዘሎ በዓል ሓዳሩን ወረስቲ መዋትን ኣብ ንብረት ክፍፍል ብዝተመልከተ ክርክር እንትለዓል፣ ብዛዕባ ምዕራይ ሃፍቲ ሰብኣይን ሰበይትን ኣብ ምዕራፍ 5 ክፍሊ ክልተ እዚ ሕጊ ዝተደንገጉ ከከም ኣግባብነቶም ተፈፀምቲ ይኾኑ።

ዓንቀፅ 133. ብዛዕባ ክርክር ሰብኣይን ሰበይትን ዝረኣዩሉ ኣግባብ

ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ክርክር ሰብኣይን ሰበይትን ኣብዝርእየሉ እዋን ከምኡነታቱ ኣድላይ ኮይኑ እንትረኽቦ፣ ሰብኣይን ሰበይትን ብሓባር ወይ ነንሕድ ሕደም እንተዘራርብ ወይ ነቲ ዋኒን እንትምርምርን ምስክር እንትሰምዕን ብዕዕው መጋባእያ ይኸውን።

አንቀጽ 130. ጋብቻ ሓዳርን ህፃናትን ብኣብነት

2. ከጋብቻ ስርዓት ወይም ጋብቻ ሳይፈጸም እንደባልና ሚስት ኣብሮ ከመኖር ውጪ በኣንድ ወንድና በኣንዲት ሴት መካከል የሚደረጉ ሌሎች ግንኙነቶች በህግ ፊት ምንም ዓይነት ውጤት ኣይኖራቸውም።
2. በዚህ ህግ ስለጉድፈቻ ልጅ ወይም ልጅነትን ስለመቀበል የተወሰኑት ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆነው ከእንደዚህ ያለ ግንኙነት የተወለዱ ህፃናት ከእናታቸው በስተቀር ከሌላ ሰው ጋር ማናቸውም ዓይነት ህጋዊ ግንኙነት ኣይኖራቸውም።

ምዕራፍ ስምንት

በጋብቻ እና በፍቺ እንዲሁም ጋብቻ ሳይፈጸም እንደባልና ሚስት

ኣብሮ በመኖር

የሚነሱ ክርክሮችን ስለመወሰን

ክፍል አንድ

ጠቅላላ

አንቀጽ 131. ተፈፃሚነት ስለሚኖረው ህግ

በዚህ አዋጅ የተመለከቱት የስነ-ስርዓት ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆነው በዚህ ህግ ውስጥ በተመለከቱት ጉዳዮች ላይ ለሚነሱ ክርክሮች የኢትዮጵያ የፍትሕብሂር ስነ-ስርዓት ህግ ድንጋጌዎች ተፈጻሚነት ይኖራቸዋል።

አንቀጽ 132. የባልና ሚስትን ሀብት ስለማጣራት የተደነገጉት

ተፈጻሚ ስለመሆናቸው

1. ጋብቻ የፈረሰው በፍቺ ባይሆንም የባልና ሚስትን ሀብት ስለማጣራት ከዚህ በላይ በምዕራፍ 5 ክፍል ሁለት የተደነገጉት እንደየኣግባብነታቸው ተፈጻሚ ይሆናሉ፤
2. በተለይም ጋብቻው የፈረሰው በሞት በሆነ ጊዜ በህይወት ባለው ተጋቢ እና በሚች ወራሾች መካከል የንብረት ክፍፍልን በተመለከተ ክርክር የተነሳ እንደሆነ፣ የባልና ሚስትን ሀብት ስለማጣራት በዚህ ህግ በምዕራፍ 5 ክፍል ሁለት ላይ የተደነገጉት እንደየኣግባብነታቸው ተፈጻሚ ይሆናሉ።

አንቀጽ 133. የባልና ሚስት ክርክር ስለሚታይበት ሁኔታ

ማሕበራዊ ፍርድ ቤቱ የባልና ሚስትን ክርክር በሚያይበት ጊዜ እንደነገሩ ሁኔታ አስፈላጊ ሆኖ ካገኘው፣ ባልና ሚስቱን በኣንድነት ወይም በተናጠል ሲያነጋግር ወይም ጉዳዩን ሲመረምርና ምስክር ሲሰማ በዝግ ችሎት ይሆናል።

ዓንቀጽ 134. ብዛዕባ አወሃህባ ውሳኔ

ማሕበራዊ ቤት ፍርድ አድላይን ግብ-እን ኮይኑ እንትርኽቦ ፍትሕ አብ ዝውሰነሉ እዋን ናይቶም ሰብ ሓዳርን ወይ ኣዝማዶምን ዕቡቕ ሽም ንምሕላው ዝርዝር ጉዳያት ካብ ምቅላዕ ብምቕጣብ ውሳኔ ፍትሕ ንምግብ ዘኸለሉ ምክንያታት ምህላዎም ጥራሕ አብ ውሳኔኡ ከስፍር ይኸእል።

ዓንቀጽ 135. ብዛዕባ ይግባኢ

ማሕበራዊ ቤት ፍርድ ፍትሕ ምውሳኔ ጥራሕ መሰረት ብምግባር ይግባኢ ምሕታት ኣይከኣልን።

ዓንቀጽ 136. ማሕበራዊ ቤት ፍርድ ብዛዕባ ህፃናት ኣተሓላልዋን ኣታሓሕዛን ብዝምልከት ዝህቦ ውሳኔ

1. ማሕበራዊ ቤት ፍርድ ሓዳር ክፈርስ እንትውሰን ህፃናት ምስ መን ክነብሩ ከምዝግባእ፣ ብዛዕባ ትምህርቶምን ኣተሓላልዋ ጥዕኔኦምን፣ ብዛዕባ ቀለቦምን ብሓፈሻ ብዛዕባ ኣነባብረኦምን ከምኡ'ውን ወለድን ደቆምን ክጠያየቹ ብዛዕባ ዘለዎም መሰል ክውስን ኣለዎ።
2. ማሕበራዊ ቤት ፍርድ ኣብዚ ዓንቀጽ ንኡስ ዓንቀጽ 1 ብዝተመልከተ ኩነታት ውሳኔ አብ ዝህበሉ እዋን ናይ ወለዲ ኣታዊ፣ ዕድመ፣ ጥዕናን ኩነታት መነባብሮን ከምኡ'ውን ዕድመ ህፃናትን ጥቕምን ድሌቶምን ዝሕለወሉ ኩነታት ከገናዝብ ኣለዎ።
3. ማሕበራዊ ቤት ፍርድ ብመሰረት እዚ ዓንቀጽ ብዛዕባ ህፃናት ኣታሓሕዛን ኣተሓላልዋን ዝህቦ ውሳኔ ብምክንያት ምልውዋጥ ኩነታት ብምግባር ዝቐርብ ሕቶ ክማሓየሽ ወይ ክልወጥ ይኸእል።

ዓንቀጽ 137. ሓዳር እንተይተፈፀመ ከምሰብኣይ ን ሰበይትን ሓቢርካ ብዛዕባ ምንባር

ኣብዚ ክፍሊ ዝተመልከቱ ድንጋጌታት ከከም ኣግባብነቶም ኣብ ልዕሊ ሓዳር እንተይተፈፀመ ከም ሰብኣይን ሰበይትን ሓቢሮም ኣብ ዝነብሩ ሰባት'ውን ተፈፀምቲ ይኾኑ።

ክፍሊ ክልተ

ብዛዕባ ስልጣን ቤት ፍርድ

ዓንቀጽ 138. ዝፀንዕ ሓዳር ምህላው

1. ሓዳር ዝተፈፀመ ወይ ዝፀንዕ ብዛዕባ ምዃኑ ክርክር እንድሕር ተላሂሉ ነቲ ዋኒን ሪኡ ክውስን ስልጣን ዝህልዎ ማሕበራዊ ቤት ፍርድ ጥራሕ እዩ።
2. ማሕበራዊ ቤት ፍርድ ማለት ብአዋጅ ቁፅሪ 32/1990 ዝተጣየሽ ቤት ፍርድ እዩ።

አንቀጽ 134. ስለውሳኔ

ማሕበራዊ ፍርድ ቤቱ አስፈላጊና ተገቢ ሆኖ ሲያገኘው ፍቺ በሚወሰንበት ጊዜ የተጋቢዎችን ወይም የዘመዶቻቸውን መልካም ስም ለመጠበቅ ዝርዝር ጉዳዮችን ከመተቸት በመቆጠብ ፍቺውን ለመወሰን የሚያስችሉ ምክንያቶች መኖራቸውን ብቻ በውሳኔው ላይ ሊያስፍር ይችላል።

አንቀጽ 135. ስለይግባኝ

ማሕበራዊ ፍርድ ቤቱ ፍቺ መወሰኑን ብቻ መሰረት በማድረግ ይግባኝ መጠየቅ አይቻልም።

አንቀጽ 136. የልጆችን አጠባበቅና አያያዝ በሚመለከት ማሕበራዊ ፍርድ ቤቱ ስለሚሰጠው ውሳኔ

1. ማሕበራዊ ፍርድ ቤቱ ጋብቻውን እንዲፈርስ ሲወስን ልጆች ከማን ጋር ሊኖሩ እንደሚገባ፣ ስለትምህርታቸው እና ስለጤናቸው አጠባበቅ ስለቀለባቸውና ባጠቃላይ ስለአኗኗራቸው እንዲሁም ወላጆችና ልጆቻቸው ለመጠያየቅ ስላላቸው መብት መወሰን አለበት፤
2. ማሕበራዊ ፍርድ ቤቱ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 በተመለከተው ሁኔታ ውሳኔ በሚሰጥበት ጊዜ የወላጆችን የገቢ፣ የዕድሜ፣ የጤና እና የአኗኗር ሁኔታ እንዲሁም የልጆቹን ዕድሜ፣ ጥቅማቸውና ፍላጎታቸው የሚጠበቅበት ሁኔታ ማገናዘብ ይኖርበታል፤
3. ማሕበራዊ ፍርድ ቤቱ በዚህ አንቀጽ መሰረት ስለልጆች አያያዝና አጠባበቅ የሚሰጠው ውሳኔ የሁኔታዎች መለወጥን ምክንያት በማድረግ በሚቀርብ ጥያቄ ሊሻሻል ወይም ሊለወጥ ይችላል።

አንቀጽ 137. ጋብቻ ሳይፈጸም እንደባልና ሚስት አብሮ ስለመኖር በዚህ ክፍል የተመለከቱት ድንጋጌዎች እንደየ አግባብነታ ቸው ጋብቻ ሳይፈጸም እንደባልና ሚስት አብረው በሚኖሩ ሰዎችም ላይ ተፈጻሚ ይሆናሉ።

ክፍል ሁለት

ስለፍርድ ቤት ስልጣን

አንቀጽ 138. የሚጸና ጋብቻ ስለመኖሩ

1. ጋብቻ የተፈጸመ ወይም የሚጸና ስለመሆኑ ክርክር የተነሳ እንደሆነ ጉዳዩን አይቶ ለመወሰን ስልጣን የሚኖረው ማሕበራዊ ፍርድ ቤት ብቻ ነው።
2. ማህበራዊ ፍርድ ቤት ማለት በአዋጅ ቁጥር 32/1990 የተቋቋመ ፍርድ ቤት ነው።

ዓንቀፅ 139. ሓዳር እንተይተፈፀመ ከም ሰብአ ይን ሰበይትን

ሓቢርካ ምንባር

1. አብ መንጎ ሓደ ወዲ ተባዕታይን ሓንቲ ንል አንስተይትን ሓዳር እንተይተፈፀመ ከም ሰብአይን ሰበይትን ሓቢርካ ምንባር ርክብ ብዛዕባ ምንባር ክርክር እንድሕር ተላዲሉ ነቲ ዋኒን ራኡ ክውሰን ስልጣን ዝህልዎ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ጥራሕ'ዩ።
2. ከምኡ'ውን ብምኽንያት እዚ ርክብ ንዝለዓሉ ሞኅታት ውሳኔ ዝህብ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ጥራሕ እዩ።

ዓንቀፅ 140. ሕቶ ፍትሕ፣ ብምኽንያት ፍትሕ ዝለዓል ክትዓት

ፍትሕ ንምፍፃሙ ምርግጋዕን

1. ብሰብአይን ሰበይትን ወይ ካብ ክልቲኦም ብሓዲኦም ዝቐርብ ሕቶ ፍትሕ ንክውሰን ዝቐርብ ናብ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ጥራሕ እዩ፤
2. ብምኽንያት ፍትሕ ዝለዓል ክትዕ ዝቐርብ ናብቲ ውሳኔ ፍትሕ ዝሃበ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ'ዩ።
3. ውሳኔ ፍትሕ ዝተውሃበ ምዃኑን ዘይምዃኑን ምርግጋዕ ዝኸለል ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ'ዩ።

ዓንቀፅ 141. ኣብ ውሽጢ ሓዳር ዝፍጠር ዘይምርድዳእ

1. ኣብ መንጎ ሰብአይን ሰበይትን ኣብ ውሽጢ ሓዳር ዝለዓሉ ፀገማት መርሚሮም ዳይነት ዝህቡ ኣብቲ ሰብአይን ሰበይትን ዝነበሩሉ ዝርከቡ ዳያኑ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ እዮም፤
2. ሰብአይን ሰበይትን ጉዳዮም ብውልቀ ብዝመረፅዎም ሽማግሌታት ክረኣዮሎም እንተደልዮም ግና ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝተገለፀ ድንጋገ ዝኸለከሎም ኣይኸውንን።

ዓንቀፅ 142. ብምኽንያት ሞት ዝፈርስ ሓዳር

ሓዳር ዝፈረሰ ብምኽንያት ሞት ሰብአይ ወይ ሰበይቲ ኣብ ዝኾነሉ እዋን ነዚ ስዒቡ ዝለዓል ክትዕ ዝቐርብ ናብ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ እዩ። ከምኡ'ውን ነዚ መርሚሩ ውሳኔ ክህብ ስልጣን ዘለዎ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ እዩ።

ምዕራፍ ትሻዓተ

ብዛዕባ ሓዳር ምዝገባ

ዓንቀፅ 143. ዓይነት መርትዖ ሓዳር

1. ሓዳር ዝተፈፀመ ምዃኑ ዘጠራጥር ወይ ዘካትዕ ኮይኑ እንትርክብ ምስክር ወረቐት ሓዳር ምዝገባ ብምቕራብ ይረጋገፅ፤

አንቀጽ 139. ጋብቻ ማሕበራዊ ቤት ፍርድ

1. በአንድ ወንድና በአንዲት ሴት መካከል ጋብቻ ሳይፈጸም እንደባልና ሚስት አብሮ የመኖር ግንኙነት ስለመኖሩ ክርክር የተነሳ እንደሆነ ጉዳዩን አይቶ ለመወሰን ስልጣን የሚኖረው ማሕበራዊ ፍርድ ቤት ብቻ ነው፤
2. እንዲሁም በዚህ ግንኙነት ምክንያት ለሚነሱ ክርክሮች ውሳኔ የሚሰጠው ማሕበራዊ ፍርድ ቤት ብቻ ነው።

አንቀጽ 140. የፍቺ ጥያቄ፣ በፍቺ ምክንያት የሚነሱ ክርክሮችና

ፍቺ መፈጸሙን ማረጋገጥ

1. በባልና ሚስት ወይም ከሁለቱ በአንደኛው የሚቀርብ የፍቺ ጥያቄ እንዲወሰን የሚቀርበው ወደ ማሕበራዊ ፍርድ ቤት ብቻ ነው፤
2. በፍቺ ምክንያት የሚነሳ ክርክር የሚቀርበው ወደ የፍቺ ውሳኔ ለሰጠው ማሕበራዊ ፍርድ ቤት ነው፤
3. የፍቺ ውሳኔ የተሰጠ መሆኑና አለመሆኑን ማረጋገጥ የሚችል ማሕበራዊ ፍርድ ቤት ነው።

አንቀጽ 141. በጋብቻ ውስጥ ስለሚፈጠሩ አለመግባባቶች

1. በባልና ሚስት መካከል በትዳራቸው ውስጥ የሚነሱ ችግሮች መርምረው ዳኝነት የሚሰጡ ባልና ሚስት በሚኖሩበት ቦታ የሚገኙ የማሕበራዊ ፍርድ ቤት ዳኞች ናቸው፤
2. ባልና ሚስት ጉዳያቸው በግል በመረጥዋቸው ሽማግሌዎች እንዲታይላቸው ከፈለጉ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 የተገለጸው ድንጋጌ የሚከለክላቸው አይሆንም።

አንቀጽ 142. በሞት ምክንያት የሚፈርስ ጋብቻ

ጋብቻ የፈረሰው በባል ወይም ሚስት ሞት ምክንያት በሆነበት ጊዜ ይህን ተከትሎ የሚነሳ ክርክር የሚቀርበው ወደ ማሕበራዊ ፍርድ ቤት ነው። እንዲሁም ይህንን መርምሮ ውሳኔ የመስጠት ስልጣን ያለው ማሕበራዊ ፍርድ ቤት ነው።

ምዕራፍ ዘጠኝ

ስለጋብቻ ምዝገባ

አንቀጽ 143. የጋብቻ ማስረጃ ዓይነት

1. ጋብቻ የተፈጸመ ለመሆኑ የሚያጠራጥር ወይም የሚያከራክር ሆኖ ሲገኝ የጋብቻ ምዝገባ የምስክር ወረቀት በማቅረብ ይረጋገጣል፤

2. ምስክር ወረቀት ሓዳር ምዝገባ እንተጠፈሉ በቶም አብቲ ምዝገባ ምስክር ወረቀት ሓዳር ዝፈረሙ መሰኻኽር ወይ ነቲ ሓዳር ዝመዝገበ ሰራሕተኛ ብምምስካር ሓዳር ዝተፈፀመ ምዃኑ ምርግጋፅ ይክእል።

ክፍሊ ሓደ

አመዳደባ ሰራሕተኛታት ምዝገባ ሓዳር

ዓንቀፅ 144. ብብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝምደቡ

ብዛዕባ ምዃናም

1. ብብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝምደቡ ሰራሕተኛታት ምዝገባ ሓዳር መንግስቲ አድላይ እዩ አብ ዝበሎ ቦታ ቤት ፅሕፈት ከጣይሽ ይኸእል፤
2. አብ ሕድሕድ ቤት ፅሕፈት ዝምደቡ ዋናን ሓገዝን ሰራሕተኛታት ሓዳር ምዝገባ እንትህልው፤ ዋና ሓዳር መዝጋቢ ሰራሕተኛ ብዝኾነ ምክንያት አብ ስርሑ አብዘይርከበሉ እዋን ሓጋዚ ሰራሕተኛ ሓዳር ምዝገባ ተተኪኡ ይሰርሕ፤
3. እቲ ዋና ሰራሕተኛ ሓዳር ምዝገባ አብ ዘይህልዉ እዋን ሓጋዚ ሰራሕተኛ ሓዳር ምዝገባ ዝፍፅሞ ምዝገባ ማዕረ ተቐባልነትን ዋጋን ይህልዎ፤
4. ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ አድላይ ኮይኑ እንትረኽቦ ሰራሕቲ ሓዳር ምዝገባ አግባብ አለዎ ንዝብሎ ቢሮ ወይ ቤት ፅሕፈት ብሓላፊነት ክህቦ ይኸእል'ዩ።

ዓንቀፅ 145. ብዛዕባ ምዝገባ ፍትሕ፤ ልደትን ሞትን

ምዝገባ ፍትሕ፤ ልደትን ሞትን አብ አንቀፅ 144 ብዝተጠቀሰ ሰራሕተኛ ምዝገባ ሓዳር ብተመሳሳሊ አግባብ ዝፍፀም ይኸውን።

ክፍሊ ክልተ

ተግባር ሰራሕተኛ ሓዳር ምዝገባ

ዓንቀፅ 146. መትከል

1. ተግባር ሰራሕተኛ ሓዳር ምዝገባ አብቲ ዝተመደበሉ ቤት ፅሕፈት ዝፍፀም ሓዳር ምምዝጋብን ሰነዳት ዓቕብካ ምቕማጥን'ዩ ፤
2. ሰብ ሓዳር ወይ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ አብ ዝሓትዎ እዋን ትኽክለኛ ቅዳሕ ሓዳር ምዝገባ ይህብ።

ዓንቀፅ 147. ኢታሓሕዛ ሰነድ ምዝገባ

አብ ሕድሕድ ቤት ፅሕፈት ዝምደቡ ሰራሕተኛታት ምዝገባ ሓዳር ነዚ ስራሕ ሞራሕ ዝውዕል ዝተፈለየ መዝገብ ይህልዎም።

2. የጋብቻ ምዝገባ መሰከር ወረቀት ላይ የፈረሙ ምስክሮች ወይም ጋብቻውን የመዘገበ ሰራተኛ በማስመስከር ጋብቻ የተፈጸመ መሆኑን ማረጋገጥ ይቻላል።

ክፍል አንድ

የጋብቻ ምዝገባ ሰራተኞች አመዳደብ

አንቀጽ 144. በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት

ስለመመደባቸው

1. በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የሚመደቡ የጋብቻ ምዝገባ ሰራተኞች መንግስት አስፈላጊ ነው በሚለው ቦታ የጋብቻ ምዝገባ ጽህፈት ቤት ሊያቋቁም ይችላል፤
2. በእያንዳንዱ ጽህፈት ቤት የሚመደቡ ዋና እና ረዳት የጋብቻ ምዝገባ ሰራተኞች ሲኖሩ፤ ዋና የጋብቻ መዝጋቢ ሰራተኛ በሆነ ምክንያት በስራ ገበታው በማይገኝበት ጊዜ ረዳት የጋብቻ መዝጋቢ ሰራተኛው ተተክቶ ይሰራል፤
3. ዋናው የጋብቻ ምዝገባ ሰራተኛ በማይኖርበት ጊዜ ረዳት የጋብቻ ምዝገባ ሰራተኛው የሚያከናውነው ምዝገባ እኩል ተቀባይነትና ዋጋ ይኖረዋል፤
4. የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት አስፈላጊ ሆኖ ሲያገኘው የጋብቻ ምዝገባ ሰራዎች አግባብነት አለው ለሚለው ቢሮ ወይም ጽህፈት ቤት በኃላፊነት ሊሰጠው ይችላል።

አንቀፅ 145. ስለፍትህ ልደትና ሞት ምዝገባ

የፍትህ ልደትና ሞት ምዝገባ በአንቀፅ 144 በተጠቀሰው የጋብቻ መዝጋቢ ሰራተኛ በተመሳሳይ አግባብ የሚፈፀም ይሆናል።

ክፍል ሁለት

የጋብቻ ምዝገባ ሰራተኛ ተግባር

አንቀጽ 146. መሰረቱ

1. የጋብቻ ምዝገባ ሰራተኛ ተግባር በተመደበበት ጽህፈት ቤት የሚፈጸምውን ጋብቻ መመዝገብና ሰነዶች ጠብቆ ማስቀመጥ ነው፤
2. ተጋቢዎች ወይም ፍርድ ቤት በሚጠይቁት ጊዜ የጋብቻ ምዝገባው ትክክለኛና ቅጅ ይሰጣል።

አንቀጽ 147. የምዝገባ ሰነድ አያያዝ

በእያንዳንዱ ጽህፈት ቤት የሚመደቡ የጋብቻ ምዝገባ ሰራተኞች ለዚህ ስራ ብቻ የሚውል የተለየ መዝገብ ይኖራቸዋል።

ዓንቀጽ 148. ሰነድ ሓዳር ምዝገባ ክሕደም ዝግባእ ዝርዝር ነገራት

1. ሙሉእ ሽም ሰብአይን ሰበይትን፣ ዝተወለድሉ ዕለትን ቦታን፣
2. ሓዳር እንትፍፀም ዝነበሩ መሰኻኸር ሽም፣
3. ሓዳር ዝተፈፀመሉ ቦታ፣
4. ሓዳር ዝተፈፀመሉ ዕለትን ዓመተ ምህረትን፣
5. ሽምን ፊርማን ስነ-ስርዓት ሓዳር እንትፍፀም ወይ ብድሕሪኡ ነቶም ተማራዓውትን መሰኻኸርን ተቐቢሉ ዘፈራረሞም ሰራሕተኛ ምዝገባ ሓዳር።

ዓንቀጽ 149. ዝተፈፀመ ሓዳር ዝምዝገበሉ እዋን

1. ብዝኾነ ስርዓት ሓዳር ዝፈፀሙ ሰብአይን ሰበይትን ኣብቲ ሓዳር ዝተፈፀመሉ ዕለት ወይ ድሕሪኡ ኣብ ሓዳር ዝተፈፀመሉ ቦታ ወይ ኣብዝነብርሉ ቦታ ናብ ዝርከብ ቤት ፅሕፈት ሓዳር ምዝገባ ብኣካል ብምቕራብ ክምዝገቡ ኣለዎም።
2. ኣብ ንኡስ ኣንቀፅ 1 ዝተጠቐሰ ሕልው ኮይኑ እቲ ምዝገባ ዝካየድ ሓዳር ካብዝተፈፀመሉ ዕለት ጀሚሩ ኣብ ውሽጢ ሽድሽተ ወርሒ ጥራሕ ክኸውን ኣለዎ።

ዓንቀጽ 150. ተቐባልነት ሓዳር

ኣብ ቤት ፅሕፈት ሓዳር ምዝገባ ቀሪቡ ሕጋዊ መዐቀኒታት ኣማለኡ ዝተመዝገበ ሓዳር ሙሉእ ተቐባልነት ኣለዎ።

ዓንቀጽ 151. ግቡእ ሓዳር መዝጋቢ ሰራሕተኛ

1. ኣብ ኢዱ ዝርከቡ ሰነዳት ሓዳር ምዝገባ ብግቡእን ብጥንቃቄን ምሓዝ፣
2. ኣብ ሓለውኡ ዝርከቡ ሰነዳት ሓዳር ምዝገባ ብሕጊ ኣብ ዝተወሰነሉ እዋን ውሽጢ ናብ ብልፅሒኡ ዘሎ ሓዳር ምዝገባ መሓውር ምትሕልላፍ፣
3. ኣብ ኢዱ ዝርከቡ ሰነዳት ምዝገባ ሓዳር ብተፈጥሮ ይኹን ብኻልኦት ምክንያታት ጉድኣት እንተበዒሉዎም ብቕልጡፍ ናብ ብልፅሒኡ ዘሎ ኣካል ሪፖርት ምግባር፣
4. ኣብ መንጎ ተመራዓውቲ፦
  - ሀ) ካለእ ስሩዕ ሓዳር ዘይብሎም ምዃኖም፣
  - ለ) ዝምድና ስጋ ወይ ሓዳር ዘይብሎም ምዃኖም፣
  - ሐ) ተመራዓውቲ ዕድሚኦም 18 ዓመት ዝመልእ ምዃኑ፣
  - መ) ተመራዓውቲ ብኣካል ዝቐረቡ ምዃኖምን፣
  - ረ) መሰኻኸር ኣብ ቅድሚ ተመራዓውቲ ምስክርነቶም ዝሃቡ ምዃኖም ናይ ምርግጋዕ ኣላፊነት ኣለዎ።

www.abbyssinialaw.com
አንቀጽ 148. የጋብቻ ምዝገባ ሰነድ ሊይዛቸው የሚገባ ዝርዝር**ነገሮች**

1. የባልና ሚስት ሙሉ ስም፣ የተወለዱበት ዕለትና ቦታ፣
2. ጋብቻው ሲፈጸም የነበሩ ምስክሮች ስም፣
3. ጋብቻው የተፈጸመበት ቦታ፣
4. ጋብቻው የተፈጸመበት ዕለትና ዓመተ ምህረት፣
5. የጋብቻው ስነ-ስርዓት ሲፈጸም ወይም ከዛ በኋላ ተጋቢዎቹንና ምስክሮቹን ተቀብሎ ያፈራረማቸው የጋብቻ ምዝገባ ሰራተኛ ስምና ፊርማ።

አንቀጽ 149. የተፈጸመው ጋብቻ የሚመዘገብበት ጊዜ

1. በማንኛውም ስርዓት ጋብቻ የፈጸሙ ባልና ሚስት ጋብቻ በተፈጸመበት ዕለት ወይም ከዛ በኋላ ጋብቻ በተፈጸመበት ቦታ ወይም በሚኖሩበት ቦታ ወደሚገኘው የጋብቻ ምዝገባ ጽህፈት ቤት በኣካል በመቅረብ መመዝገብ ኣለባቸው።
2. በንኡስ ኣንቀፅ 1 የተጠቀሰው እንደተጠበቀ ሆኖ ምዝገባው የሚካሄደው ጋብቻው ከተፈፀመበት ቀን ጀምሮ በስድስት ወራት ውስጥ ብቻ መሆን ኣለበት።

አንቀጽ 150. የጋብቻው ተቀባይነት

በጋብቻ ምዝገባ ጽህፈት ቤት ቀርቦ ሕጋዊ መስፈርቶችን አሟልቶ የተመዘገበ ጋብቻ ሙሉ ተቀባይነት ኣለው።

አንቀጽ 151. የጋብቻ ምዝገባ ሰራተኛ ግዴታ

1. በእጁ ላይ የሚገኙትን የጋብቻ ምዝገባ ሰነዶች በተገቢውና በጥንቃቄ መያዝ፣
2. በእርሱ ጥበቃ የሚገኙትን የጋብቻ ምዝገባ ሰነዶች በህግ በተወሰነለት ጊዜ ውስጥ ከእርሱ በላይ ወደኣለው የጋብቻ መዝጋቢ ኣካል ማስተላለፍ፣
3. በእጁ የሚገኙትን የጋብቻ ምዝገባ ሰነዶች በተፈጥሮ ይሁን በሌሎች ምክንያቶች ጉዳት ቢደርስባቸው በፍጥነት ለበላይ ኣካል ሪፖርት ማድረግ፣
4. በተጋቢዎቹ መካከል፦
  - ሀ. ሌላ መደበኛ ጋብቻ የሌላቸው መሆኑን፣
  - ለ. የስጋ ወይም የጋብቻ ዝምድና የሌላቸው መሆኑን፣
  - ሐ. ተጋቢዎቹ ዕድሜያቸው 18 ዓመት የሞላው መሆኑን፣
  - መ. ተጋቢዎቹ በኣካል የቀረቡ መሆናቸውን፣
  - ረ. ምስክሮች በተጋቢዎች ፊት ምስክርነታቸው የሰጡ መሆናቸው የማረጋገጥ ሃላፊነት ኣለበት።

ዓንቀጽ 152. ቅፅዓት

አብዚ ምዕራፍ ዝተደንገጉ ሕጊታት ብምትሕልላፍ ስራሕቲ ሓዳር ምዝገባ ኣብ ልዕሊ ዝፈፀሙ ስራሕተኛታት ምዝገባ ሓዳር ኣብ መቐፅዒ ሕጊ ገበን ዝተደንገጉ ቅፅዓታት ተፈፀምቲ ይኾኑ።

ምዕራፍ ዓሰርተ**ብዛዕባ ተወላድነት****ክፍሊ ሓደ****ኣቦነትን ኣደነትን ብዛዕባ ምፍላጥ****ንኡስ ክፍሊ ሓደ****ሓፈሻዊ ድንጋገ****ዓንቀጽ 153. ናይዚ ሕጊ ድንጋገታት መገደድቲ ብዛዕባ ምፍላጥ**

እቲ ሕጊ ብግልፂ ዝፈቐድ እንተዘይኮይኑ ብዛዕባ ምፍላጥ ኣቦነትን ኣደነትን ኣብዚ ሕጊ ዝተመልከቱ ድንጋገታት ብስምምዕነት ክልወጡ ኣይክእሉን።

ዓንቀጽ 154. ብዛዕባ ምርግጋፅ ኣደነት

ኣዶ ዝተበሃለት ሰበይቲ ነቲ ቆልዓ ብምውላዳ ጥራሕ ኣደነታ ይረጋገፅ።

ዓንቀጽ 155. ብዛዕባ ምርግጋፅ ኣቦነት

1. እቲ ቆልዓ ኣብዝተጠነሰሉ ወይ ኣብ ዝተወለድሉ እዋን ኣብ መንጎ እታ ኣደን ሓደ ወዲ ተባዕታይን ብሕጊ ዝተፈለጠ ርክብ ምንባር ብምርግጋፅ ምክንያት ኣቦነት ይረጋገፅ፤
2. ኣቦ ነቲ ቆልዓ ውላደይ እዩ ኢሉ ብምቕባሉ ምክንያት ኣቦነት ክረጋገፅ ይክእል፤
3. ብማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ብዝውሃብ ውሳኔውን ኣቦነት ክፍለጥ ምግባር ይክእል።

ንኡስ ክፍሊ ክልተ**ኣቦነት ብሕጊ ግምት ዝፍለጥ ብዛዕባ ምፍላጥ****ዓንቀጽ 156. በዓል ሓዳር ኣቦ'ዩ ተባሂሉ ዝግመት ብዛዕባ ምፍላጥ**

ኣብ ውሽጢ ሓዳር ዝተጠነሰ ወይ ዝተወለደ ቆልዓ ኣቡኡ እዩ ዝበሃል እቲ በዓል ሓዳራ እዩ ።

ዓንቀጽ 157. ሓፈሻዊነት እቲ ግምት

1. ህፃን ምስ ኣዶ ዘለዎ ርክብ ብዝኾነ ኩነታት ዝተረጋፀ ዋላ እኳ እንተኾነ ኣብ ዓንቀጽ 155 ዝተመልከተ ድንጋገ ተፈፃምነት ይህልዎ፤
2. ናይቲ ቆልዓ ናይ ልደት ምስክር ወረቐት እቲ በዓል ሓዳራ ንኣዲኡ ኣቦ ዘይምፍላጥ ወይ ኣቦ እቲ ቆልዓ ካለእ ሰብ ምፍላጥ ዘመላክት ዋላ እንተኾነ እዚ ድንጋገ ተፈፃምነት ይህልዎ፤

አንቀጽ 152. ቅጣት www.abbyssinialaw.com

በዚህ ምዕራፍ የተደነገጉ ሕጎች በመተላለፍ የጋብቻ ምዝገባ ስራዎች የፈጸሙ የጋብቻ ምዝገባ ስራተኞች ላይ በወንጀል ህግ የተደነገጉ ቅጣቶች ተፈጻሚዎች ይሆናሉ።

ምዕራፍ አስር**ስለመወለድ****ክፍል አንድ****አባትነትንና እናትነትን ስለማወቅ****ንዑስ ክፍል አንድ****አጠቃላይ ድንጋጌ****አንቀጽ 153. የሕጉ ድንጋጌዎች አስገዳጅ ስለመሆናቸው**

ሕጉ በግልጽ የሚፈቅድ ካልሆነ በስተቀር አባትነትና እናትነትን ስለማወቅ የተመለከቱት የዚህ ሕግ ድንጋጌዎች በስምምነት ሊለወጡ አይችሉም።

አንቀጽ 154. እናትነትን ስለማረጋገጥ

እናት የተባለችው ሴት ልጁን የወለደችው በመሆንዋ ብቻ እናትነቷ ይረጋገጣል።

አንቀጽ 155. አባትነት ስለማረጋገጥ

1. ልጁ በሚጸነስበት ወይም በሚወለድበት ጊዜ በእናትየዋና በአንድ ወንድ መካከል በህግ የታወቀ ግንኙነት መኖሩን በመረጋገጡ ምክንያት አባትነት ይረጋገጣል፤
2. አባትየው ልጁን ልጄ ነው ሲል በመቀበሉ ምክንያትም አባትነት ሊረጋገጥ ይችላል፤
3. በማሕበራዊ ፍርድ ቤት በሚሰጥ ውሳኔም አባትነት እንዲታወቅ ሊደረግ ይችላል።

ንዑስ ክፍል ሁለት**አባትነት በሕግ ግምት የሚታወቅ ስለመሆኑ****አንቀጽ 156. ባል አባት ነው ተብሎ የሚገመት ስለመሆኑ**

በጋብቻ ውስጥ የተጸነሰ ወይም የተወለደ ልጅ አባቱ ነው የሚባለው ባልየው ነው።

አንቀጽ 157. የግምቱ አጠቃላይነት

1. ከልጁ ጋር ያለው የእናት ግንኙነት በየትኛውም ዘዴ የተረጋገጠ ቢሆንም በአንቀጽ 155 የተመለከተው ድንጋጌ ተፈጻሚነት ይኖረዋል፤
2. የልጄ የልደት ምስክር ወረቀት ባልየው አባት ያለመሆኑን ወይም የልጅ አባት ሌላ ሰው መሆኑን የሚያመለክት ቢሆንም እንኳን ይኸው ድንጋጌ ተፈጻሚነት ይኖረዋል፤

3. ልዕል ክብል ዝተመልከተ ኩነታት ኣብ ዘጋጠመ እዋን እቲ ናይ ልደት ምስክር ወረቀት ክእረም ይግበር።

ዓንቀፅ 158. ጥንሲ ብዛዕባ ዝፀንሓሉ እዋን

1. ሓዳር ካብ ዝተፈፀመ ድሕሪ 90 መዓልቲታት ወይ ሓዳር ምስፈረሰ ኣብ ውሽጢ 300 መዓልቲታት ዝተወለደ እንተኾይኑ እቲ ቆልዓ ኣብ ውሽጢ ሓዳር ከምዝተጠነሰ ይቐጽር፤
2. ነዚ ተፃባኢ ዝኾነ መርትዖ ተቐባልነት ኣይህልዎን።

ዓንቀፅ 159. በዓል ሓዳር ምጥፋእ

ኣብዚ አዋጅ ብዛዕባ ኣቦነት ዝተደንገጉ ናይ ሕጊ ግምታት "ብሕጊ ኣቦ እዩ" ዝተብሃለ ሰብ ምጥፋእ ብፍርዲ ካብ ዝተነገረ እዋን ብዛዕባ ምንባሩ ወረ ካብዝተሰምዐሉ ዕለት ናይ መወዳእታ እዩ ካብ ዝተባሃለሉ ድሕሪ 300 መዓልቲታት ንዝተወለደ ቆልዓ ተፈፃምነት ኣይህልዎን።

ዓንቀፅ 160. ሓዳር እንተይተፈፀመ ከም ሰብኣ ን ሰበይትን

ሓቢርካ ብምንባር ብዛዕባ ዝተወለደ ቆልዓ

1. ሓዳር እንተይተፈፀመ ከም ሰብኣይን ሰበይትን ሓቢሮም ኣብ ዝነብሩ እዋን ዝተጠነሰ ወይ ዝተወለደ ቆልዓ ኣቡኡ በዚ ርክብ ምስ ኣዲኡ ሓቢሩ ዝነብር ሰብ እዩ።
2. ኣብዚ አዋጅ ዓንቀፅ 156ን 157ን ዝተመልከቱ ድንጋጌታት ኣብዚ ዓንቀፅ ንዝተመልከተ ሕጋዊ ግምት'ውን ተፈፃምነት ኣለዎም።

ንኡስ ክፍሊ ሰለስተ

ውሓድ ብዛዕባ ምቕባል

ዓንቀፅ 161. (1) መትከል

ብመሰረት ልዕል ክብሉ ዝተመልከቱ ድንጋጌታት ኣቡኡ ነቲ ቆልዓ ክፍለጥ እንድሕር ዘይተኻኢሉ ኣቦ "ውሓድይ" ኢሉ ብምቕባሉ ክፍለጥ ይከኣል።

ዓንቀፅ 162. (2) ትርጉም

1. ሓደ ሰብ ንሓደ ዝተጠነሰ ወይ ንዝተወለደ ቆልዓ ውሓዱ ምዃኑ ዝፍለጥ "ኣቡኡ ኣነ እየ" ብምባል ባዕሉ ኣሚኑ ብምቕባል ቃሉ ዝሃበ እንተኾይኑ ኣቦ እቲ ቆልዓ ምዃኑ ተቐቢሉ ይበሃል፤
2. እቲ ዝህቦ ቃል ዘስዕቦ ውፅኢት ፈሊጡ እዩ ዝተዛረበ ኢልካ ምምርማር ኣድላይ ኣይኮነን።

3. ከዚህ በላይ የተመለከተው ሁኔታ ባጋጠመ ጊዜ የልደት የምስክርት ወረቀቱ እንዲታረም ይደረጋል።

አንቀጽ 158. እርግዝናው ስለሚቆይበት ጊዜ

1. ጋብቻው ከተፈጸመ ከ90 ቀናት በኋላ ወይም ጋብቻው በፈረሰ በ300 ቀናት ውስጥ የተወለደ እንደሆነ፤ ልጁ በጋብቻው ውስጥ እንደተጸነሰ ይቆጠራል።
2. ለዚህ ተቃራኒ የሆነ ማስረጃ ተቀባይነት አይኖረውም።

አንቀጽ 159. የባልየው መጥፋት

በዚህ አዋጅ ስለአባትነት የተደነገጉት የሕግ ግምቶች "በሕግ አባት ነው" የሚባለው ሰው መጥፋቱ በተነገረበት ፍርድ ላይ ስለመኖሩ ወሬ የተሰማበት የመጨረሻ ቀን ነው ከተባለበት ከ300 ቀናት በኋላ የተወለደ ልጅ ተፈጻሚነት አይኖረውም።

አንቀጽ 160. ጋብቻ ሳይፈጸም እንደባልና ሚስት ኣብሮ በመኖር

ስለተወለደ ልጅ

1. ጋብቻ ሳይፈጸም እንደባልና ሚስት ኣብረው በሚኖሩበት ጊዜ የተጸነሰ ወይም የተወለደ ልጅ አባቱ በዚህ ግንኙነት ከእናትየዋ ጋር ኣብሮ የሚኖረው ሰው ነው፤
2. በዚህ አዋጅ አንቀጽ 156 እና 157 የተመለከቱት ድንጋጌዎች በዚህ አንቀጽ ለተመለከተው የህግ ግምትም ተፈጻሚነት አላቸው።

ንዑስ ክፍል ሶስት

ልጅነትን ስለመቀበል

አንቀጽ 161. (1) መሰረቱ

ከዚህ በላይ በተመለከቱት ድንጋጌዎች መሰረት የልጁ አባት ሊታወቅ ያልቻለ እንደሆነ አባትየው "ልጄ ነው" ሲል በመቀበሉ ሊታወቅ ይችላል።

አንቀጽ 162. (2) ትርጓሜ

1. አንድ ሰው አንድን የተጸነሰ ወይም የተወለደ ልጅ የእርሱ ልጅ መሆኑን የሚታወቀው "አባቱ እኔ ነኝ" ብሎ አምኖ በመቀበል ቃሉን የሰጠ እንደሆነ የልጁ አባት መሆኑን ተቀብለ ይባላል፤
2. ይህ የሰጠው ቃል የሚያስከትለው ውጤት አውቆነው የተናገረው ብሎ መመርመር አስፈላጊ አይደለም።

ዓንቀጽ 163. (3) ስርዓት (ፍርም)

ሓደ ሰብ አብ ቅድሚ ሓዳር መዝጋቢ አካል ብምቕራብ አቦ ምዃኑ ብምግላፅ ዝህቦ ቃል ወይ ብፅሑፍ ብዝገብሮ ኑዛዘ ወይ ብኻሊኡ ብዝኾነ ዓይነት ስልጣን ብዝተውሃቦ በዓል ስልጣን ብዝተረጋገፀ ሰነድ አቢሉ አቡኡ ምዃኑ ብምግላፅ ውላዱ ምዃኑ ምቕባል ይከኣል።

ዓንቀጽ 164. ብዛዕባ ወኪልነት

1. ዋላኳ ንአካለ መጠን ዘይበፅሖ እንተኾነ ውላዳይ እዩ ኢሉ ቃል ክህብ ዝኽእል አቦ ጥራሕ እዩ፤
2. ቃሉ ካሊኡ ሰብ ክህበሉ ምግባር ዝኽእል ብማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ዝፀደቐ ፍሉይ ስልጣን ውክልና ብምሃብ ጥራሕ ይኽውን፤
3. ብፍርዲ ዝተኸልከለ ሰብ ቃሉ ብባዕሉ ወይ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ እንትፈቅድ ብሽሙ ብሕጋዊ ወኪሉ አቢሉ ክህብ ይኽእል።

ዓንቀጽ 165. ብዛዕባ ምሂት አቦ

አቦ እቲ ቆልዓ ዝሞተ ወይ ፍቓዱ ክህብ ዘይኽእል አብዝኾነሉ እዋን ካብ ንኣቡኡ ወላዲ ሓደ ክንድኡ ኮይኑ ነቲ ቆልዓ ክቕበሎ ይኽእል።

ዓንቀጽ 166. ብዛዕባ ምቕባል አቦነት አዶ ዘይምእማና

1. አዶ እቲ ቆልዓ ነቲ ብአቦነት ዝተቐበለ ሓቅነት ዘለዎ ምዃኑ እንድሕር ዘይእማና አቦ ውላዳይ እዩ ኢሉ ዝህቦ ቃል አብ ቅድሚ ሕጊ ውፅኢት የብሉን፤
2. አዶ እቲ ቆልዓ ዝሞተት ወይ ፍቓዳ ክትገልፅ ዘይትኽእል ኮይና እንትትርከብ ነቲ ምእማን ቃል ካብ ወላዲ አዶ ብሓዲኡ ክውሃብ ይኽእል፤
3. ወለዲ አዶ እቲ ቆልዓ አብዘይህልወሉ እዋን ንላዕሊ ዝቐፀር ካሊኡ ወላዲ ወይ ብፍርዲ ዝተኸልከለ ሰብ እንተኾይኑ ድማ ብመማሓዳሪኡ ክውሃብ ይከኣል።

ዓንቀጽ 167. ብዛዕባ እቲ ቆልዓ ንአካለ መጠን ምብገሕ

አቦ'ቲ ቆልዓ ንውላዱ ዝተቐበሎ ንአካለ መጠን ድሕሪ ምብፅሖ እንተኾይኑ አቦ ነቲ ቆልዓ ምቕባሉ ውፅኢት ዝረክብ እቲ ቆልዓ ነቲ አቦነት ዝተቐበሎ እንተኾይኑ'ዩ ።

ዓንቀጽ 168. ኩነታት አሚንካ ምቕባል

አብዚ አዋጅ ዓንቀጽ 165 ን 166ን ዝተመለከቱ ሰባት ተግባር አቦነት ምቕባል ምፍጻሙ ካብዝፈለጡሉ ዕለት ጀሚሩ አብ ውሽጢ ሓደ ወርሒ መቃወሚ ክርክር እንተዘይኣለዒሎም አሚኖም ከምተቐበሉዎ ይቐፀር።

አንቀጽ 163. (3) ስርዓት (ፍርም)

አንድ ሰው በጋብቻ መዝጋቢ ሰራተኛ ፊት በመቅረብ አባት መሆኑን በመግለጽ በሚሰጠው ቃል ወይም በጽሑፍ በሚያደርገው ኑዛዘ ወይም በሌላ በማናቸውም ስልጣን በተሰጠው ባለስልጣን በተረጋገጠ ሰነድ አማካይነት አባት መሆኑን በመግለጽ ልጅነትን ለመቀበል ይችላል።

አንቀጽ 164. ስለወኪልነት

1. አካለ መጠን ያልደረሰ ቢሆንም እንኳን ልጄ ነው ሲል ቃል ለመስጠት የሚችለው አባት ብቻ ነው፤
2. ቃሉን ሌላ ሰው እንዲሰጥለት ማድረግ የሚቻለው በማሕበራዊ ፍርድ ቤት የጸደቀ ልዩ የውክልና ስልጣን በመስጠት ብቻ ይሆናል፤
3. በፍርድ የተከለከለ ሰው ቃሉን በራሱ ወይም ማሕበራዊ ፍርድ ቤት ሲፈቅድ በእርሱ ስም በሕጋዊ ወኪሉ አማካይነት ሊሰጥ ይችላል።

አንቀጽ 165. የአባትየው ስለመሞት

የልጁ አባት የሞተ ወይም ፍቃዱን ለመስጠት የማይችል በሆነ ጊዜ ከአባትየው ወላጆች አንዱ በእርሱ ስም ልጁን ሊቀበል ይችላል።

አንቀጽ 166. እናት የተቀባዩን አባትነት ስላለማመንዎ

1. የልጁ እናት የተቀባዩን አባትነት እውነትነት ያለው መሆኑን ካለመነች በስተቀር አባት ልጄ ነው ሲል የሚሰጠው ቃል በህግ ፊት ውጤት አይኖረውም፤
2. የልጅ እናት የሞተች ወይም ፍቃድዋን ለመግለጽ የማትችል ሆና የተገኘች እንደሆነ፤ የእምነት ቃሉ ከልጁ እናት ወላጆች በአንደኛው ሊሰጥ ይችላል፤
3. የልጁ እናት ወላጆች በሌሉ ጊዜ፤ ወደ ላይ በሚቆጠር ሌላ ወላጅ፤ ወይም በፍርድ የተከለከለ ሰው ከሆነ ደግሞ አሳዳሪው ሊሰጥ ይችላል።

አንቀጽ 167. ስለልጁ ለአካለ መጠን መድረስ

ልጅነትን የመቀበሉ ተግባር የተከናወነው ልጁ አካለ መጠን ከደረሰ በኋላ የሆነ እንደሆነ አባት ልጁን መቀበሉን ውጤት የሚገኘው ልጁ አባትነቱን የተቀበለ እንደሆነ ነው።

አንቀጽ 168. አምኖ የመቀበል ሁኔታ

በዚህ አዋጅ አንቀጽ 165 እና 166 የተመለከቱት ሰዎች፤ የመቀበሉ ድርጊት መከናወኑን ካወቁበት ቀን ጀምሮ በአንድ ወር ጊዜ ውስጥ የመቃወሚያ ክርክር ያላነሱ እንደሆነ አምነው እንደተቀበሉ ይቆጠራል።

ዓንቀጽ 169. ብዛዕባ ምሟት ቆልዓ

እቲ ቆልዓ ናብ ታሕቲ ዝቐየሩ ተወለድቲ ተኪኡ እንተተዘይሞይቲ ተወላድነቱ አሚንካ ምቕባል አይከኣልን።

ዓንቀጽ 170. ብዛዕባ ምስዓር ቃል

1. አቦ ውላደይ እዩ ኢሉ ንዝሃቦ ቃል ምስዓር አይከኣልን፤
2. መማሓደራሕ ቅድም ክብል ስምምዕነቱ ሂቡ እንተተዘይኮይቲ ውላደይ'ዩ ኢሉ ዝተቐበለ አካለ መጠን ዘይበፅሖ ቆልዓ ቅድሚ አካለ መጠን ምብፅሖን ድሕሪ ንአካለ መጠን ምብፅሖን'ውን ክሳብ ሓደ ዓመት "ውላደይ'ዩ" ኢሉ ንዝሃቦ ቃል ክስዕር ይኸኣል።
3. ውላደይ እዩ ክብል ንዝተቐበሎ ቃል ንምስዓር ብሕታዊ መሰል ዘለዎ እቲ አካለ መጠን ዘይበፅሖ ቆልዓ ጥራሕ እዩ። ሕጋዊ ወኪላት እቲ ቆልዓ ኮኑ ወረስቱ በዚ መሰል ክጥቀሙ አይኸኣሉን።

ዓንቀጽ 171. ብዛዕባ ምፍራስ

1. ውላድ ብዛዕባ ምቕባል ዝተነገረ ቃል ብሓይሊ ዝተውሃበ ምዃኑ ብምርዳእ ክፈርስ ይኸኣል፤
2. ውላደይ እዩ ኢሉ ካብ ዝተቐበለ ሰብ ክጥነስ ዘይኸኣል ምዃኑ ብዘየጠራጥር ኩነታት እንድሕር ዘይተረጋገፀ ተግባር ውላድ ምቕባል "ብስሕተት ወይ ብምትላል ዝተገበረ እዩ" ብምባል ምፍራስ አይከኣልን።

ዓንቀጽ 172. ሓደ ቆልዓ ብዙሓት አቦታት ክቐበልዎ ብዛዕባ**ዘይምክኣሎም**

ቅድም ክብል ብዛዕባ ውላድ ምቕባል ዝተውሃበ ቃል ክፈርስ እንድሕር ዘይተጌሩ ካሊእ ሰብ ውላደይ'ዩ ክብል ዝህቦ ቃል ተቐባልነት አይህልዎን።

ንኡስ ክፍሊ አርባዕተ**ብውሳኔ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ አቦነት ክፍለጥ ብዛዕባ ምግባር****ዓንቀጽ 173. (1) ብፍርዲ ብዛዕባ ዝንገር አቦነት**

ብመሰረት አብ ላዕሊ ብዝተመልከቱ ድንጋታት አቦ እቲ ቆልዓ ዘይተፈለጠ ወይ ዝተኸሓደ እንተኾይኑን ካብዚ ንታሕቲ ዝተመልከቱ ኩነታት እንትማልኡ አቦነት ብፍርዲ ውሳኔ ክፍለጥ ይኸኣል፤

- ሀ. እቲ ቆልዓ አብ ዝተጠነሰሉ እዋን አብ ርእሲ አዶ ምዕማዕ ወይ ምዝራፍ ተግባር ዝተፈፀመ እንተኾይኑ፤

አንቀጽ 169. የልጅ መሞት

ልጅየው ወደታች የሚቆጠሩ ተወላጆችን ተክቶ ካልሞተ በስተቀር፣ ልጅነቱን አውቆ መቀበል አይቻልም።

አንቀጽ 170. ቃልን ስለመሻር

1. ልጄ ነው ሲል አባት የሰጠውን ቃል መሻር አይቻልም፤
2. አሳዳሪው አስቀድሞ ስምምነቱን ካልሰጠ በስተቀር፣ ልጅነትን የተቀበለ አካለ መጠን ያልደረሰ ልጅ አካለ መጠን ከመድረሱ በፊት እና አካለ መጠን ከደረሰ በኋላም እስከ አንድ ዓመት ጊዜ ድረስ "ልጄ ነው" ሲል የሰጠውን ቃል ሊሻር ይችላል።
3. ልጄ ነው ሲል የተቀበለበትን ቃሉን ለመሻር ብቸኛ መብት ያለው አካለ መጠን ያልደረሰው ልጅ ብቻ ነው። የልጁ ሕጋዊ ወኪሎችም ሆኑ ወራሾቹ በዚህ መብት መጠቀም አይችሉም።

አንቀጽ 171. ስለማፍረስ

1. ልጅነት ለመቀበል የተነገረ ቃል በኃይል የተሰጠ መሆኑን በማስረዳት ሊፈርስ ይችላል።
2. ልጄ ነው ብሎ ከተቀበለው ሰው ሊጸነስ የማይችል ለመሆኑ በማያሻማ አኳኋን ካልተረጋገጠ በስተቀር፣ ልጅነትን የመቀበሉ ድርጊት "በስህተት ወይም በማታለል የተደረገ ነው" በማለት ሊፈርስ አይችልም።

አንቀጽ 172. አንድን ልጅ ብዙ አባቶች ሊቀበሉት**ስላለመቻላቸው**

ቀደም ሲል የተሰጠ ልጅነትን የመቀበል ቃል እንዲፈርስ ካልተደረገ በስተቀር ሌላ ሰው ልጄ ነው ሲል የሚሰጠው ቃል ተቀባይነት አይኖረውም።

ንዑስ ክፍል አራት**በማሕበራዊ ፍርድ ቤት ውሳኔ አባትነት እንዲታወቅ ስለማድረግ****አንቀጽ 173. (1) በፍርድ ስለሚነገር አባትነት**

ከዚህ በላይ በተመለከቱት ድንጋጌዎች መሰረት የልጅ አባት ያልታወቀ ወይም የተካሄደ እንደሆነና ከዚህ በታች የተመለከቱት ሁኔታዎች ሲሟሉ አባትነት በፍርድ ውሳኔ ሊታወቅ ይችላል፡-

- ሀ. ልጄ በተጸነሰበት ጊዜ በእናቲቱ ላይ የመደፈር ወይም የመጠለፍ ተግባር የተፈጸመበት ሲሆን፤

ለ. ኮነ ተባሂሉ ዝተፈፀመ ተንኮል ተግባር፣ ስልጣን ብዘይግቡኡ ብምጥቃም ሓዳር ክገብረልኪ እየ ብምባል ተስፋ ቃል ብምሃብ ወይ ብኻሊኡ ተመሳሳሊ መንገዲ እቲ ቆልዓ ኣብ ዝተጠነሰትሉ እዋን ኣብ ርእሲ ኣዶ ናይ ምስሓት ተግባር ዝተፈፀመ እንተኾይኑ፣

ሐ. ኣቦ እዩ ብዝተብሃለ ሰብ ዝተፀሓፉን ኣቦነቱ ብዘየጠራጥር ዘረጋግፁን ደብዳቤታት ወይ ካልኦት ዕሑፋት እንትህልዉ፣

መ. ብሕጊ ዝተፈለጠ ርክብ እንክይሃለዎም ኣዶን ኣቦ እቲ ቆልዓ እዩ ዝተብሃለ ሰብን ብሕጊ ኣብ ዝተመልከተ እዋን ጥንሲ ቀዓልነት ብዘለዎ ኩነታት ብርክብ ግብረ ስጋ ሓቢሮም ዝነበሩ እንተኾይኖም፣

ረ. "ኣቦ እዩ" ዝተብሃለ ሰብ ነቲ ቆልዓ ኣብ ምክንኻን ወይ ኣብ ምምሃር ወይ ኣብ ምዕባይ ከም ኣቦ ኮይኑ ዝተሳተፈ እንተኾይኑ፣

ዓንቀፅ 174. (2) ኣቦነት ብማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ንምርግጋፅ

ብዛዕባ ዝቐርብ ክሲ

ልዕል ክብል ብዝተመልከቱ ኩነታት ኣቦነት ብፍርዲ ክንገር ዝቐርብ ክሲ፣ ካብዚ ቀዓሎም ዝተመልከቱ ኩነታት ኣብ ዝህልውሉ እዋን ተቐባልነት ኣይህልዎን፣

ሀ) እቲ ካሊእ ሰብ ኣቦ እቲ ቆልዓ ዘይምኻኑ ብደም ምርምራ ወይ ብኻሊኡ ብዘተኣማምን ሚላ ሕክምና እንድሕር ዘይተረጋገፁ ብሕጊ ኣብ ዝተወሰነ እዋን ጥንሲ ውሽጢ ኣዶ ምስ ካሊእ ሰብ ርክብ ግብረ ስጋ ምፍፃም ዝተረጋገፀ እንተኾይኑ፣

ለ) "ኣቦ እዩ" ዝተብሃለ ሰብ ብሕጊ ኣብ ዝተወሰነ እዋን ጥንሲ ውሽጢ ብምጥፋኡ ወይ ብምኽንያት ሓደጋ ኣቦ ክኸውን ዘይከእለሉ ኩነታት እንተረጋግፅ፣

ሐ) ኣቦ እዩ ዝተብሃለ ሰብ ብደም ምርምራ ወይ ብኻሊኡ ዘተኣማምን ሚላ ሕክምና ኣቦ እቲ ቆልዓ ክኸውን ዘይከእል ምኻኑ እንተረጋግፅ፣

ዓንቀፅ 175. ካሊኡ ኩነታት ብዛዕባ ዘይምንባሩ

ኣብዚ አዋጅ ዓንቀፅ 172 ካብ ዝተመልከቱ ኩነታት ወፃኢ ኣቦነት ብውሳኔ ቤት ፍርዲ ክፍለጥ ኣይከእልን።

ለ. ሆነ ተብሎ በተደረገ የተንኮል ድርጊት ስልጣንን ያለአግባብ በመጠቀም፣ አገባሻለሁ ሲል የተስፋ ቃል በመስጠት ወይም በሌላ ተመሳሳይ መንገድ ልጁ በተጸነሰበት ጊዜ በእናቲቱ ላይ የማሳት ተግባር የተፈጸመባት ሲሆን፣

ሐ. አባትነው በተባለው ሰው የተጻፈና በማያሻማ ሁኔታ አባትነቱን የሚያረጋግጡ ደብዳቤዎች ወይም ሌሎች ጽህፎች ሲኖሩ፣

መ. በሕግ የታወቀ ግንኙነት ሳይኖራቸው የልጁ እናትና አባት የተባለው ሰው በህግ በተመለከተው የእርግዝና ጊዜ ቀጣይነት ባለው ሁኔታ በግብረ ስጋ ግንኙነት አብረው የኖሩ እንደሆነ፣

ረ. "አባት ነው" የተባለው ሰው ልጁን በመንከባከብ ወይም በማስተማር ወይም በማሳደጉ ላይ እንደአባት በመሆን የተሳተፈ እንደሆነ።

አንቀጽ 174. (2) አባትነትን በማሕበራዊ ፍርድ ቤት ለማረጋገጥ

ስለሚቀርብ ክስ

ከዚህ በላይ በተመለከተው አኳኋን አባትነት በፍርድ እንዲነገር የሚቀርብ ክስ፣ ከዚህ በታች የተመለከቱት ሁኔታዎች ባሉ ጊዜ ተቀባይነት ኣይኖረውም፣

ሀ. ሌላኛው ሰው የልጁ አባት ስለመሆኑ በደም ምርመራ ወይም በሌላ አስተማማኝ የህክምና ዘዴ ካልተረጋገጠ በስተቀር በሕግ በተወሰነው የእርግዝና ጊዜ ውስጥ እናቲቱ ከሌላ ሰው ጋር የግብረ ስጋ ግንኙነት መፈጸም የተረጋገጠ እንደሆነ፣

ለ. "አባት ነው" የተባለው ሰው በህግ በተወሰነው የእርግዝና ጊዜ ውስጥ በመጥፋት ወይም በአደጋ ምክንያት አባት ሊሆን የማይችልበት ሁኔታ ሲያረጋግጥ፣

ሐ. አባት ነው የተባለው ሰው በደም ምርመራ ወይም በሌላ አስተማማኝ የህክምና ዘዴ የልጁ አባት ሊሆን የማይችል መሆኑን ሲያረጋግጥ፣

አንቀጽ 175. ሌላ ሁኔታ ስላለመኖሩ

በዚህ አዋጅ አንቀጽ 172 ከተመለከቱት ሁኔታዎች ውጪ አባትነት በፍርድ ቤት ውሳኔ ሊታወቅ ኣይችልም።

ክፍሉ ክልተ**አባነት አብ ምውሳኔ ብዛዕባ ዝህሉ ናይ ሕጊ ግጭት****ዓንቀፅ 176. አባነት ብዛዕባ ምውሳኔ (1) መትከል**

ካብዚ ንላዕሊ ዝተመልከቱ ድንጋጌታት ተፈጻሚ ብምግባር ሓደ ቆልዓ ካብ ሓደ ንላዕሊ አባነት አለውዎ እንድሕር ተባሂሉ ብሕጊ አባነት እቲ ቆልዓ አብ መንጎ ዝተውሃቦም ሰባት ብዝግበር ስምምዕ ክውሰን ይኽእል።

ዓንቀፅ 177. (2) ስርዓት (ፎርም)

1. ውሳኔ አባነት ዘውህቦ ስምምዕ ብሰለስተ ምስክራት ክረጋገፅን ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ክዕድቅን ይግባእ፤
2. ካብ ዓቕሚ ንላዕሊ ዝኾነ ፀገም እንድሕር ዘየጋጠሙ ቃል አዶ እቲ ቆልዓ ክስማዕ ይግባእ።

ዓንቀፅ 178. ሕጋዊ ግምት

ብዛዕባ አባነት አብ ዝግበር ክርክር አብ ስምምዕ ዘይተበፅሐ እንተኾይኑን አድላይ ኮይኑ እንትርከብን ካብዚ ስዒቦም ዘለዉ ክልተ ሕጋዊ ግምታት ብምክታል ይፍፀም፤

1. ሓዳር እንተይተፈፀመ ከም ሰብአይ ካብ ዝነበር ሰብ ብዝበለፀ እቲ ሕጋዊ ሰብአይ ይምረፅ፤
2. አብ እዋን እቲ ቆልዓ ዝተጠነሰሉ ካብ ዝነበረ ሰብአይ ወይ ምስታ ሰበይቲ ሓቢሩ ይነበር ካብ ዝነበረ ሰብ ብዝበለፀ አዶ ነቲ ቆልዓ እንትትወልድ ዝነበራ ሰብአይ ወይ ሓቢሩ ዝነበር ሰብ "ነቲ ቆልዓ አቦኡ እዩ" ምባል ይግባእ።

ዓንቀፅ 179. (1) አባነት ብስምምዕ ብዛዕባ ምትሕልላፍ

1. እቲ ቆልዓ ዝተወለደ ሓዳር ምስተፈፀመ ወይ ሓዳር እንተይተፈፀመ ከም ሰብአይን ሰበይትን ሓቢሮም ምንባር ምስተጀመረ ጀሚሩ አብ ውሽጢ 210 ማዓልቲታ እንተኾይኑ እቲ ሰብአይ ወይ ምስታ ሰበይቲ ከም ሰብአይ ሓቢሩ ዝነበር ሰብ "አቦ እቲ ቆልዓ አነ እዩ" ንዝብል ካለእ ሰብ ብስምምዕነት አቦነቱ ከተሓላፈሉ ይኽእል፤

አባትነትን በመወሰን ላይ ስለሚኖረው የህግ ግጭት**አንቀጽ 176. አባትነትን በመወሰን (1) መሰረቱ**

ከዚህ በላይ የተመለከቱትን ድንጋጌዎች ተፈጻሚ በማድረግ አንድ ልጅ ከአንድ በላይ አባቶች አሉት ከተባለ የልጁ አባትነት በህግ በሚሰጣቸው ሰዎች መካከል በሚደረግ ስምምነት ሊወሰን ይችላል።

አንቀጽ 177. (2) ስርዓት (ፎርም)

1. አባትነት ውሳኔ የሚያሰጠውን ስምምነት በሶስት ምስክሮች ሊረጋገጥና ማሕበራዊ ፍርድ ቤት ሊያደርፍ ይገባል፤
2. ከአቅም በላይ የሆነ ችግር ካላጋጠመ በስተቀር የልጁን እናት ቃል መስማት ይገባል።

አንቀጽ 178. የሕግ ግምት

ስለአባትነት በሚደረገው ክርክር ስምምነት ያልተገኘ እንደሆነና አስፈላጊ ሆኖ ከተገኘ ከዚህ ቀጥለው ያሉትን ሁለት የህግ ግምቶች በመከተል ይፈጸማል፤

1. ጋብቻ ሳይፈጽም እንደባል ከሚኖር ሰው ይልቅ፤ ህጋዊ ባል ይመረጣል፤
2. ልጁ በተጸነሰበት ጊዜ ከነበረው ባል ወይም ከሴትየዋ ጋር አብሮ ይኖር ከነበረው ሰው ይልቅ እናቲቱ ልጁን ስትወልድ የነበራት ባል ወይም አብሮ የሚኖር ሰው "የልጁ አባት ነው" ማለት ይገባል።

አንቀጽ 179. (1) አባትነትን በስምምነት ስለማስተላለፍ

1. ልጁ የተወለደው ጋብቻው ከተፈጸመ ወይም ጋብቻ ሳይፈጽም እንደባልና ሚስት አብሮ መኖር ከተጀመረ አንስቶ በ210 ቀናት ውስጥ የሆነ እንደሆነ ባልየው ወይም ከሴትየዋ ጋር እንደባል አብሮ የሚኖረው ሰው "የልጁ አባት እኔ ነኝ" ለሚል ሌላ ሰው በስምምነት አባትነቱን ሊያስተላልፉለት ይችላል።

2. ከምኡውን እቲ ቆልዓ ካብ ሓዳር ምፍራሱ ወይ ከም ሰብኣይን ሰበይቲን ሓቢርካ ምንባር ካብ ዝተቋረፀሉ ዕለት ንዳሓር 210 ማዓልቲታት ኣሕሊፉ ዝተወለደ እንተኾይኑ ሰብኣይ ወይ ከምሰብኣይ ሓቢሩ ዝነበረ ሰብ ካብዚ ንሓዕሊ ዝተነገረ መሰል ይህልዎ።

ዓንቀፅ 180. (2) ስርዓት (ፎርም)

1. ብስምምዕነት ዝግበር ኣቦነት ምትሕልላፍ ተግባር ስለሱት ምስክራት ከረጋግፅዎን ማሕበራዊ ቤት ፍርድ ከፅድቆን ይግባእ፤
2. ካብ ዓቕሚ ንሓዕሊ ዝኾነ ፀገም እንድሕር ዘየጋጠሙ ቃል ኣዶ እቲ ቆልዓ ክስማቦ ኣለዎ።

ዓንቀፅ 181. ብዛዕባ ወኪልነት

1. ኣብዚ ክፍሊ ብዛዕባ ዝተመልከቱ ስምምዓት ኣካለ መጠን ዝበዕሉን ብፍርድ ዘይተኸልከሉን ሰብ ዋኒናት ባዕሎም ዋኒኖም ክውድኡ ኣለዎም፤
2. እቲ ስምምዕነት ካሊእ ሰብ ክውዳእሉ ምግባር ዝከእል ብቤት ፍርድ ዝፀደቐ ፍሉይ ስልጣን ውክልና ብምሃብ ጥራሕ ይኸውን።

ዓንቀፅ 182. ብዛዕባ ምስዓር ቃል

ኣቦነት ብስምምዕነት ናይ ምውሳኔ ወይ ናይ ምትሕልላፍ ተግባር ክሰዓር ኣይከእልን።

ዓንቀፅ 183. ብዛዕባ ምፍራስ

1. ውልድነት ንምቕባል ዝተገበረ ስምምዕ ብሓይሊ ተግባር ዝተውሃቦ ምዃኑ ብምርዳእ ክፈርስ ይከእል፤
2. ውልደይ እዩ ኢሉ ካብ ዝተቐበለ ሰብ ክጥነስ ዘይከእል ንምዃኑ ብዘየጠራጠር ኩነታት እንድሕር ዘይተረጋገፁ ንስምምዕነት ምቕባል ውልድ "ብስሕተት ወይ ብምትላል ዝተገበረ እዩ" ብምባል ክፈርስ ኣይከእልን።

2. እንዲሁም ልጁ ብኃብታው መፍረዝ ወይም ኣንደባልና ሚስት ኣብሮ መኖሩ ከተቋረጠበት ቀን በኃላ በ210 ቀናችን ኣሳልፎ የተወልደ እንደሆነ ባልየው ወይም እንደባል ኣብሮ የኖረው ሰው ከዚህ በላይ የተነገረው መብት ይኖረዋል ።

አንቀጽ 180. (2) ስርዓት (ፎርም)

1. በስምምነት የሚደረግ አባትነትን የማስተላለፉ ድርጊት ሶስት ምስክሮች ሊያረጋግጡትና ማሕበራዊ ፍርድ ቤት ሊያጸድቀው ይገባል፤
2. ከአቅም በላይ ችግር ከለጋጠመ በስተቀር የእናቲቱ ቃል መሰማት አለበት።

አንቀጽ 181. ስለወኪልነት

1. በዚህ ክፍል የተመለከቱትን ስምምነቶች ኣካለ መጠን የደረሱና በፍርድ ያልተከለከሉ ባለጉዳዮች ራሳቸው ጉዳያቸውን መጨረስ አለባቸው፤
2. ስምምነቱን ሌላ ሰው እንዲያከናውንለት ማድረግ የሚቻለው በፍርድ ቤት የጸደቀ ልዩ የውክልና ስልጣን በመስጠት ብቻ ይሆናል።

አንቀጽ 182. ቃልን ስለመሻር

አባትነትን በስምምነት የመወሰነ ወይም የማስተላለፍ ድርጊት ሊሻር አይችልም።

አንቀጽ 183. ስለማፍረስ

1. ልጅነትን ለመቀበል የተደረገው ስምምነት በኃይል ድርጊት የተሰጠ መሆኑን በማስረዳት ሊፈርስ ይችላል፤
2. ልጄ ነው ብሎ ከተቀበለው ሰው ሊጸነስ የማይችል ለመሆኑ በማያሻማ ኣኳኃን ካልተረጋገጠ በስተቀር ልጅነትን የመቀበሉ ስምምነት "በስህተት ወይም በማታለል የተደረገ ነው" በማለት ሊፈርስ አይችልም።

ክፍሉ ሰለስተ**ብዛዕባ መርተያ ተወላድነት****ዓንቀፅ 184. ናይ ልደት ምስክር ወረቐት**

ብወገን አቡኡ ወይ አዲኡ ናይ ሓደ ሰብ ተወላድነት "ወዲ እክለ እዩ" ዝብል ልደት ምስክር ወረቐት ብምቕራብ ይረጋገፅ።

ዓንቀፅ 185. ናይ ልደት ምስክር ወረቐት ኣብዘየለሉ እዋን**ብዛዕባ ዝቐረብ መርተያ**

ናይ ልደት ምስክር ወረቐት ዘየለ እንተኾይኑ ኩነታት ተወላድነት ብምህላው ተወላድነት ይረጋገፅ።

ዓንቀፅ 186. ኩነታት ተወላድነት ምህላው (1) ትርጉም

1. ሓደ ሰብ ኩነታት ተወላድነት አለዎ ዝበሃል ብሕብረተሰብ "ናሃቱ ወይ ናሃታ ውልድ እዩ" እናተበሃለ ዝግመት እንትኸውን እዩ።

ዓንቀፅ 187. ተወላድነት ብኩነታት ተወላድነት ብዛዕባ**ምርዳእ**

1. ብመሰረት ልዕል ክብል ብዝተመልከተ ዓንቀፅ ኩነታት ተወላድነት ምህላው ከረድእ ዝኸኸለ እንተኾይኑ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ "ውልዱ እዩ" ብምባል ሕጋዊ ግምት ይወስድ፤
2. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ (1) ዝተመልከተ ግምት "ውላድካዩ" ዝተብሃለ ሰብ ውልዱ ክኸውን ከምዘይኸኸለ ብምርዳእ ምፍራስ ይከኣል።

ዓንቀፅ 188. ተወላድነት ምህላው ንምርዳእ ብዛዕባ ዝቐርብ**ክሲ**

1. ኩነታት ተወላድነት ዘየለ እንተኾይኑ ተወላድነት ብምስክር ወይ ብዝኸነ ዓይነት መርተያ ብምቕራብ ምርዳእ ይከኣል፤
2. ተወላድነት ንምርግጋዕ ዝቐርብ ክሲ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ እንድሕር ዘይፈቒዱ ክቐርብ ኣይኸኣልን፤

ክፍሉ ሰበኻ**ስለልጅነት ማስረጃ****አንቀጽ 184. የልደት ምስክር ወረቀት**

በአባትነት ወይም በእናትነት በኩል የአንድ ሰው ልጅነት "የእገሌ ልጅ ነው" የሚል የልደት ምስክር ወረቀት በማቅረብ ይረጋገጣል።

አንቀጽ 185. የልደት ምስክር ወረቀት በሌለ ጊዜ**ስለሚቀርብ ማስረጃ**

የልደት ምስክር ወረቀት የሌለ እንደሆነ የልጅነት ሁኔታ በመኖሩ ልጅነት ይረጋገጣል።

አንቀጽ 186. የልጅነት ሁኔታ መኖር (1) ትርጓሜ

1. አንድ ሰው የልጅነት ሁኔታ አለው የሚባለው በማግበረሰቡ ዘንድ "የእርሱ ወይም የእርሷ ልጅ ነው" እየተባለ የሚገመት ሲሆን ነው።

አንቀጽ 187. ልጅነትን በልጅነት ሁኔታ ስለማስረዳት

1. ከዚህ በላይ በተመለከተው አንቀጽ መሰረት የልጅነት ሁኔታ መኖሩን ለማስረዳት የቻለ እንደሆነ፣ ማሕበራዊ ፍርድ ቤት "ልጁ ነው" ሲል የህግ ግምት ይወስዳል፤
2. በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ (1) የተመለከተውን ግምት፣ "ልጅህ ነው" የተባለው ሰው ልጁ ሊሆን እንደማይችል በማስረዳት ማፍረስ ይቻላል።

አንቀጽ 188. ተወላጅነት መኖሩን ለማስረዳት ስለሚቀርብ**ክስ**

1. የልጅነት ሁኔታ የሌለ እንደሆነ ተወላጅነትን በምስክር ወይም ማናቸውንም ዓይነት ማስረጃ በማቅረብ ማስረዳት ይቻላል፤
2. ተወላጅነትን ለማረጋገጥ የሚቀርበውን ክስ ማሕበራዊ ፍርድ ቤት ካልፈቀደ በስተቀር ሊቀርብ አይችልም፤

3. ተወላድነት ንምርግጋፅ ንዝቐርብ ክሲ ፍቓድ ዝወሃበ ማሕበራዊ ቤት ፍርድ ነቲ ክሲ ክቐበል ዘኽእልዎ ጭቡጥነት ካብዘለዎም ተግባራት ዝፍልፍሉ ግምታት ወይ ምልክታት እንትህልው ጥራሕ እዩ።

ዓንቀፅ 189. ክሲ ብዛዕባ ዘይምቕባል

ተወላድነቱ ከረጋግፅ ዝደሊ ሰብ ብዛዕባ ምውላዱ ምስ ዝተውሃበ ልደት ምስክር ወረቐት ዝስማማዕ ኩነታት ተወላድነት ዘለዎ እንተኾይኑ ምስ ካሊእ ሰብ ተወላድነቱ ከረጋግፅ ክሲ ክቐርብ ኣይፈቐደሉን።

ዓንቀፅ 190. ብዛዕባ ከላሲ

1. ተወላድነት ንምርግጋፅ ክሲ ምቕራብ ዝኽእሉ እቲ ቆልዓ ወይ ኣማሓዳሪኡ ወይ ወረስቱ እዮም፣
2. ከምኡ'ውን "አቦ ወይ ኣዶ እቲ ቆልዓ ኢና" ዝብሉ ሰባት ክሲ ክቐርቡ ይኽእሉ፣

ዓንቀፅ 191. ክሲ ብዛዕባ ዝቐርበሉ እዋን

1. እቲ ቆልዓ ብሂወት ክሳብ ዝሃለወሉ እዋን ተወላድነቱ ንምርግጋፅ ክሲ ክቐርብ ይኽእል፣
2. ወለዲ ወይ ኣማሓደርቲ እቲ ቆልዓ ኣካለ መጠን ኣብዘይበፅሓሉ እዋን እንተዘይኮይኑ ክሲ ክቐርቡ ኣይኽእሉን፣
3. እቲ ቆልዓ ዒስራ ዓመት እንተይመልኦ እንተሞይቲ ወረስቱ ድሕሪ ምግብ ኣብ ውሽጢ ኣደ ዓመት እንተዘይኮይኑ ክሲ ንምቕራብ ኣይኽእሉን።

ዓንቀፅ 192. ብዛዕባ ተኸላሲ

1. ኩነታት ተወላድነት ምንባሩ ንምርግጋፅ ነቲ ክሲ ዘቐርበት "ኣዶ እዮ" እትብል ሰበይቲ ኣብ ዝኾነትሉ እዋን እቲ ክሲ ዝቐርብ ኣብ ልዕሊ እቲ ቆልዓ እዩ።
2. ኮይኑ ግና እቲ ዝቐርብ ክሲ ብኸሊእ ሰብ እንተኾይኑ ክሲ ዝቐርብ ኣብ ልዕሊ "ኣዶ እዮ" ዝተብሃለት ወይ ኣብ ልዕሊ ወረስታ እዩ።

3. ተወላድነትን ለማረጋገጥ የሚፈልገው ሰው ስለመወለዱ ከተሰጠው የልደት ምስክር ወረቀት ጋር የሚስማማ የልደትን ሁኔታ ያለው እንደሆነ ከሌላ ሰው ተወላድነቱን ለማረጋገጥ ክስ ለማቅረብ ኣይፈቐደሉትም።

አንቀጽ 189. ክስን ስላለመቀበል

ተወላድነቱን ለማረጋገጥ የሚፈልገው ሰው ስለመወለዱ ከተሰጠው የልደት ምስክር ወረቀት ጋር የሚስማማ የልደትን ሁኔታ ያለው እንደሆነ ከሌላ ሰው ተወላድነቱን ለማረጋገጥ ክስ ለማቅረብ ኣይፈቐደሉትም።

አንቀጽ 190. ስለከላሲ

1. ተወላድነትን ለማረጋገጥ ክስ ለማቅረብ የሚችሉት ልጁ ወይም ኣሳዳሪው ወይም ወራሾቹ ናቸው፣
2. እንዲሁም "የልጁ ኣባት ወይም እናት ነን" የሚሉት ሰዎች ክስ ለማቅረብ ይችላሉ።

አንቀጽ 191. ክስ ስለሚቀርብበት ጊዜ

1. ልጁ በህይወት እስካለ ድረስ ተወላድነቱን ለማረጋገጥ ክስ ለማቅረብ ይችላል፣
2. የልጁ ወላጆች ወይም ኣሳዳሪዎች ልጁ ኣካለ መጠን ባልደረሰበት ጊዜ ካልሆነ በስተቀር ክስ ለማቅረብ ኣይችሉም፣
3. ልጁ ሃያ ዓመት ሳይሞላው የሞተ እንደሆነ እርሱ ከሞተ በኋላ በአንድ ዓመት ጊዜ ውስጥ ካልሆነ በስተቀር ወራሾቹ ክስ ለማቅረብ ኣይችሉም።

አንቀጽ 192. ስለተከላሲ

1. ተወላድነት ስለመኖሩ ለማረጋገጥ ክሱን ያቀረበችው "እናት ነኝ" የምትል ሴት በሆነች ጊዜ ክሱ የሚቀርበው በልጁ ላይ ነው፣
2. ሆኖም ክሱ የቀረበው በሌላ ሰው ሲሆን ክሱ የሚቀርበው "እናት ነኝ" በተባለችው ወይም በወራሾችዋ ላይ ነው፣

3. እቲ ክሲ ብዝኾነ "የእትወኒ'ዩ" ብዝብል ሰብ ዝቐርብ እንተዳእኾይኑ "አዶን አቦን እቲ ቆልዓ'ዮም" ዝተብሃሉ ሰባት ኣብቲ ክሲ ከኣትው ምግባር ኣድላይ እዩ።

ክፍለ ኣርባዕተ

ኣብ ልዕሊ ተወላድነት ብዛዕባ ዝለዓሉ ክትዓትን ክሕደትን

ንኡስ ክፍለ ሓደ

ኣብ ርእሲ ተወላድነት ብዛዕባ ዝለዓል ክትዕ

ዓንቀፅ 193. መትከል

ብወገን ኣዶ ዘሎ ኩነታት ተወላድነት ብዝኾነ በዓል ዋኒን ኣብዝኾነ እዋን ክትዕ ክግበረሉ ይኽእል።

ዓንቀፅ 194. ክሲ ብዛዕባ ምቕባል

1. ኣብ ልዕሊ ተወላድነት ብዛዕባ ዝግበር ክትዕ ዝቐርብ ክሲ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ እንድሕር ዘይፈቐዱ ክቐርብ ኣይኽእልን፤
2. ኣብ ልዕሊ ተወላድነት ክርክር ንምግባር ዝቐርብ ክሲ ፍቓድ ዝወሃብ፤ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ነቲ ክሲ ክቐበል ዘኽእልዎ ጭቡጥነት ካብዘለዎም ተግባራት ዝፍልፍሉ ግምታት ወይ ምልክታት እንትህልዉ ጥራሕ እዩ።

ዓንቀፅ 195. ብዛዕባ ክሲ ዘይምቕባል

እቲ ቆልዓ ተወላድነቱ ዘረጋግፅ ናይ ልደት ምስክር ወረቐትን ምስዚ ዝሰማማዕ ኩነታት ተወላድነት ዘለዎ እንተኾይኑ ኣብ ልዕሊ ተወላድነቱ ንምክርኻር ፍቓድ ኣይወሃብን።

ዓንቀፅ 196. ብዛዕባ ተኸላሲ

1. ብምኽንያት ተወላድነት ዝቐርብ ክሲ ኣብ ልዕሊ ተወላድነቱ ክትዕ ኣብ ዝተላዓሎ ሰብ ወይ ወረቀቱ ይምስረት፤
2. ኣዶ እቲ ቆልዓ፤ ኣድላይ ኮይኑ እንትርከብ'ውን ኣብ እቲ ቆልዓ ኣብ ውሽጢ እቲ ክትዕ ከኣትው ምግባር ኣድላይ እዩ።

3. ክሱ በማንኛውም ደረጃ ሰው የቀረበ እንደሆነ "የልጁ እናትና አባት ናቸው" የተባሉት ሰዎች በክሱ ውስጥ እንዲገቡ ማድረግ አስፈላጊ ነው።

ክፍል አራት

በተወላጅነት ላይ ስለሚነሱ ክርክርና ስለመካድ

ንኡስ ክፍል አንድ

በተወላጅነት ላይ ስለሚነሳ ክርክር

አንቀጽ 193. መሰረቱ

በእናት በኩል ያለው የተወላጅነት ሁኔታ በማንኛውም ባለጉዳይ በማንኛውም ጊዜ ክርክር ሊደረግበት ይችላል።

አንቀጽ 194. ክስን ስለመቀበል

1. በተወላጅነት ላይ ስለሚደረገው ክርክር የሚቀርበው ክስ ማሕበራዊ ፍርድ ቤት ካልፈቀደ በስተቀር ሊቀርብ አይችልም፤
2. በተወላጅነት ላይ ክርክር ለማድረግ ለሚቀርበው ክስ ፈቃድ የሚሰጠው፤ ማሕበራዊ ፍርድ ቤት ክሱን እንዲቀበል የሚያደርጉት ተጨባጭነት ካላቸው ተግባራት የሚመነጩ ግምቶች ወይም ምልክቶች ሲኖሩ ብቻ ነው።

አንቀጽ 195. ክስን ስለመቀበል

ልጁ ተወላጅነቱን የሚያረጋግጥ የልደት ምስክር ወረቀትና ከዚህ ጋር የሚሰማማ የልጅነት ሁኔታ ያለው እንደሆነ በተወላጅነቱ ላይ ለመከራከር ፍቃድ አይሰጥም።

አንቀጽ 196. ስለተከላሻ

1. በተወላጅነት ምክንያት የሚቀርበው ክስ በተወላጅነቱ ላይ ክርክር በተነሳበት ሰው ላይ ወይም በወራሾቹ ላይ ይመሰረታል፤
2. የልጁን እናት፤ አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝም የልጁን አባት፤ ክርክሩ ውስጥ እንዲገቡ ማድረግ አስፈላጊ ነው።

ንኡስ ክፍሊ ክልተ**ብዛዕባ ምክላድ****ዓንቀፅ 197. መትከል**

ብወገን አቦ ዘሎ ተወላድነት ምቅዋም ዝከኣል ክሲ ምክላድ ብምቕራብ ጥራሕ'ዩ።

ዓንቀፅ 198. ምስ ኣዶ እቲ ቆልዓ ርክብ ግብረ ስጋ ብዛዕባ**ዘይምንባር (1) መትከል**

"አቦ እቲ ቆልዓ ኢኻ" ተባሂሉ ብሕጊ ኣቦነት ዝተውሃበ ሰብ እቲ ቆልዓ ቅድሚ ምውላዱ ኣብ መንጎ 300ን 90ን መዓልቲታት ውሽጢ ዘሎ እዋን ምስ ኣዶ እቲ ቆልዓ ርክብ ግብረ ስጋ ንዘይምፍፃሙ ብዘዩጠራጥር ኩነታት ዘረደኣ እንተኾይኑ እቲ ዝተብሃለ ቆልዓ "ውላደይ ኣይኮነን" ንምባል ይኸኣል።

ዓንቀፅ 199. (2) ሕጋዊ ግምት

1. ብመሰረት ካብ ክልቲኦም ሓዲኡ ዘቕርቦ ሕቶ ምፍታሕ ወይ ብምክንያት ኣብ መንጎ ክልቲኦም ዝተገበረ ብዛዕባ ምፍልላይ ስምምዕነት ሰብኣይን ሰበይትን ብርግፀኝነት ተፈላሊዮም ኣብ ዝነበሩዎ እዋን ኣብ መንጎኦም ርክብ ግብረ ስጋ ከምዘይተገበረ ይግመት፤
2. ነዚ ተፃባኢ ኮይኑ ዝቐርብ መርትዖ ብዝኾነ ምክንያታት እንተኾነውን ይሰማዕ።

ዓንቀፅ 200. ኣቦ ንምፃን ብዛዕባ ዘይምክኣሉ**(1) መትከል**

ብሕጊ" ኣቦ እቲ ቆልዓ ኢኻ" ዝተብሃለ ሰብ ኣቦ እዚ ቆልዓ ክኸውን ዘይምክኣሉ ብዘዩጠራጥር ኩነታት ብምርዳእ ምክላድ ይኸኣል ።

ዓንቀፅ 201. (2) ክሲ ምቕባል ብዛዕባ ምክኣል

1. ብመሰረት ካብዚ ንላዕሊ ዝተመልከተ ዓንቀፅ ዝቐርብ ክሲ ምክላድ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ እንድሕር ዘይፈቂዱ ክቐርብ ኣይኸኣልን፤

ንዑስ ክፍል ሁለት**ስለመካድ****አንቀጽ 197. መሰረቱ**

በአባት በኩል ያለ ተወላድነት መቃወም የሚቻለው የመካድ ክስ በማቅረብ ብቻ ነው።

አንቀጽ 198. ክልጁ እናት ጋር የሩካቤ ስጋ ግንኙነት**ስላሙኖር (1) መሰረቱ**

"የልጁ አባት ነህ" ተብሎ በህግ አባትነት የሚሰጠው ሰው ልጁ ከመወለዱ በፊት በ300ኛውና 90ኛው ቀናት መካከል ባለው ጊዜ ውስጥ ክልጁ እናት ጋር የሩካቤ ስጋ ግንኙነት ላለመፈጸሙ በማያጠራጥር ሁኔታ ያስረዳ እንደሆነ የተባለውን ልጅ "ልጄ ኣይደለም" ለማለት ይችላል።

አንቀጽ 199. (2) የህግ ግምት

1. ከሁለቱ አንዱ ባቀርበው የመፍታት ጥያቄ መሰረት ወይም በሁለቱ መካከል በተደረገው የመለያየት ስምምነት ምክንያት ባልና ሚስት በርግጠኝነት ተለያይተው በነበሩበት ጊዜ በመካከላቸው የሩካቤ ስጋ ግንኙነት እንዳልተደረገ ይገመታል፤
2. ለዚህ ተቃራኒ ሆኖ የሚቀርበው ማስረጃ በማናቸውም ምክንያቶች ቢሆንም ይሰማል።

አንቀጽ 200. አባት ለመሆን ስለኣለመቻሉ**(1) መሰረቱ**

በሕግ "የልጁ አባት ነህ" የተባለው ሰው የዚሁ ልጅ አባት ሊሆን ኣለመቻሉን በማያጠራጥር ኣኳኃን በማስረዳት ለመካድ ይችላል።

አንቀጽ 201. (2) ክስን ለመቀበል ስለመቻል

1. ከዚህ በላይ በተመለከተው አንቀጽ መሰረት የሚቀርበው የመካድ ክስ ማሕበራዊ ፍርድ ቤት ካልፈቀደ በስተቀር ሊቀርብ ኣይችልም፤

2. ፍቻድ ዝወሃብ ማሕበራዊ ቤት ፍርድ ነቲ ክሲ ክቕበል ዘግብሮ ብቐዕን ዘተኣማምንን ካብ ዝኾነ መረዳእታ ዝፍልፍል ናይ ሕሊና ግምት ወይ ክቢድ ምልክት እንትህልው ጥራሕ እዩ።

ፃንቀፅ 202. (3) ብዛዕባ ሕሊና ግምታትን ክቢድ

ምልክታትን

1. ናይ ሕሊና ግምታትን ክቢድ ምልክታትን ዝበሃሉ ምስ "ውላድካ እዩ" ዝተብሃለ ሰብ ኣቦነት ዘይስማምዑ ንምጥናዕ ብሳይንሳዊ ፍልጠት ተፈሊዮም ዝረኣዮ ጭቡጣት መረዳእታታት ክኾኑ ይኽእሉ፤
2. ከምኡ'ውን እዞም ነገራት እታ ሰበይቲ ኣብ ልዕሊ ኣቦነት እቲ ሰብኣይ ጥርጣራ ብዘሕድር ኩነታት ናይቲ ቆልዓ ምውላዳ ወይ ምጥናዕ ካብቲ ሰብኣይ ካብ ዘሓብእትሉ ተግባር ክፍልፍሉ ይኽእሉ።

ፃንቀፅ 203. (4) ብዛዕባ ዝሙት ወይከአ ብዛዕባ ምእማን

አዶ

አዶ ኣብ ርእሲ ሰብኣይ ዝገበረቶ ዝሙት ተግባር ወይ ከአ እቲ ቆልዓ ናይ ካለእ ሰብ ምጥናዕ ብእትህቦ እምነት ቃል ጥራሕ ከም ክቢድ ምኽንያት ክቐፀር ኣይኽእልን።

ፃንቀፅ 204. ዘይመሰል ኣቦነት

ናይቲ ቆልዓ ኩነታት ትውልዱ ክግለፀሉ ብምሕታት እቲ ቆልዓ ካብ ኣዲኡ ከምዝተወለደ ዝተረጋገፀ እንተኾይኑ "ኣቦ ኢኻ" ዝተብሃለ ሰብ ኣቦ እቲ ቆልዓ ዘይምጥናዕ ብዘቐርቦም ምኽንያታት ብምርዳእ "ውላደይ ኣይኮነን" ኢሉ ምኽኣድ ይኽእል።

ፃንቀፅ 205. ብዛዕባ ከሳሲ

1. "ውላደይ ኣይኮነን" ኢሉ ናይ ምኽኣድ ክሲ ምቕራብ ዝኽእል ብሕጊ ግምት "ኣቦ እቲ ቆልዓ ኢኻ" ተባሂሉ ዝወሃቦ ሰብ ጥራሕ እዩ።
2. በዚ ጉዳይ ብፍላይ ኣዲኡ፣ "ኣቦ እየ በሃሊ"፣ ዓቃቢ ሕጊ ወይ እቲ ቆልዓ ባዕሉ ክሲ ክቐርቡ ኣይኽእሉን።

2. ፈቃዱም የሚሰጠው የማሕበራዊ ፍርድ ቤት ክሱን እንዲቀበል የሚያደርገው በቂና አስተማማኝ ከሆነ መረጃ የሚመነጭ የህሊና ግምት ወይም ክባድ ምልክት ሲኖር ብቻ ነው።

አንቀጽ 202. (3) ስለህሊና ግምቶችና ክባድ ምልክቶች

1. የህሊና ግምቶችና ክባድ ምልክቶች የሚባሉት "ልጅህ ነው" ከተባለው ሰው አባትነት ጋር የማይስማሙ ለመሆናቸው በሳይንሳዊ እውቀት ተለይተው የሚታዩ ተጨባጭ መረጃዎች ሊሆኑ ይችላሉ፤
2. እንዲሁም እነዚህ ነገሮች ሴቲቱ በሰውየው አባትነት ላይ ጥርጣሬ በሚያሳድር አኳኋን የልጁን መወለድ ወይም እርግዝናዋን ከሰውየው ከደበቀችበት ድርጊት ሊመነጩ ይችላሉ።

አንቀጽ 203. (4) ስለሴሰኝነት ወይም ስለእናቲቱ ማመን

እናቲቱ በባልዋ ላይ ያደረገችው የሴሰኝነት ስራ ወይም ልጁ የሌላ ሰው ለመሆኑ የምትሰጠው የእምነት ቃል ብቻ እንደክባድ ምክንያት ሊቆጠር አይችልም።

አንቀጽ 204. የማይመሰል አባትነት

የልጁ ትውልድ ሁኔታ እንዲገለጽለት በመጠየቅ ልጁ ከእናቲቱ ለመወለዱ የተረጋገጠ እንደሆነ "አባት ነህ" የተባለው ሰው የልጁ አባት ላለመሆኑ የሚያቀርባቸውን ምክንያቶች በማስረዳት "የእኔ ልጅ አይደለም" ብሎ ለመካድ ይችላል።

አንቀጽ 205. ስለከሳሻ

1. "የእኔ ልጅ አይደለም" ብሎ የመካድ ክስ ለማቅረብ የሚችለው "የልጁ አባት ነህ" ተብሎ በህግ ግምት የሚሰጠው ሰው ብቻ ነው፤
2. በዚህ ጉዳይ በተለይ እናቲቱ፣ "አባት ነኝ" ባዩ፣ ዓቃቢ ሕግ ወይም ልጁ ራሱ ክስ ሊያቀርቡ አይችሉም።

ዓንቀጽ 206. ብፍርድ ዝተኸለከለ ሰብ

1. ብፍርድ ዝተኸለከለ ሰብ ስልጣን ካብዘለዎ ቤት ፍርድ ኣፍቂዱ ናይ ምኽሓድ ክሲ ከቕርብ ይኽእል፤
2. ከምኡ'ውን ኣማሓዳሪ ብፍርድ ዝተኸለከለ ሰብ ፍቓድ ስልጣን ካብዘለዎ ቤት ፍርድ ድሕሪ ምቕባል ብሽም ብፍርድ ዝተኸለከለ ሰብ ኮይኑ ናይ ምኽሓድ ክሲ ከቕርብ ይኽእል።

ዓንቀጽ 207. ክሲ ብዛዕባ ዝቐርበሉ እዋን**(1) መትከል**

1. "ውላደይ ኣይኮነን" ብምባል ዝቐርብ ናይ ምኽሓድ ክሲ እቲ ቆልዓ ምውላዱ ካብ ዝፈለጠሉ ወይ ምፍላጥ ካብ ዝግበኡ ዕለት ጀሚሩ ኣብ ውሽጢ 180 መዓልቲታት ክቐርብ ኣለዎ።
2. ኣዶነት ዝተወሰነ ተወላድነት ንምርግጋፅ ብዝቐረበ ክሲ እንትኸውን፤ ናይ ምኽሓድ ክሲ ዝቐርብ ተወላድነት ንምርግጋፅ ዝቐረበ ክሲ ዝውስን ናይ መወዳእታ ፍርድ ካብ ዝተውሃበሉ ዕለት ጀሚሩ ኣብ ውሽጢ 180 መዓልቲታት እዩ።

ዓንቀጽ 208. (2) ፍሉይ ኩነታት

1. ብሕጊ ግምት "ኣቦ እቲ ቆልዓ ኢኻ" ዝበሃል ሰብ እንተሞይቱ ወይ ናይ ምኽሓድ ክሲ ንምቕራብ ኣብ ዝተወሰነ እዋን ውሽጢ ክእለቱ ዝሰኣነ እንተኾይኑ ካብ ተወለድቲ ሓዲኡ ክንዲ'ቲ "ኣቦ ኢኻ" ዝተብሃለ ኮይኑ ናይ ምኽሓድ ክሲ ከቕርብ ይኽእል፤
2. ተወላድቲ ዘየለው እንተኾይኖም ኣቡኡን ኣዲኡን፤ እዚኦም ዘየለው እንተኾይኖም ንላዕሊ ካብ ዝቐፀሩ ወለዲ ሓዲኡ እዚ መሰል ክሰርሓሉ ይኽእል።
3. ናብ ላዕሊ ዝቐፀሩ ወለዲ ዘየለው እንተኾይኖም፤ እቲ ዝተሓበረ መሰል ዝኾነ ካሊእ ወራሲ ወይ ወኪል ከይሓወሰ ካብ ኣሕዋቱ ወይ ካብ ኣሓቱ ሓዲኡ ክሰርሓሉ ይኽእል።

አንቀጽ 206. በፍርድ የተከለከለ ሰው

1. በፍርድ የተከለከለ ሰው ስልጣን ካለው ፍርድ ቤት አስፈቅዶ የመካድ ክስ ለማቅረብ ይችላል፤
2. እንዲሁም በፍርድ የተከለከለ ሰው አሳዳሪ ይህንኑ ስልጣን ባለው ፍርድ ቤት ፈቃድ ከተቀበለ በኋላ በፍርድ በተከለከለ ሰው ስም ሆኖ የመካድ ክስ ለማቅረብ ይችላል።

አንቀጽ 207. ክስ ስለሚቀርብበት ጊዜ**(1) መሰረቱ**

1. "የእኔ ልጅ አይደለም" በሚል የሚቀርብ የመካድ ክስ የልጁን መወለድ ካወቀበት ወይም ማወቅ ከሚገባው ቀን ጀምሮ በ180 ቀናት ውስጥ መቅረብ አለበት፤
2. እናትነት የተወሰነው ተወላጅነትን ለማረጋገጥ በቀረበ ክስ ሲሆን፤ የመካድ ክስ የሚቀርበው ተወላጅነትን ለማረጋገጥ የቀረበውን ክስ የሚወሰን የመጨረሻ ፍርድ ከተሰጠ ጀምሮ ባሉት 180 ቀናት ውስጥ ነው።

አንቀጽ 208. (2) ልዩ ሁኔታ

1. በሕግ ግምት "የልጁ አባት ነህ" የሚባለው ሰው የሞተ ወይም የመካድ ክስ ለማቅረብ በተወሰነው ጊዜ ውስጥ ችሎታውን ያጣ እንደሆነ ከተወላጆች አንዱ "አባት ነህ" በተባለው ፋንታ ሆኖ የመካድ ክስ ሊያቀርብ ይችላል፤
2. ተወላጆቹ የሌሉ እንደሆነ አባትና እናቱ፤ እነዚህም የሌሉ እንደሆነ ወደ ላይ ከሚቆጠሩ ወላጆቹ አንዱ ይህን መብት ሊሰራበት ይችላል።
3. ወደ ላይ የሚቆጠሩ ወላጆች የሌሉ እንደሆነ፤ የተጠቀሰውን መብት ማንኛውንም ሌላ ወራሽ ወይም ወኪልን ሳይጨምር ከወንድሞቹ ወይም ከእህቶቹ አንዱ ሊሰራበት ይችላል።

ዓንቀጽ 209. ክሲ ብዛዕባ ዘይምቕባል

ብመሰረት እቲ ሰብኣይ ብዕሑፍ ዝሃቦ ፍቓድ እቲ ቆልዓ ብሚላ ሰብ ስራሓት ዝተጠነሰ ምዃኑ እንድሕር ተረጋጊፁ ናይ ምክሓድ ክሲ ንምቕራብ ዝቐርብ ሕቶ ተቐባልነት ክህልዎ ኣይግባእን።

ዓንቀጽ 210. ብዛዕባ ተኸሰሲቲ

1. ናይ ምክሓድ ክሲ ኣብ ልዕሊ እቲ ቆልዓ፣ ንሱ እንተሞይቲ ድማ ኣብ ልዕሊ ወረሰቲ ይቐርብ፣
2. ኣዶ እቲ ቆልዓ ኣብ ውሽጢ እቲ ዝቐርብ ክሲ ክትኣትው ምግባር የድሊ፣
3. እቲ ቆልዓ ንኣካለ መጠን ዘይበፅሐ እንተኾይኑ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ብፍላይ ነዚ ዋኒን ዝመረፆ ሞግዚት ወኪል ይኾኖ።

ምዕራፍ ዓርርተ ሓደ**ብዛዕባ ውላድ ጡብ****ዓንቀጽ 211. ብዛዕባ ዝምድና ውላድ ጡብ****(1) መትከል**

ኣብ መንጎ ሓደ ሰብን ሓደ ቆልዓን ብዝገበር ስምምዕ ዝምድና ውላድ ጡብ ክፍጠር ይኽእል።

ዓንቀጽ 212. (2) ውፅኢት

ኣብዚ አዋጅ ዓንቀጽ 212 ዝተመልከቱ ድንጋጋታት ሕልዋት ኮይኖም፣ ውላድ ጡብ ብዝኾነ መልክዕ ከም ውላድ እቲ ውላድ ጡብ ዝገበረ ሰብ ይቐፀር።

ዓንቀጽ 213. (3) ፍሉይ ኩነታት

1. ውላድ ጡብ፣ ስምምዕነት ውላድ ጡብ ብግልፂ ንዝተቐመጠ ንላዕሊ ዝቐፀሩ ወለዲ ወይ ንጎረ ዝቐፀሩ ኣዝማድ ብዝምልከት ውፅኢት ኣይህልዎን፣

አንቀጽ 209. ክስን ብዛዕባ

ባልየው በጽሁፍ በሰጠው ፈቃድ መሰረት ልጁ በሰው ሰራሽ ዘዴ የተጸነሰ ለመሆኑ የተረጋገጠ እንደሆነ የመካድ ክስ ለማቅረብ የሚቀርብ ጥያቄ ተቀባይነት ሊኖረው ኣይገባም።

አንቀጽ 210. ስለተከላሸች

1. የመካድ ክስ በልጁ ላይ፣ እርሱ የሞተ እንደሆነም በወራሾቹ ላይ ይቀርባል፣
2. የልጁን እናት በሚቀርበው ክስ ውስጥ እንድትገባ ማድረግ ያስፈልጋል፣
3. ልጁ ኣካለመጠን ያልደረሰ ከሆነ ማሕበራዊ ፍርድ ቤት በተለይ ለዚህ ጉዳይ የመረጠው ሞግዚት ወኪል ይሆናል።

ምዕራፍ አስራ አንድ**ስለጉዲፊቻ****አንቀጽ 211. ስለጉዲፊቻ ዝምድና****(1) መሰረቱ**

በአንድ ሰውና በአንድ ልጅ መካከል በሚደረግ ስምምነት የጉዲፊቻ ዝምድና ሊፈጠር ይችላል።

አንቀጽ 212. (2) ውጤቱ

በዚህ አዋጅ አንቀጽ 212 የተመለከቱት ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆነው፣ የጉዲፊቻ ልጅ በማናቸውም ረገድ ቢሆን እንደ የጉዲፊቻ አድራጊው ልጅ ይቆጠራል።

አንቀጽ 213. (3) ልዩ ሁኔታ

1. ጉዲፊቻ፣ የጉዲፊቻውን ስምምነት በግልጽ የተቃወሙት ወደ ላይ የሚቆጠሩ ወላጆችን ወይም ወደ ጎን የሚቆጠሩ ዘመዶችን በሚመለከት ውጤት ኣይኖረውም፣

2. አብዚ ዓንቀፅ ንዑስ ዓንቀፅ (1) ዝተመልከተ ተቻውሞ እቲ ስምምዕነት ብማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ምዕዳቹ ምስተፈለጠ ኣብ ውሽጢ ሓደ ዓመት ኣብ መዝገብ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ እንድሕር ዘይተመዝገቡ ኣይፀንዕን።

ዓንቀፅ 214. ውላድ ጡብ ምስ ተፈጥራዊ ስድርኡ ብዛዕባ

ዝህልዎ ርክብ

1. ውላድ ጡብ ምስ ተፈጥራዊ ስድርኡ ዘለዎ ርክብ ዝምድና ሕልው ኮይኑ ይፀንሕ ፣
2. ናይ ውላድ ጡብ ሰበይቲ፣ ሰብኣይን ተወላድትን ምስ ተፈጥሮዊ ስድርኡ ርክብ ዝምድና ይህልዎም፣
3. ኣብ መንጎ ተፈጥራዊ ስድርኡን ኣብ ስድራ ውላድ ጡብን ምምራፅ ኣድላይ ኮይኑ ኣብ ዝተረኸበ እዋን ንስድራ ውላድ ጡብ ቀዳምነት ይውሃብ።

ዓንቀፅ 215. ብዛዕባ ዕድመ ውላድ ጡብ ዝገበረ ሰብ

1. ዝኾነ ዕድመኡ ካብ 25 ዓመት ዘይነኣሰ ሰብ ብውላድ ጡብ ክሕዝ ይኽእል፣
2. ውላድ ጡብ ተሓዝቲ ሰብኣይን ሰበይትን ኣብ ዝኾነሉ እዋን ዕድመ ሓዲኡ 25 ዓመት ዝመልኦ እንተኾይኑ ብቐፅ እዩ።

ዓንቀፅ 216. ዕድመ ውላድ ጡብ

ዕድመኡ ካብ 18 ዓመት ንታሕቲ ዝኾነን ካብ ሞግዚት ምምሕዳር ነፃ ዘይወፀ ዝኾነ ሰብ ውላድ ጡብ ክኸውን ይኽእል።

ዓንቀፅ 217. ሓዳር ዝሓዘ ሰብ ብዛዕባ ዝገብሮ ስምምዕነት

ውላድ ጡብ

1. ውላድ ጡብ ዝገብር በዓል ሓዳር እንተኾይኑ ሰብኣይን ሰበይትን ነቲ ቆልዓ ብሓባር ውላድ ጡብ ዝገብሩዎ እንድሕር ዘይኮይኑ ናይ ውላድ ጡብ ስምምዕነት ምግባር ኣይከኣልን፣

2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) የተመለከተው

ተቃውሞ ስምምነቱ በማሕበራዊ ፍርድ ቤት መጽደቁ በታወቀ በአንድ ዓመት ጊዜ ውስጥ በማሕበራዊ ፍርድ ቤት መዝገብ ካልተመዘገበ በስተቀር ኣይጸናም።

አንቀጽ 214. የጉዲፈቻ ልጅ ከተፈጥሮ ቤተሰቦች ጋር

ስለሚኖረው ግንኙነት

1. የጉዲፈቻ ልጅ ከተፈጥሮ ቤተሰቦች ጋር ያለው የዝምድና ግንኙነት እንደተጠበቀ ሆኖ ይቆያል፣
2. የጉዲፈቻ ልጅየው፣ ሚስት፣ ባል እና ተወላጆች ከተፈጥሮ ቤተሰቦች ጋር የዝምድና ግንኙነት ይኖራቸዋል፣
3. በተፈጥሮ ቤተሰቦችና በጉዲፈቻ ቤተሰቦች መካከል መምርጥ አስፈላጊ ሆኖ በተገኘ ጊዜ፣ ለጉዲፈቻ ቤተሰቦች ቅድሚያ ይሰጣል።

አንቀጽ 215. የጉዲፈቻ አድራጊው ዕድሜ

1. ዕድሜው ከ25 ዓመት ያላነሰ ማንኛውም ሰው የጉዲፈቻ አድራጊ ሊሆን ይችላል፣
2. ጉዲፈቻ አድራጊዎች ባልና ሚስት በሆኑ ጊዜ የአንዱ ዕድሜ 25 ዓመት የሞላ ከሆነ በቂ ነው።

አንቀጽ 216. የጉዲፈቻ ልጅ ዕድሜ

ዕድሜው ከ18 ዓመት በታች የሆነና ከሞግዚት አስተዳደር ነጻ ያልወጣ ማንኛውም ሰው የጉዲፈቻ ልጅ ለመሆን ይችላል።

አንቀጽ 217. ያገባ ሰው ስለሚያደርገው የጉዲፈቻ

ስምምነት

1. ጉዲፈቻ አድራጊው ያገባ ከሆነ ባልና ሚስቱ በጋራ ልጁን የጉዲፈቻ ልጃቸው የሚያደርጉት ካልሆነ በስተቀር የጉዲፈቻ ስምምነት ለማድረግ ኣይችልም፣

2. ሰብአይ ንወዲ ሰበይቱ፣ ሰበይቲ ንወዲ ሰብአይ ውላድ ጡብ ዝገብሩ እንተኾይኖም ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ (1) ዝተመልከተ ድንጋገ ተፈፃሚነት ኣይህልዎን፤
3. ከምኡ'ውን ካብ ሰብአይን ሰበይትን ኣዲኡ ፍቓድ ክህብ ዘይኽእል እንተኾይኑ ተፈፃሚነት ኣይህልዎን።

ዓንቀፅ 218. ዝተጠነሰ ቆልዓ ውላድ ጡብ ብዛዕባ ምግባር

1. ዝተጠነሰ ቆልዓ ውላድ ጡብ ምግባር ይከኣል፤
2. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ (1) ዝተመልከተ እንተሃለወ'ኳ እቲ ቆልዓ ምስተወለደ ኣብ ውሽጢ ሽዱሽተ ወርሒ እታ ኣዶ ነቲ ስምምዕ ብናይ ባዕላ ፍቓድ ጥራሕ ክትስርዞ ትኽእል፤

ዓንቀፅ 219. ብዛዕባ ቆልዑት ውላድ ጡብ ዝሓዘ ሰብ

1. ውላድ ጡብ ዝሓዘ ሰብ ባዕሉ ዝወለደም ቆልዑት ምህላዎም ናይ ውላድ ጡብ ስምምዕነት ንምግባር ዝኽልክሎ ኣይኸውንን፤
2. ናይዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ (1) ድንጋገ እንተሃለወ'ኳ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ነቲ ስምምዕነት ውላድ ጡብ ቅድሚ ምፅዳቕ ውላድ ጡብ ገባሪ ሰብ ካብ ኣብራሽ ዝተረኸቡ ቆልዑት ዘለውዎ ምዃኑ ኣብ ልዕሊ እቲ ውላድ ጡብ ዝተገበረ ቆልዓ ዕቡቕ ኣታዓባብያን ጥቕምን ክህልዎ ዝኽእል ዕዕንቶ ኣብ ግምት ውሽጢ ክእትው ኣለዎ።

ዓንቀፅ 220. ንኣደ ቆልዓ ካብ ኣደ ሰብ ንላዕሊ ውላድ ጡብ

ዝገብር ክህልዎ ዘይከኣል ብዛዕባ ምዃኑ

1. ሰብአይን ሰበይትን እንተዘይኮይኖም ዝኾነ ቆልዓ ንብዙሓት ሰባት ናይ ውላድ ጡብ ቆልዓ ክኸውን ኣይኽእልን፤
2. እቲ ውላድ ጡብ ዝገበረ ሰብ እንተሞይቱ ኣዱሽ ስምምዕነት ውላድ ጡብ ምግባር ይከኣል፤

2. ባል ለሚስቱ ልጅ፣ ሚስት ለባልቶ ልጅ የጉዲፊቻ ልጁ የሚያደርጉ ከሆነ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) የተመለከተው ድንጋጌ ተፈጻሚነት አይኖረውም፤
3. እንዲሁም፣ ከባል እና ከሚስት አንደኛው ፈቃድን ለመስጠት የማይችል ሲሆን ተፈጻሚነት አይኖረውም።

አንቀጽ 218. የተጸነሰን ልጅ የጉዲፊቻ ልጅ ስለማድረግ

1. የተጸነሰን ልጅ የጉዲፊቻ ልጅ ማድረግ ይቻላል፤
2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) የተመለከተው ቢኖርም ልጁ በተወለደ በስድስት ወራት ጊዜ ውስጥ እናቱቱ ስምምነቱን በገዛ ፍቃድዋ ብቻ ለመሰረዝ ትችላለች።

አንቀጽ 219. ስለጉዲፊቻ አድራጊው ልጆች

1. ጉዲፊቻ አድራጊው ከአብራኩ የተገኙ ልጆች ያሉ መሆናቸው የጉዲፊቻ ስምምነት ከማድረግ የሚያግደው አይሆንም፤
2. የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) ድንጋጌ ቢኖርም እንኳ ማሕበራዊ ፍርድ ቤት የጉዲፊቻ ስምምነቱን ከማጽደቁ በፊት ጉዲፊቻ አድራጊው ከአብራኩ የተገኙ ልጆች ያሉት መሆኑን በጉዲፊቻ ልጁ መልካም አስተዳደግና ጥቅም ላይ ሊኖረው የሚችለውን ተጽዕኖ ከግምት ውስጥ ማስገባት አለበት።

አንቀጽ 220. ለአንድ ልጅ ከአንድ በላይ ጉዲፊቻ አድራጊ ሊኖረው የማይችል ስለመሆኑ

1. ባልና ሚስት ካልሆኑ በስተቀር ማንኛውም ልጅ ለብዙ ሰዎች የጉዲፊቻ ልጅ ሊሆን አይችልም፤
2. ጉዲፊቻ አድራጊው የሞተ እንደሆነ፣ አዲስ የጉዲፊቻ ስምምነት ለማድረግ ይቻላል፤

3. እቲ ቆልዓ ናይ ሰብኣይን ሰበይትን ውላድ ጡብ ቆልዓ እንድሕር ኮይኑን ካብ ሰብኣይን ሰበይትን ሓዲኡ እንተሞይቱ ምስ ብሂወት ዘሎ ሰብ ዝምርያ መስራቲ ሓዱሽ ሓዳር ውላድ ጡብ ክገብሮ ይኽእል።

ዓንቀፅ 221. ስምምነት ብዛዕባ ዝገብሩ ወገኖች

ስምምነት ውላድ ጡብ ኣብ መንጎ ብውላድ ጡብ ዝገብር ሰብን ብመማሓደሪ እቲ ቆልዓን ይግበር፤

ዓንቀፅ 222. ፍቓድ ወለዲ ብውላድ ጡብ ዝተታሓዘ ቆልዓ

1. ኣቦን ኣደን እቲ ቆልዓ ብሂወት ዘለዉን ዝተፈለጡን እንተኾይኖም እቲ ቆልዓ ናይ ውላድ ጡብ ቆልዓ ክኸውን ፍቓድም ክህቡ የድሊ፤
2. ካብ ወለዱ ሓዲኡ ዝሞተ፤ ዝጠፍአ፤ ዘይፍለጥ እንተኾይኑ ወይ ፍቓድ ክህብ ዘይኽእል እንተኸውን እቲ ካሊእ ወላዲ ፍቓድ ይህብ፤
3. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ (1) ዝተደንገገ እንተሃለወ'ኳ ካብ ውለዱ ሓዲኡ ፍቓድ ክህብ ዘይደለየ እንተኾይኑን ዕደመ እቲ ቆልዓ 10 ዓመትን ካብኡ ንላዕልን እንተኾይኑ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ብፍቓድ እቲ ሓደ ወላድን ርኢቶ ናይቲ ቆልዓን ብምሕታት ነቲ ስምምነት ውላድ ጡብ ክፅድቕ ይኽእል፤
4. እቲ ቆልዓ ፍቓድ ክህብ ዝኽእል ንላዕሊ ካብ ዝቐፀር ወለዲ ዘየብሉ እንተኾይኑ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ነቲ ቆልዓ ዘለዎ ጠቓምነት ኣብ ግምት ውሽጢ ብምእታው ነቲ ስምምነት ውላድ ጡብ ክፅድቕ ይኽእል።

ዓንቀፅ 223. ብዛዕባ ናይ መንግስቲ ወይ ደኽታማት

መዕበይቲ ውልቀ ትካላት

1. ናይ መንግስቲ ወይ ደኽታማት መዕበይቲ ውልቀ ትካላት ዘዕብዮዎ ንዘለዉ ዝኾነ ቆልዓ ንውላድ ጡብ ገበርቲ ብስምምነት ክህቡ ይኽእሉ።

3. ልጅየው የባልና ሚስት የጉዲፈቻ ልጅ ከሆነና ከባልና ሚስቱ አንደኛው የሞተ እንደሆነ በሕይወት ካለው ሰውጋር የሚጋባው አዲስ ተጋቢ የጉዲፈቻ ልጅ ሊያደርገው ይችላል።

አንቀጽ 221. ስምምነቱን ስለሚያደርጉ ወገኖች

የጉዲፈቻው ስምምነት በጉዲፈቻ አድራጊውና በልጁ አሳዳሪ መካከል ይደረጋል።

አንቀጽ 222. የጉዲፈቻው ልጅ ወላጆች ፈቃድ

1. የልጁ አባትና እናት በሕይወት ያሉና የታወቁ ከሆነ ልጁ የጉዲፈቻ ልጅ እንዲሆን ፈቃዳቸውን እንዲሰጡ ያስፈልጋል፤
2. ከወላጆቹ አንደኛው የሞተ፤ የጠፋ፤ የማይታወቅ ከሆነ ወይም ፈቃዱን ለመስጠት የማይችል ሲሆን ሌላኛው ወላጅ ፈቃዱን ይሰጣል፤
3. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) የተደነገገው ቢኖርም ከወላጆቹ አንዱ ፈቃዱን ለመስጠት ያልፈለገ እንደሆነና የልጁ ዕድሜ 10 ዓመትና ከዚያ በላይ ከሆነ ማሕበራዊ ፍርድ ቤት ያንደኛውን ወላጅ ፈቃድና የልጁን አስተያየት በመጠየቅ ጉዲፈቻውን ሊያጸድቀው ይችላል፤
4. ልጁ ፈቃዱን ለመስጠት የሚችል ወደ ላይ የሚቆጠር ወላጅ የሌለው እንደሆነ ማሕበራዊ ፍርድ ቤት ለልጁ ያለውን ጠቀሜታ ግምት ውስጥ በማስገባት የጉዲፈቻ ስምምነቱንም ሊያጸድቀው ይችላል።

አንቀጽ 223. ስለመንግስት ወይም የግል ዕገለማውታን

አሰዳጊ ተቋሞች

1. የመንግስት ወይም የግል ዕገለማውታን አሰዳጊ ተቋሞች እያሳደጉት ያሉትን ማንኛውንም ልጅ ለጉዲፈቻ አድራጊዎች በስምምነት ለመስጠት ይችላሉ፤

2. አብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ (1) ዝተጠቐሱ ትካላት ንኣደ ቆልዓ ብስምምዕነት ቅድሚያ ምሃቦም ድሕንነት ህፃናት ንምሕላው ስልጣን ንዝተውሃቦ መንግስታዊ ኣካል ብዛዕባ መንነት እቲ ቆልዓ፣ እቲ ትካል ብምንታይ ኩነታት ከምዝተረኸቦን ብዛዕባ ትሕዝቶ ውልቃዊ፣ ማሕበራውን ኢኮኖሚያውን ውላድ ጡብ ገባሪ መግለፂ ከቕርቡ ኣለዎም።

ዓንቀፅ 224. ውላድ ጡብ ገባሪ ዜግነቱ ወፃኢተኛ እንትኸውን

1. እቲ ውላድ ጡብ ገባሪ፡ ዜግነቱ ወፃኢተኛ እንትኸውን ድሕንነት ህፃናት ንምክትታል ስልጣል ዝተውሃቦ መንግስታዊ ኣካል ብዛዕባ ውላድ ጡብ ገባሪ ውልቃዊ፣ ማሕበራውን ኢኮኖሚያውን ትሕዝቶ ኣግባብ ዘለዎም መረዳእታታት ብምድላውን ብምምርማርን ስምምዕነት እንተተገበረ ነቲ ቆልዓ ጠቓምነት ኣለዎ ብምባል ርእይኡ እንድሕር ዘይሂቡ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ነቲ ስምምዕነት ውላድ ጡብ ከፅድቆ ኣይኸእልን ፣
2. አብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ (1) ዝተመልከተ እንተሃለወ'ኳ እቲ ስምምዕነት ነቲ ቆልዓ ጠቓምነት የብሉን ኢሉ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ እንተገሚቱ ርእዮ እቲ በዓል ስልጣን ብዘይምቕባል ነቲ ስምምዕነት ከየፅድቆ ይኸእል፣
3. ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ካብቲ በዓል ስልጣን ዝቐረበሉ መረዳእታ ብቐፅ መሲሉ እንድሕር ዘይተራኢዩዎ ሓዱሽ ምዕራይ ብምክያድ ተወሳኺ መረዳእታ ክቐርበሉ ነቲ በዓል ስልጣን ክእዝዝ፣ ከምኡ'ውን ካልኦት ውልቀ ሰባት ኮኑ ትካላት ኣድላይ መሲሉ ዝረኣዮምን ኣብ ኢዶም ዝርከብ መረዳእታ ከቕርቡ ወይ ከም ኣድላይነቱ ምስክርነት ቃሎም ክህቡ ክእዝዝ ይኸእል፣

2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) የተጠቀሱት ተቋሞች አንድን ልጅ በስምምነት ከመስጠታቸው በፊት የህፃናትን ደህንነት ለመከታተል ስልጣን ለተሰጠው የመንግስት ኣካል ስለልጁ ማንነት፣ ተቋሙ በምን ሁኔታ እንደተረከበውና ስለጉዲፊቻ አድራጊው ግላዊ ማኅበራዊና ኢኮኖሚያዊ አቋም መግለጫ ማቅረብ አለባቸው።

አንቀጽ 224. ጉዲፊቻ አድራጊው የውጭ ዜጋ ሲሆን

1. ጉዲፊቻ አድራጊው የውጭ ዜጋ ሲሆን፣ የህፃናት ደህንነት ለመከታተል ስልጣን የተሰጠው ኣካል ስለጉዲፊቻ አድራጊው ግላዊ፣ ማኅበራዊ ኢኮኖሚያዊ አቋም ኣግባብ ያላቸውን መረጃዎች በማጠናቀርና በመመርመር ስምምነቱ ቢደረግ ለልጁ ጠቃሚነት ይኖረዋል ሲል አስተያየቱ ካልሰጠ በስተቀር የጉዲፊቻውን ስምምነት ማሕበራዊ ፍርድ ቤት ሊያጸድቀው ኣይችልም፣
2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) የተመለከተው ቢኖርም ማሕበራዊ ፍርድ ቤት ስምምነቱ ለልጁ ጠቃሚነት ኣይኖረውም ሲል የገመተ እንደሆነ የባለስልጣኑን አስተያየት ባለመቀበል ስምምነቱን ላያጸድቀው ይችላል፣
3. ማሕበራዊ ፍርድ ቤቱ ከባለስልጣኑ የቀረበለት መረጃ በቂ መስሎ ያልታየው እንደሆነ፣ ኣዲስ ምርመራ በማከናወን ተጨማሪ መረጃ እንዲቀርብለት ባለስልጣኑን ለማዘዝ፣ እንዲሁም፣ ሌሎች ግለሰቦችም ሆነ ድርጅቶች አስፈላጊ መስሎ የሚታያቸውንና በእጃቸው የሚገኘውን መረጃ እንዲያቀርቡ ወይም እንደአስፈላጊነቱ የምስክርነት ቃላቸውን እንዲሰጡ ለማዘዝ ይችላል።

ዓንቀፅ 225. ስልጣን ቤት ፍርድ

1. ስምምዕነት ውላድ ጡብ ስልጣን ዘለዎ ቤት ፍርድ እንድሕር ዘየፅዱቅ ውፅኢት አይህልዎን፤
2. ቤት ፍርድ ስምምዕነት ውላድ ጡብ ቅድሚያ ምዕዳቹ ብወሳኛይ መልክዑ ነቲ ቆልዓ ዕቡቅ (ሰናይ) አተዓባብያን ጥቕምን ዝምቹ ምዃኑ ከረጋግፅ አለዎ።
3. አብዚ አዋጅ አብ ዓንቀፅ 222ን 223 ዝተመልከቱን ናይዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ (2) ሓፊሻዊ አበሃህላ ሕልው ኮይኑ ቤት ፍርድ ስምምዕነት ውላድ ጡብ ቅድሚያ ምዕዳቹ ካብዚ ቀዲሎም ዘለዉ አብ ግምት ውሽጢ ከእትዎም አለዎ፤

ሀ. እቲ ቆልዓ ብዛዕባ ስምምዕነት ውላድ ጡብ ዘለዎ ርኢቶ፤

ለ. አቅዲሙ ፈቓድ ሂሱ እንተዘይኮይኑ ድማ ርኢቶ መማሓደሪቲ፤

ሐ. ውላድ ጡብ ገባሪ ነቲ ቆልዓ ንምዕባይን ንምክንኻንን ዘለዎ ብቕዓት፤

መ. ውላድ ጡብ ገባሪ ዜግነቱ ወፃኢተኛ እንትኸውን እቲ ቆልዓ አብ ውሽጢ ኢትዮጵያ ዘዓብየሉ ኩነታት ዘይምህላው፤

ረ. ውላድ ጡብ ገባሪ ከምውላዱ ጌሩ ከምዘዕብዩን ብዘይግቡእ መጥቀሚ ከምዘይገብሮን ንምግማት ዘኸእል መረዳእታ ምህላውን።

4. አብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ (3)ፊደል (ረ) ብዝተመልከተ አብ ዘፃርየሉ እዋን ውላድ ጡብ ገባሪ

ዜግነት ወፃኢተኛ እንትኸውን ቤት ፍርድ ፍሉይ ጥንቃቄ ክገብር አለዎ።

ዓንቀፅ 226. ስምምዕነት ውላድ ጡብ ዘይሰረዝ ብዛዕባ ምዃኑ

1. ስምምዕነት ውላድ ጡብ አብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ (2) ካብ ዝተመልከተ ኩነታት ወፃኢ ክሰረዝ አይኸልን፤

አንቀጽ 225. የፍርድ ቤት ስልጣን

www.abbyssinialaw.com

1. የጉዲፈቻ ስምምነት ስልጣን ያለው ፍርድ ቤት ካላጸደቀው በስተቀር ውጤት አይኖረውም፤
2. ፍርድ ቤቱ የጉዲፈቻ ስምምነቱን ከማጽደቁ በፊት በወሳኝ መልኩ ለልጁ መልካም አስተዳደርና ጥቅም የሚበጅ መሆኑን ማረጋገጥ አለበት፤
3. በዚህ አዋጅ አንቀጽ 222 እና 223 የተመለከቱትና የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (2) አጠቃላይ አነጋገር እንደተጠበቀ ሆኖ ፍርድ ቤት የጉዲፈቻ ስምምነቱን ከማጽደቁ በፊት የሚከተሉትን ከግምት ውስጥ ማስገባት አለበት፤

ሀ. ልጅየው ስለጉዲፈቻ ስምምነቱ ያለውን አስተያየት፤

ለ. አስቀድሞ ፈቃዱን ያልሰጠ ከሆነም የአሳዳሪውን አስተያየት፤

ሐ. ጉዲፈቻ አድራጊው ልጁን ለማሳደግና ለመንከባከብ ያለውን ብቃት፤

መ. ጉዲፈቻ አድራጊው የውጭ ዜጋ ሲሆን ልጅየው ኢትዮጵያ ውስጥ የሚያድግበት ሁኔታ አለመኖሩን፤

ረ. የጉዲፈቻ አድራጊው እንደልጁ አድርጎ እንደሚያሳድገውና አላግባብ መጠቀሚያ እንደማያደርገው ለመገመት የሚያስችል መረጃ መኖሩን።

4. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (3) በፊደል ተራ (ሠ) የተመለከተውን በሚያጣራበት ጊዜ የጉዲፈቻ

አድራጊው የውጭ ዜጋ ሲሆን ፍርድ ቤቱ ልዩ ጥንቃቄ ማድረግ ይኖርበታል።

አንቀጽ 226. የጉዲፈቻ ስምምነት የማይሰረዝ ስለመሆኑ

1. የጉዲፈቻ ስምምነት በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (2) ከተመለከተው ሁኔታ ውጪ ሊሰረዝ አይችልም፤

2. ውላድ ጡብ ገባሪ ብውላድ ጡብ ንዝተቐበሎ ቆልዓ ከምውላዱ ካብ ምዕባይ ሓሊፉ ብባርነት ወይ ባርነት ብዝመስል ኩነታት ወይ ካብ ስነ-ምግባር ወፃኢ ኣብ ዝኾነ ተግባራት ክዋፈር ብምግባር መጥቀሚ ዝገብሮ እንተኾይኑ ወይ ብዝኾነ ካልእ መንገዲ ኩነታት ኣተሓሕዞ እቲ ቆልዓ ናይ ቅድሚት ሂወት ብዝኸፍኦ ዝጎድእ ምዃኑ ቤት ፍርዲ ዝተረደኦ እንተኾይኑ ነቲ ስምምዕነት ውላድ ጡብ ክስርዞ ይኽእል።

ዓንቀፅ 227. ስምምዕነት ውላድ ጡብ ንክስረዝ ጥርዓን

ብዛዕባ ምቕራብ

1. ባዕሉ እቲ ውላድ ጡብ ቆልዓ፣ ድሕንነት ህፃናት ንምክትታል ስልጣን ዝተውሃቦ መንግስታዊ ኣካል ወይ ዝኾነ ሰብ በቲ ጉዳይ የእትወኒ እዩ ዝብል ካብዚ ንላዕሊ ኣብ ዝተመልከተ ዓንቀፅ ብዝተደንገገ መሰረት ብምግባር ስምምዕነት ውላድ ጡብ ክስረዝ ጥርዓን ክቕርብ ይኽእል።
2. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ (1) መሰረት ጥርዓን ዝቐረበሉ ቤት ፍርዲ ነቲ ውላድ ጡብ ገባሪ ቅድሚ ክቐርብ ምግባሩ ንጥርዓን ምክንያት እዩም ዝተብሃሉ መርትዖታት ሓቂ ኮይኖም እንተተረኽቦም ስምምዕነት ውላድ ጡብ ንምፍራስ ብቐዓት ምዃኖም ክረጋግፁ ኣለዎ፣

ምዕራፍ ዓለርተ ክልተ

ግቡእ ቀለብ ምሃብ

ዓንቀፅ 228. ብዛዕባ ትሕዝቶ ግቡእ

ኣብዚ አዋጅ ዓንቀፅ 228 ድንጋጌታት መሰረት ቀለብ ናይ ምሃብ ግቡእ ዘለዎ ሰብ ከም ኩነታት ሰብ ዋናናትን ከም እቲ ከባቢ ልምድን ዝስማማዕ ኣግባብ ብምክታል ንቀለብ ተቐባሊ ምግብ፣ መንበሪ፣ ክዳን፣ ጥዕንኡ ዝሕልወሉን ከም ኩነታቱ ንትምህርቲ ኣድላይ ዝኾነ ነገር ክህብ ኣለዎ።

2. ጉዲፊቻ አድራጊው ብጉዲፊቻ የተቀበለውን ልጅ እንደልጁ በማሳደግ ፈንታ በባርነት ወይም ባርነትን በሚመስል ሁኔታ ወይም ከግብረ ገብ ውጪ በሆኑ ተግባሮች እንዲሰማራ በማድረግ መጠቀሚያ ያደረገው እንደሆነ ወይም በማናቸውም ሌላ መንገድ የልጁን የወደፊት ሕይወት ክፋኛ በሚጎዳ አኳኃን የያዘው መሆኑን የተረዳ እንደሆነ፣ ፍርድ ቤቱ የጉዲፊቻ ስምምነቱን ለመሰረዝ ይችላል።

አንቀጽ 227. የጉዲፊቻ ስምምነት እንዲሰረዝ አቤቱታ

ስለማቅረብ

1. የጉዲፊቻ ልጅ ራሱ፣ የህፃናትን ደህንነት ለመከታተል ስልጣን የተሰጠው የመንግስት አካል ወይም በጉዳዩ ያገባኛል የሚል ማንኛውም ሰው ከዚህ በላይ በተመለከተው አንቀጽ የተደነገገውን መሰረት በማድረግ የጉዲፊቻው ስምምነት እንዲሰረዝ አቤቱታ ለማቅረብ ይችላል።
2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) መሰረት አቤቱታ ሲቀርብለት፣ ፍርድ ቤቱ ጉዲፊቻ አድራጊውን ከማስቀረቡ በፊት ለአቤቱታው ምክንያት ናቸው የተባሉት መረጃዎች እውነት ሆነው ቢገኙ የጉዲፊቻ ስምምነቱን ለማፍረስ በቂ መሆናቸውን ማረጋገጥ ኣለበት።

ምዕራፍ አስራ ሁለት

ቀለብ የመስጠት ግዴታ

አንቀጽ 228. ስለግዴታው ይዘት

በዚህ አዋጅ አንቀጽ 228 ድንጋጌዎች መሰረት ቀለብ የመስጠት ግዴታ ያለበት ሰው እንደባለጉዳዮቹ ሁኔታና እንደ አከባቢው ልማድ የሚሰማማውን ዘዴ በመከተል ለቀለብ ተቀባዩ ምግብ፣ መኖሪያ፣ ልብስ፣ ጤናውን የሚጠብቅበትና እንደሁኔታው ለትምህርት አስፈላጊ የሆነውን ነገር መስጠት ኣለበት።

ዓንቀጽ 229. ግብአት አብ መንጎ እኒ መን ብዛዕባ ምዃኑ

1. አብዚ አዋጅ ዓንቀጽ 69 ንኡስ ዓንቀጽ (1) ዝተደነገገ ሕልው ኮይኑ ግብአት ቀለብ ምሃብ ዝህሉ አብ መንጎ ብቀጥታ ወለድን ተወለድትን ወይ አብ መንጎ ብቀጥታ ሓዳር ዝምድና ዘለዎም እዩ።
2. ከምኡ'ውን አብ መንጎ አሕዋትን አሓትን ግብአት ቀለብ ምሃብ ይህሉ።

ዓንቀጽ 230. ግብአት ብዛዕባ ዝቐረየሉ ኩነታት

ሓዳር ዝፈረሰ ብምክንያት ሞት እንድሕር ዘይኮይኑ አብ መንጎ ብሓዳር ዝምድና ዘለዎም ሰባት ዘሎ ግብአት ቀለብ ምሃብ ተራፊ ይኸውን።

ዓንቀጽ 231. ቀለብ ተቐባሊ መሰሉ ብዛዕባ ዝስእነሉ ኩነታት

ቀለብ ተቐባሊ አብ ልዕሊ ቀለብ ውሃቢ ወይ በዚ ሰብ ንላዕሊን ንታሕቲን ዝቐጥሩ ወለዲ፣ ተወለድቲ፣ ሰብአይ፣ ወይ ሰበይቲ አብ ልዕሊ ሂወት ወይ ንብረት ተግባር ገበን ዝፈፀመ ወይ ንምፍገም ዝፈተነ እንተተኸይኑ መሰሉ ምቕባል ቀለብ ይስእን።

ዓንቀጽ 232. ግብአት ንክህሉ አድለይቲ ኩነታት

ግብአት ቀለብ ምሃብ ተፈጻሚ ዝኸውን ቀለብ ሓታቲ ስራሕ ሰሪሑ ንናብርኡ አድላይ ዝኾነ እቶት ምርካብ ዓቕሚ ዘይብሉን አብ ፀገም ዝወደቐን እንትኸውን ጥራሕ እዩ።

ዓንቀጽ 233. ብዛዕባ አፈፃፀም ግብአት

1. ብመሰረቱ ግብአት ቀለብ ምሃብ ዝፍፀም ቀለብ ውሃቢ ንቀለብ ተቐባሊ ናይ ቀለብ ገንዘብ ብምሃብ እዩ፣
2. መጠን ቀለብ ዝውሰን እቲ ቀለብ ሓታቲ ዘለዎ ፀገምን ዓቕሚ ቀለብ ውሃብን ብምዝዛን እዩ።

ዓንቀጽ 229. ግዴታው ገበአትን መካከል ዘለዎላ

1. በዚህ አዋጅ አንቀጽ 69 ንኡስ አንቀጽ (1) የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ፣ ቀለብ የመስጠት ግዴታ የሚኖረው በቀጥታ ወላጅና ተወላጆች ወይም በቀጥታ የጋብቻ ዘመዳሞች መካከል ነው፣
2. እንዲሁም በወንድማማቾች እና እህትማማቾች መካከልም ቀለብ የመስጠት ግዴታ ይኖራል።

ዓንቀጽ 230. ግዴታ ስለሚቀርበት ሁኔታ

ጋብቻው የፈረሰው በሞት ምክንያት ካልሆነ በስተቀር፣ በጋብቻ ዘመዳሞች መካከል ያለው ቀለብ የመስጠት ግዴታ ቀሪ ይሆናል።

ዓንቀጽ 231. ቀለብ ተቀባዩ መብቱን ስለሚያጣበት ሁኔታ

ቀለብ ተቀባዩ በቀለብ ሰጪው ወይም በዚህ ሰው ወደላይና ወደታች በሚቆጠሩ ወላጆች፣ ተወላጆች፣ ባል ወይም ሚስት በሕይወት ወይም ንብረት ላይ የወንጀል ተግባር የፈጸመ ወይም ለመፈጸም የሞከረ እንደሆነ ቀለብ የመቀበል መብቱን ያጣል።

ዓንቀጽ 232. ግዴታው እንዲኖር አስፈላጊ**ሁኔታዎች**

ቀለብ የመስጠት ግዴታ ተፈጻሚ የሚሆነው ቀለብ ጠያቂው ሰርቶ ለኑሮው አስፈላጊ የሆነ ገቢ ለማግኘት አቅም የሌለውና በችግር ላይ የወደቀ ሲሆን ብቻ ነው።

ዓንቀጽ 233. ስለግዴታው አፈጻጸም

1. በመሰረቱ ቀለብ የመስጠት ግዴታ የሚፈጸመው ቀለብ ሰጪው ለቀለብ ተቀባዩ የቀለቡን ገንዘብ በመስጠት ነው፣
2. የቀለቡ መጠን የሚወሰነው ቀለብ ጠያቂው ያለበትን ችግር እና የቀለብ ሰጪውን አቅም በማመዛዘን ነው።

ዓንቀፅ 234. ብዛዕባ እቲ ኩነታት ምምሕያሽ ዝከኣል ምዃኑ

ቀለብ ወሃቢ ወይ ተቐባሊ ብዘቐርቡዎ ሕቶ መሰረት ብዛዕባ መጠን ቀለብ ወይ ብዛዕባ መንበሪ ቀለብ ተቐባሊ ዝተውሃበ ውሳኔ ኣብ ዝኾነ እዋን ምምሕያሽ ይከኣል።

ዓንቀፅ 235. ብዛዕባ ቀለብ ዝኸፈለሉ ቦታ

ብዝተኸኣለ መጠን ቀለብ ዝኸፈለሉ ቦታ ንቀለብ ተቐባሊ ኣብ ዝጥዕሞ ቦታ ይኸውን።

ዓንቀፅ 236.(1) ናይ ቀለብ ገንዘብ ክተሓላፍን ክታሓዝ ዘይኸኣል ብዛዕባ ምዃኑ

1. ንቀለብ ዝኸፈል ገንዘብ ክማሓላፍ ወይ ክታሓዝ ኣይኸኣልን፤
2. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ (1) ዝተደንገገ ዋላ እንተሃለወ፤ ንቀለብ ዝኸፈል ገንዘብ ቅድሚኡ ዝኸፈለሉ እዋን ምብፅሖ እኳ እንተኾነ ቀለብ ተቐባሊ ንዘለዎ ፀገም ተገደስቲ ዝኾነ ንረዲኤት ዝቐመ ትካላት ክማሓላፍ ይኸኣል፤
3. ከምኡ'ውን ናይዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ (1) ድንጋጌ ንቀለብ ተቐባሊ መነባብሮ ኣድላይ ዝኾነ ነገር ዘለቅሖ ካልኣት ሰባት ብዝተመልከተ ተፈፃምነት ኣይህልዎን።

ዓንቀፅ 237.(2) ዝተጠራቐመ ገንዘብ ቀለብ ብዛዕባ ምሕታት

ቀለብ ተቐባሊ ንናብርኡ ኣድላይ ዝኾነ ናይ ቀለብ ገንዘብ ንምርካብ ክሲ ካብ ዝተመሰረተሉ እዋን ጀሚሩ ዝተጠራቐመ ናይ ቀለብ ገንዘብ ሓቲቱ ከይተቆራረፀ ናይ ምርካብ መሰል ኣለዎ።

አንቀጽ 234. ሁኔታው ማሻሻል የሚቻል ስለመሆኑ

ቀለብ ሰጪው ወይም ተቀባዩ በሚያቀርቡት ጥያቄመሰረት ስለቀለቡ መጠን ወይም ስለቀለብ ተቀባዩ መኖሪያ የተሰጠውን ውሳኔ በማናቸውም ጊዜ ማሻሻል ይቻላል።

አንቀጽ 235. ቀለቡ ስለሚከፈልበት ቦታ

ቀለቡ የሚከፈለው በተቻለ መጠን ለቀለብ ተቀባዩ በሚያመቸው ቦታ ይሆናል።

አንቀጽ 236.(1) የቀለብ ገንዘብ ሊተላለፍና ሊያዝ የማችል ስለመሆኑ

1. ለቀለብ የሚከፈል ገንዘብ ሊተላለፍ ወይም ሊያዝ ኣይችልም፤
2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) የተደነገገው ቢኖርም ለቀለብ የሚከፈል ገንዘብ የሚከፈልበት ጊዜ ከመድረሱ አስቀድሞ ቢሆንም እንኳን ቀለብ ተቀባዩ ላለበት ችግር ኣሳቢ ለሚሆኑ ለእርዳታ ለተቋቋሙ ድርጅቶች ሊተላለፉ ይችላል፤
3. እንዲሁም የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ(1) ድንጋጌ ለቀለብ ተቀባዩ ኑሮ አስፈላጊ የሆነውን ነገር ያበደሩ ሌሎች ሰዎችን በተመለከተ ተፈጻሚነት ኣይኖረውም።

አንቀጽ 237. የተጠራቀመ የቀለብ ገንዘብ ስለመጠየቅ

ቀለብ ተቀባዩ ለኑሮው አስፈላጊ የሆነ የቀለቡን ገንዘብ ለማግኘት ክስ ከተመሰረተበት ጊዜ ጀምሮ የተጠራቀመ የቀለብ ገንዘብ ጠይቆ ሳይሸራረፍ የማግኘት መብት ይኖረዋል።

ዓንቀፅ 238. ቀለብ ተቐባሊ አብ ገዛ እንዳቀለብ ውሃቢ**ንምንግር ብዛዕባ ምኽክል**

1. ቀለብ ውሃቢ ንቀለብ ተቐባሊ አብ መንበሪ ገዝኡ ተቐቢሉ ክነብር ብምግባር ግቡእ ምኽክሩል ቀለብ ክፍፅም ይኽእል'ዩ፤
2. አብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ (1) ብዛዕባ ዝተመልከተ ዋኒን ክትዕ ዝተለዓለ እንተኾይኑ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ናይቲ ከባቢ ኩነታት ብምዕዛብ አግባብ መሲሉ ዝተራአዮ ይውስን፤
3. ቀለብ ውሃቢ ንቀለብ ተቐባሊ አብ መንበሪ ገዝኡ ክንብር አብ ዝኾነ እዋን አይግደድን።

ዓንቀፅ 239. ብዛዕባ በዝሒ ቀለብ ውሃብቲ**(1) መትከል**

ንቀለብ ተቐባሊ ቀለብ ንምሃብ ግቡእ ዘለዎም ሰባት ብዙሓት አብዝኾኑሉ እዋን ቀለብ ተቐባሊ ካብ መንጎኦም ሓዲሱ ቀለብ ንክህቦ ክጥይቑ ይኽእሉ።

ዓንቀፅ 240. (2) ብዛዕባ ጥርዓን

1. ግቡእ ቀለብ ምሃብ ዘለዎም ሰባት ብዙሓት ኮይኖም ካብ መንጎኦም ሓዲ ወይ ካብዚ ንሓዕሊ ዝኾኑ ቀለብ እንተኽፈሎም ካብቶም እንተይከፈሉ ዝቐረዩ ብፅሒቶም ክኸፍሉዎም ክሓቱ ይኽእሉ።
2. አብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ (1) ብዛዕባ ዝተመልከተ ዋኒን ክርክር ዝተለዓለ እንተኾይኑ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ተኸሰስቲ ዘለዎም ሃፍትን ምስ ከሳሲ ብስጋ ወይ ብሓዳር ዘለዎም ደረጃ ዝምድናን ብምምዝዛን ተኸሰስቲ ናይ ቀለብ ገንዘብ ብምሉኡ ወይ ብኸፋል ክኸፋሉ ክውሰኖም ይኽእሉ።

አንቀጽ 238. ቀለብ ተቐባዩን በቀለብ ሰጪው ቤት ለማኖር**ስለመቻል**

1. ቀለብ ሰጪው ቀለብ ተቐባዩን በመኖሪያ ቤቱ ተቀብሎ በማኖር ቀለብ የመስጠት ግዴታውን ሊፈጽም ይችላል፤
2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) ስለተመለከተው ጉዳይ ክርክር የተነሳ እንደሆነ የማሕበራዊ ፍርድ ቤቱ የአከባቢ ሁኔታዎችን በመመልከት ተገቢ መስሎ የታየውን ይወስናል፤
3. ቀለብ ሰጪው ቀለብ ተቐባዩን በመኖርያ ቤቱ እንዲያኖረው ምንጊዜም ቢሆን አይገደድም።

አንቀጽ 239. ስለቀለብ ሰጪዎች ብዛት**(1) መሰረቱ**

ለቀለብ ተቐባዩ ቀለብ የመስጠት ግዴታ ያለበቸው ሰዎች ብዙ በሆኑ ጊዜ ቀለብ ተቐባዩ ከመካከላቸው ለአንዱ ቀለቡን እንዲሰጠው ሊጠይቀው ይችላል።

አንቀጽ 240. (2) ስለአቤቱታ

1. ቀለብ የመስጠት ግዴታ ያለባቸው ሰዎች ብዙ ሆነው ከመካከላቸው አንዱ ወይም ከዚህ በላይ የሆኑት ቀለቡን የከፈሉ እንደሆነ፣ ሳይከፍሉ የቀሩት ድርሻቸውን እንዲከፍሏቸው ለመጠየቅ ይችላሉ፤
2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) ስለተመለከተው ጉዳይ ክርክር የተነሳ እንደሆነ ማሕበራዊ ፍርድ ቤት ተከሳሾቹ ያላቸውን ሀብትና ከከሳሽ ጋር ያላቸውን የስጋ ወይም የጋብቻ ዝምድና ደረጃ በማመዛዘን ተከሳሾቹ የቀለቡን ገንዘብ በሙሉ ወይም በክፍል እንዲከፍሉ ሊወሰንባቸው ይችላል።

ዓንቀጽ 241. (3) ንቀለብ ውሃብቲ ዝውሃብ ቅደም**ሰዓብ ከፋልነት**

ብመሰረት እዚ አዋጅ ዓንቀጽ 228 ቀለብ ንምሃብ ግቡእ ዘለዎም ሰባት ቅደም ሰዓብ ፦

- ሀ. ብመጀመሪያ ደረጃ፣ ሰብኣይ ወይ ሰበይቲ፣
- ለ. ብካልኣይ ደረጃ፣ ተወለድቲ ከከም ደረጃኦም፣
- ሐ. ብሳልሳይ ደረጃ፣ ንሳዕሊ ዝቐፀሩ ወለዲ ከከም ደረጃኦም፣
- መ. ብራብዓይ ደረጃ፣ አሕዋትን አሓትን፣
- ረ. ብሓምሻይ ደረጃ፣ ናይ ሓዳር ተወለድቲ ከከም ደረጃኦም፣
- ሰ. ብሻድሻይ ደረጃ፣ ብሓዳር ንሳዕሊ ዝቐፀሩ ወለዲ ከከም ደረጃኦም።

ዓንቀጽ 242. አብ መንጎ ሓባራዊ ቀለብ ውሃብቲ**ዝገበር ስምምዕ**

1. ናይ ሓባር ቀለብ ውሃብቲ ነኒባዕሎም ብዛዕባ ዘለዎም ርክብ፣ ንሓባር ቀለብ ተቐባሊኦም ካብ መንጎኦም ሓደ ቀለብ ክህቦ ብምባል ዝፀንዕ ስምምዕነት ክገብሩ ይኽእሉ፣
2. ቀለብ ተቐባሊ ነቲ ስምምዕነት ፈትዩ ዝተቐበሎ እንተኾይኑ፣ ነዚ ስምምዕነት ዘየኸበረሉ ከቢድ ምክንያት እንተዘይተረኽቡ ንቐለቡ ካብቶም ካልኦት ቀለብ ውሃብቲ ምሕታት ኣይኽእልን።

ዓንቀጽ 243. ብዛዕባ ፍሉይ ኩነታት ውላድ ጡብ

1. ውላድ ጡብ ሰብኣይ ወይ ሰበይቲ ቀጥታ መስመር ተወለድቲ ናይ ውላድ ጡብ ገባሪ ኣዝማድ ቀለብ ክህቡ ኣብዘይኽእልሉ ኩነታት እንተዘይተረኽቡም ካብቶም ተፈጥራዊ ወለዲ ኣዝማዶም ቀለብ ምሕታት ኣይኽእልን።

አንቀጽ 241. (3) ለቀለብ ሰጪዎች የሚሰጥ**የከፋይነት ተራ**

በዚህ አዋጅ አንቀጽ 228 መሰረት ቀለብ የመስጠት ግዴታ ያለባቸው ሰዎች ቅድም ተከተል፣

- ሀ. በመጀመሪያ ደረጃ፣ ባል ወይም ሚስት፣
- ለ. በሁለተኛ ደረጃ፣ ተወላጅ እንደየደረጃቸው
- ሐ. በሶስተኛ ደረጃ፣ ወደ ላይ የሚቆጠሩ ወላጆች እንደየደረጃቸው
- መ. በአራተኛ ደረጃ፣ ወንድማማቾችና እህትማማቾች፣
- ረ. በአምስተኛ ደረጃ፣ የጋብቻ ተወላጆች እንደየደረጃቸው፣
- ሰ. በስድስተኛ ደረጃ፣ የጋብቻ ወደ ላይ የሚቆጠሩ ወላጆች እንደየደረጃቸው።

አንቀጽ 242. በጋራ ቀለብ ሰጪዎች መካከል**የሚደረግ ስምምነት**

1. በጋራ ቀለብ ሰጪዎች እርስ በእርሳቸው ስለአላቸው ግንኙነት፣ ለጋራ ቀለብ ተቀባያቸው ከእነርሱ መካከል አንዱ ቀለቡን እንዲሰጠው በማለት የሚጸና ስምምነት ለማድረግ ይችላል፣
2. ቀለብ ተቀባዩ ስምምነቱን ወደ የተቀበለው እንደሆነ፣ ይህንን ስምምነት የማያከብርበት ከባድ ምክንያት ካልተገኘ በስተቀር ቀለቡን ከሌሎቹ ቀለብ ሰጪዎች መጠየቅ አይችልም።

አንቀጽ 243. ስለጉዲፊቻ ልጅ ልዩ ሁኔታ

1. የጉዲፊቻ ልጅ ባል ወይም ሚስትና የቀጥታ መስመር ተወላጆች የጉዲፊቻ አድራጊው ቤተዘመዶች ቀለቡን መስጠት በማይችሉበት ሁኔታ ካልተገኙ በስተቀር፣ የስጋ ወላጆችን ቤተዘመዶች ቀለብ ለመጠየቅ አይችሉም፣

2. ተፈጥራዊ ስድርኡ ንላዕሊ ዝቐፀሩ ወለዲ ቀለብ ንምርካብ ካብ ኣዝማዶም ሓዲኡ ክሓቱ ዘይክእሉ እንተዘይኾይኖም ብውላድ ጡብ ቆልዓ ንዝሃቡዎ ቀለብ ክሓትዎ ኣይክእሉን።

ዓንቀፅ 244. ብዛዕባ ወፃኢ ስርዓት ቀብሪ

1. ቀለብ ንምሃብ ግቡእ ዘለዎ ሰብ ነዚ ዝተብሃለ ሰብ ንስርዓተ ቀብሩ ንዝወፀ ወፃኢ'ውን ክኸፍል ይግደድ'ዩ፤
2. እዚ ወፃኢ ዝገበረ ሰብ ወፃኢኡ ክትከእሉ ንውሃቢ ቀለብ ምሕታት ይክእል።

ዓንቀፅ 245. ፍሉይ ስምምዕ

ፍሉይ ስምምዓት ብምግባር ኣብዚ ምዕራፍ ዝተፅሓፉ ድንጋጌታት ምልዋጥ ኣይፍቀድን።

ምዕራፍ ዓሰርተ ሰለስተ

ዝተፈላለዩ ድንጋጌታት

ዓንቀፅ 246. ዝተሰዓሩ ሕጊታት

1. ነዚ ኣዋጅ ዝፃብኡ ሕጊታት፣ ደንብታት መምርሒታት፣ ውሳኔታትን ናይ ኣሰራርሓ ልምዲታትን በዚ ኣዋጅ ንዝተደንገጉ ዋኒናት ብዝተመልከተ ተፈፃምነት ኣይህልዎምን፤
2. ሕጊ ቤተሰብ ብሄራዊ ክልል መንግስቲ ትግራይ ኣዋጅ ቁፅሪ 33/91 ዓ.ም በዚ ኣዋጅ ተሳዒሩ'ሎ፤

ዓንቀፅ 247. መሰጋገሪ ድንጋጌ

እዚ ኣዋጅ ኣብ ተግባር ቅድሚያ ምውፃሉ ኣብ ከይዲ ዝነበሩ ጉዳያት ብሕጊ ቤተሰብ ክልል ትግራይ ኣዋጅ ቁፅሪ 33/91 መሰረት ይውሰን።

2. የተፈጥሮአዊ ቤተሰቦቹ ወደ ላይ የሚቆጠሩ ወላጆች ቀለብ ለማግኘት ከዘመዶቻቸው አንዱን ለመጠየቅ የማይችሉ ካልሆነ በስተቀር በጉዲፈቻ የሰጡትን ልጅ ቀለብ ሊጠይቁት አይችሉም፤

አንቀጽ 244. ስለስርዓተ ቀብር ወጪ

1. ቀለብ የመስጠት ግዴታ ያለበት ሰው ለዚህ ለተባለው ሰው ስርዓተ ቀብር የወጣውንም ወጪ ለመክፈል ይገደዳል፤
2. ይህን ወጪ ያደረገው ሰው፣ ወጪውን እንዲተካለት ቀለብ ሰጪውን ለመጠየቅ ይችላል።

አንቀጽ 245. ልዩ ስምምነቶች

ልዩ ስምምነቶች በማድረግ በዚህ ምዕራፍ የተጻፉትን ድንጋጌዎች ለመለወጥ አይፈቀድም

ምዕራፍ አስራ ሶስት

ልዩ ልዩ ድንጋጌዎች

አንቀጽ 246. የተሻሩ ሕጎች

1. ይህን ኣዋጅ የሚቃረኑ ሕጎች፣ ደንቦች፣ መመሪያዎች፣ ውሳኔዎችና የኣሰራር ልምዶች በዚህ ኣዋጅ ለተደንገጉት ጉዳዮችን በተመለከተ ተፈጻሚነት አይኖራቸውም፤
2. የትግራይ ብሄራዊ ክልል መንግስት የቤተሰብ ሕግ ኣዋጅ ቁጥር 33/91ዓ.ም በዚህ ሕግ ተሸሯል፤

አንቀፅ 247. የመሸጋገሪያ ድንጋጌ

ይህ ኣዋጅ በተግባር ከመዋሉ በፊት በሂደት ላይ የነበሩ ጉዳዮች በትግራይ ክልል የቤተሰብ ኣዋጅ ቁጥር 33/91 መሰረት ይወሰናሉ።

ዓንቀፅ 248. አገላለፃ ያታ

አብዚ አዋጅ ብግልፂ ብተባዕታይ ወይ ብአንስታይ ያታ ካብ ዝተገለፀ ወፃኢ ብተባዕታይ ያታ ዝተነገረ ንአንስታይ ያታ'ውን ዘካትት እዩ።

ዓንቀፅ 249. ሕጋዊ አፈልጦ ዘለዎ ቅዳሕ

ናይ ትግርኛ ቅዳሕ ሕጊ ቤተሰብ ብሄራዊ ክልል ትግራይ ናይ መወዳእታ ሕጋዊ አፈልጦ ዘለዎ ሰነድ'ዩ።

ዓንቀፅ 250. እዚ አዋጅ ዝፀንዓሉ እዋን

እዚ አዋጅ ካብ ለካቲት 10/1999 ዓ/ም ጀሚሩ ዝፀንዐ ይኸውን።

ፀጋይ በርህ

**ፕሬዚዳንት
ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ**

አንቀጽ 248. የጾታ አገላለጽ

በዚህ አዋጅ በግልጽ በወንድ ጾታ ወይም በሴት ጾታ ከተገለጠው ውጭ በወንድ ጾታ የተነገረው ለሴት ጾታም የሚያካትት ነው።

አንቀጽ 249. ሕጋዊ እውቅና ያለው ቅጅ

የትግራይ ብሄራዊ ክልል የቤተሰብ ህግ የትግርኛ ቅጅ የመጨረሻው ሕጋዊ እውቅና ያለው ሰነድ ነው።

አንቀጽ 250. አዋጁ የሚጸናበት ጊዜ

ይህ አዋጅ ከየካቲት 10/1999 ዓ/ም ጀምሮ የጸና ይሆናል።

ፀጋይ በርህ

**የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት
ፕሬዚዳንት**

